Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola és Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2026.

Tartalom

Az intézmény adatai 6

Törvényi háttér 8

Az intézmények bemutatása 9

❖ Az általános iskola 9

❖ Édenkert Református Óvoda Arnót 11
- Az óvoda története 11
- Az óvoda bemutatása 12
- A református óvodai nevelés feltételrendszere 12

Személyi feltételek 12
Tárgyi feltételek 13

1. Az iskola nevelési programja 14

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 14
1.1.1 Pedagógiai alapelvek 19
1.1.2. Az általunk vallott értékek 20
1.1.3. Céljaink 20
1.1.3.1. Kiemelt céljaink: 20
1.1.3.2. A szülő bevonásával olyan tanulót szeretnénk nevelni, akinek a viselkedését a következő, benne meggyőződéssé vált tulajdonságokkal lehet jellemezni: 20
1.1.4. Feladataink 21
1.1.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 1- 8. 21
1.1.5.1.Erkölcsi nevelés 21
1.1.5.2. Magyarságtudat, nemzeti öntudat, hazafiság, népszeretet 22
1.1.5.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés 22
1.1.5.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése 23
1.1.5.5. A csaldi életre nevelés 23
1.1.5.6. A testi és lelki egészségre nevelés 23
1.1.5.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség 23
1.1.5.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság 23
1.1.5.9. Pályaorientáció 24
1.1.5.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés 24
1.1.5.11. Médiatudatosságra nevelés 24
1.1.5.12. A tanulás tanítása 24
1.1.6. A nemzeti alaptanterv által meghatározott kompetencia alapú oktatás 24
1.1.6.1. A kompetencia alapú oktatás céljai 25
1.1.6.2. Tanulási és innovációs készségek 25
1.1.7. Tanítás rendje 27

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 27

1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 30
1.3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai 31
1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása 33
1.3.2.1. Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja 33
1.3.2.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái: 33

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 34
1.4.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok 35
1.4.2. Közösségfejlesztő egyéb foglalkozások 37
1.4.2.1. Tanórán kívüli lehetőségek 37
1.4.2.2. Hit- és erkölcstan oktatás 38
1.4.2.3.Napközis foglalkozás 38
1.4.2.4. Témahetek, projekthetek 38
1.4.2.5. Tanulmányi kirándulás 39

1.4.2.6. Erdei iskola ... 39
1.4.2.7. „Határtalanul!” ... 39
1.4.2.8. Múzeum, könyvtárlátogatás ... 39
1.4.2.9. Iskolai könyvtár ... 40
1.4.2.10. Diákpresbitérium ... 40
1.4.2.11. Diákétkeztetés ... 40
1.4.2.12. Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata ... 40
1.4.3 A diák önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai ... 40
1.4.4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai: ... 41

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai ... 41
1.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg. ... 41
1.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre ... 42
1.5.3. A szakmai munkaközösségek együttműködésének és kapcsolattartásának rendje ... 43

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység ... 45
1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek ... 47
1.6.1.1. A képességek fejlesztésekor figyelembe kell venni a következőket ... 48
1.6.1.2. A képességek kibontakoztatásának folyamata ... 48
1.6.1.3. A képességfejlesztés pedagógiai feltételei ... 48
1.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program ... 49
1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése ... 50
1.6.4 Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése ... 52
1.6.4.1.Meghatározó alapelvek: ... 53
1.6.4.2. Általános pedagógiai alapelvek ... 54
1.6.4.3. A tanulásszervezés ... 55
1.6.5. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása ... 57
1.6.5.1. Feladatok- a törvényi eljárások és módosítások értelmében ... 57
1.6.5.2. A gyermekvédelem rendszerében fontos feladatot látnak el ... 58
1.6.5.3. Feladatok és felelősök az iskolai gyermekvédelemben ... 58
1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység ... 59
1.6.6.1 A hátrányok típusai és a segítségnyújtás módjai, eszközei, eljárásai ... 60
1.6.6.2 A hátrányok leküzdésében tett erőfeszítéseinkkel, munkánkkal akkor lehetünk elégedettek (sikerességi mutatók) ... 61

1.7 A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásánakrendje ... 62
1.7.1 A Diákpresbitérium (diákönkormányzat) jogai ... 62
1.7.2. Döntési jogköre kiterjed: ... 62

1.8. Kapcsolattartás tanulókkal, a szülőkkel, az iskola partnereivel ... 62
1.8.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák ... 62
1.8.1.1. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei ... 62
1.8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák ... 63
1.8.2.1. A kapcsolattartás rendje ... 63
1.8.2.2. A szülők tájékoztatásának formái ... 63

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata ... 65
1.9.1. A vizsgaszabályzat célja ... 65
1.9.2. Osztályozó vizsga ... 65
1.9.3. Különbözeti vizsga ... 66
1.9.4. Javítóvizsga ... 66
1.9.5. Pótló vizsga ... 66
1.9.6. A vizsgaszabályzat hatálya ... 66
1.9.7. Felmentés a készségtantárgyak alól ... 67
1.9.8. A tanulmányok alatti intézményi vizsgákkal kapcsolatos általános szabályok ... 67
1.9.8.1. A vizsgabizottság ... 68
1.9.8.2. Az írásbeli vizsgák általános szabályai ... 68
1.9.8.3. A szóbeli vizsgák általános szabályai ... 68
1.9.8.4. Gyakorlati vizsgarészt tartalmaznak iskolánkban a következő vizsgatantárgyak: ... 69
1.9.9. Az értékelés rendje ... 69
1.9.10. A vizsgatárgyak részei és követelményei ... 70

1.9.11. Belső vizsgák ... 70
1.9.11.1. Év végi záróvizsga ... 70
1.10. A felvétel és az átvétel szabályai ... 71
1.10.1. Belépés az iskola első évfolyamára ... 71
1.10.2. Belépés felsőbb évfolyamokra ... 72
1.10.3. A felvételi eljárás egyéb szabályai ... 72
1.11 Egyéni munkarend (magántanulói jogviszony) ... 73
2. Az intézmény helyi tanterve ... 75
2.1 A választott kerettanterv megnevezése ... 75
A választott kerettanterv megnevezése ... 75
2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei ... 78
2.3.1 A tankönyv választás elvei ... 78
2.3.2 A taneszköz választás elvei ... 79
2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása ... 79
2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása ... 79
2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása ... 79
2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása ... 80
2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása ... 80
2.5 Mindennapos testnevelés ... 81
2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai ... 81
2.6.1 Választható tantárgyak ... 81
2.6.2. Pedagógusválasztás szabályai ... 82
2.7 Projektoktatás ... 82
2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések ... 83
2.8.1 Az esélyegyenlőség biztosításának célja ... 83
2.8.2 A tehetség, a képesség kifejlesztését segítő tevékenységek ... 84
2.8.3 A tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkózását segítő program ... 84
2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái ... 85
2.9.1 Szöveges értékelés ... 85
2.9.2 Értékelés érdemjeggyel ... 85
2.9.3 A számonkérés formái ... 86
2.9.3.1 Írásbeli feladatok értékelése ... 86
2.9.3.2 Szóbeli értékelés ... 86
2.9.3.3. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei ... 88
2.9.4 Helyi diagnosztikusmérés ... 88
2.9.4.1 7. osztályos év végi vizsga ... 88
2.9.4.2 8.osztályos záróvizsga ... 88
2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása ... 89
2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei ... 90
2.12 A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag ... 91
2.13 A tanulók mérésének módszerei ... 91
2.13.1 Országos kompetenciamérés ... 91
2.13.2 NETFIT ... 92
2.13.3 Intézményi diagnosztizáló mérés ... 92
2.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei ... 92
2.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei ... 92
2.14.1.1 Az egészség fogalma – egészségfejlesztés ... 93
2.14.1.2 Az egészségnevelés legfontosabb feladatai ... 93
2.14.1.3 Alapelveink az egészségnevelésben ... 93
2.14.1.4 Célunk, hogy ... 93

2.14.1.5 Fejlesztési területek, feladatok, tevékenységi formák ... 94
2.14.2 Az iskola környezeti nevelési elvei ... 95
2.14.2.1 A környezeti nevelés feladata ... 96
2.14.2.2 Az iskola működése környezetei nevelési szempontból ... 96
2.14.2.3 Alapelvek ... 96
2.14.2.4 További alapelvek, értékek, szemlélet ... 96
2.14.2.5 Célkitűzés ... 97
2.14.2.6 Stratégia ... 97
2.14.2.7 A környezeti nevelés tervezésekor és megvalósításánál figyelembe vett szempontok ... 97
2.14.2.8 A környezeti nevelés színterei iskolánkban ... 98
2.14.2.9 Taneszközök ... 98
2.14.2.10 Erőforrások ... 99
2.14.2.11 Pályázatok, melyek beépülnek iskolánk nevelési-oktatási folyamatába ... 99
2.14.2.12 Az iskola jövőképe a környezeti nevelés tükrében ... 100
2.14.2.13 Rövid távú célok ... 100
2.14.2.14 Konkrét célok ... 101

2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei ... 101
2.15.1 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei ... 101
2.15.1.1 A dicséret, jutalmazás elvei és a megvalósítás módjai ... 101
2.15.1.2 A tanulók fegyelmezése és megvalósításának módjai ... 101
2.15.2 A magatartás értékelésének elvei ... 102
2.15.3 A szorgalomjegyek megállapításának elvei ... 102

1.sz. melléklet ... 103
a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program ... 103

3. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM ... 109

3.1 Pedagógiai programunk szellemisége ... 109
3.2 Az óvodai nevelés feladatai ... 114
3.3 Az óvodai élet megszervezése ... 119
3.4 Az óvodai élet tevékenységformái ... 121
3.5 Az óvoda pedagógiai dokumentumai ... 134
3.6 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek ... 135
3.7 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések ... 136
3.8 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek ... 137
3.9 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek ... 139
3.10 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése ... 140
3.11 Az óvoda kapcsolatai ... 149
3.12. Megemlékezések, ünnepek ... 154

Felhasznált irodalom ... 157

FÜGGELÉK ... 158

ZÁRADÉK ... 167

Az intézmény adatai

Az intézmény neve:	Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola és Óvoda
Címe:	3561 Felsőzsolca, Sport u. 2-6.
Telefon:	+36/46/584-223
Mobil:	+36/30/997-9584; +36/30/789-8417
E-mail:	kazinczy14@gmail.com
Telephely neve:	Édenkert Református Óvoda
Címe:	3713 Arnót, Petőfi Sándor u.98.
Telefon:	06-30/156-7057
E-mail:	edenkert.arnot@gmail.com
Az intézmény fenntartója:	Tiszáninneni Református Egyházkerület
Címe:	3525 Miskolc, Kossuth Lajos u. 17.

Alapító okirat száma, kelte: 761/2024. 2024.04.26.

Működési engedély száma, kelte: BO-05/01153-7/2024. Miskolc, 2024.06.12.

Engedélyező szerv neve: Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivtal

Az intézmény OM azonosítója: 201699

Az intézmény típusa: többcélú köznevelési intézmény: óvoda és általános iskola

A költségvetési szerv alaptevékenységének jogszabály szerinti megjelölése:

- 3561 Felsőzsolca, Sport utca 2-6. szám alatti székhelyen
  Általános iskolai nevelés-oktatás. A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása.
- 3713 Arnót, Petőfi utca 98. szám alatti telephelyen
  Óvodai nevelés. A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.
- Alapfokú oktatást megelőző nevelés (óvodai nevelés)
- Általános iskolai nevelés-oktatás 1-4., és 5-8. évfolyamokon.
- A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása.
- Általános műveltséget megalapozó, alapfokú nevelés és oktatás, ezen nappali rendszerű iskolai oktatás keretében a tanulók felkészítése az alapfokú iskolai végzettség megszerzésére, a továbbtanulásra.
- A tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (választható) tanórai foglalkoztatások szervezése, felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális ill. kiegészítő ismeretek átadása céljából a Köznevelési tv-ben meghatározott időkeretben.

- 1. évfolyamtól hit- és erkölcstan oktatása.
- A tanulók részére napközi otthonos, tanulószobai ellátás biztosítása.
- Kijelölt intézményként a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása, azon különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:
- enyhén értelmi fogyatékosok,
- beszédfogyatékosok,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek,
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók - különleges bánásmódot igénylő, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek - nevelése, oktatása.
- Képesség kibontakoztató felkészítés.
- Integrációs felkészítés, nevelés és oktatás.
- Tehetség kibontakoztató foglalkozás, valamint hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása.
- Szakkörök, sportkörök szervezése, diáksporttal kapcsolatos feladatok ellátása.
- Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása.
- Bejáró tanulók ellátása.
- Szervezett intézményi étkeztetés.
- Iskolarendszeren kívüli oktatás.
- Tanfolyamokszervezése.
- Vendégétkeztetés.
- Helyiségek, eszközök bérbeadása
- Tanfolyamok szervezése.
- Gyermek- és ifjúság-egészségügyi szolgálat.
- Közfoglalkoztatás (rövid idejű, hosszú távú).
- Társadalmi tevékenységekkel, esélyegyenlőséggel, érdekképviselettel,
- nemzetiségekkel, egyházakkal összefüggő feladatok igazgatása és szabályozása
- Nemzetiségi közfeladatok ellátása és támogatása
- Civil szervezetek működési támogatás
- Civil szervezetek programtámogatása
- Egyházak közösségi és hitéleti tevékenységének támogatása
- A fiatalok társadalmi integrációját segítő struktúra, szakmai szolgáltatások fejlesztése,
- működtetése
- Határon túli magyarok egyéb támogatásai

- Helyi, térségi közösségi tér biztosítása, működtetése
- Nemzetközi kulturális együttműködés
- Mindenféle egyéb szabadidős szolgáltatás

Az iskolába felvehető tanulók száma: 448 fő

Tanulócsoportok száma: 16

Az arnóti óvodába felvehető gyermekek száma: 52 fő

Gyermekcsoportok száma: 2

A gyermekcsoportok összetétele: vegyes életkorú

Gazdálkodása:

Az intézmény naptári évre összeállított és a fenntartó által jóváhagyott költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, a kötelezettségvállalási és az utalványozási jogkört az intézmény vezetője gyakorolja. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

A Tiszáninneni Református Egyházkerület

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

B.A.Z. Vármegyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

Törvényi háttér

Az óvodai nevelési program és a pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok határozzák meg:

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az intézmény alapító okirata

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Az intézmények bemutatása

❖ **Az általános iskola**

„Eszköze lenni az isteni kéznek, Egy nem haszontalan tagja az egésznek…”

(Kazinczy Ferenc)

Felsőzsolca három folyó, a Sajó, a Bódva és a Hernád völgyeinek metszéspontjában fekszik, Miskolctól mindössze 4 km-re.

A települést a Sajó választja el a vármegyei jogú nagyvárostól, s valószínűsíthetően ez a meder volt gátja, hogy városunk megőrizhesse önállóságát, s ne olvadjon be, mint Miskolc peremkerülete.

A közelség előnye, hogy Felsőzsolca szerves része Miskolc vérkeringésének.

Intézményünket Isten akaratából a Tiszáninneni Református Egyházkerület alapította 2012. márciusában.

A 2012/2013. tanévben, 1-5. évfolyamon indult nevelő-oktató tevékenységünk.
Az első tanévünket 96 gyerekkel kezdtük meg, évfolyamonként 1-1 osztállyal.

Fenntartónknak és az innovatív intézményvezetésnek köszönhetően iskolánk épületének és környezetének folyamatos szépítése, felújítása még inkább vonzóvá tett bennünket az idelátogatók számára.

Az intézmény falain belül esztétikus, otthonos környezet segíti a gyerekek tanulását, szellemi fejlődését. A tantermek tágasak, világosak, jól felszereltek, minden eszköz rendelkezésre áll a hatékony nevelő - oktató munkához.
Minden tanteremben interaktív tábla és projektor szolgálja a tantárgyak ismeretanyagának korszerű elsajátíttatását.
Az udvaron egy műanyag borítású, hálóval kerített sportpálya, valamint egy műfüves focipálya biztosítja, hogy a gyerekek szabadidőben és szünetekben is kedvükre játszhassanak.

Az iskola területén található faház jellegű építmény a főépülettől különálló épületében 5 tanterem került kialakításra, melyből 3 a felső tagozatosok számára a csoportbontást valamint szaktantermet hivatott szolgálni, 2 tanteremben a mindenkori első osztályosok foglalják el helyüket, így biztosítva számukra a zökkenőmentes iskolakezdést.
Mára a környék egyik legdinamikusabban fejlődő, térségünk elismert és közkedvelt intézményévé váltunk. A felsőzsolcai tanköteles korú gyerekek mellett szép számmal jelentkeznek a környékbeli településekről többek között Alsózsolcáról, Ongáról, Arnótról, Hernádkakból és Gesztelyből is.

Iskolánkban nappali rendszerű oktatás folyik, a foglalkozások tizenhat óráig tartanak. A nevelést-oktatást - ha a törvény másképp nem rendelkezik - a nappali oktatás munkarendje szerint a kötelező és választható, tanórai és egyéb foglalkozások, egyéni és csoportos foglalkozások keretében, felső tagozaton egyes tantárgyakat csoportbontásokkal szervezzük meg.

Intézményünkben nemcsak a tantárgyi ismereteket sajátítják el tanulóink, hanem sokszínű szabadidős tevékenységek részesei is lehetnek. Iskolánk magas színvonalú oktatást biztosít. Nevelésünk, oktatásunk középpontjában a gyermek áll. Mai világunkban fontosnak tartjuk a keresztyén értékrend átadását, a gyermekek e szerint való nevelését.

„Azért, testvéreim, igyekezzetek még inkább megerősíteni elhívatásotokat és kiválaszttatásotokat, mert ha ezeket teszitek, soha nem buktok el.” 2 Péter 1,10

Nevelő-oktató tevékenységünk során együttműködik a gyermek, a szülő és a pedagógus, valamint azok a partnerek, akik segíteni tudják munkánkat, céljaink elérését. (pedagógiai intézetek, gyülekezet, civil szervezetek)

Legfontosabb feladatunknak tartjuk a keresztyén világnézet, a keresztyén emberre jellemző erkölcsi tulajdonságok, a keresztyén közösségi magatartás kialakítását.

Kiemelt célunk, hogy munkánkat, mindennapi tevékenységünket a gyermekek bölcs és okos szeretete hassa át.

Derűs iskolai légkörben és környezetben biztosítjuk tanulóink testi-lelki fejlődését. Figyelembe vesszük a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszünk változtatni előzetes tanítási terveinken.

Személyes példamutatással neveljük tanulóinkat az ember, az emberi élet tiszteletére és védelmére, a másokkal szembeni toleranciára, a hátrányos megkülönböztetés minden formájának kerülésére.

Az osztályokban differenciált foglalkozásokkal, új tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel segítjük az eltérő haladási tempójú gyerekek fejlődését. A tehetséges tanulókat különböző szakkörökön fejlesztjük, változatos tematikájú műhelyek szervezésével, a REGYMI Értéktermő Gazdagító tehetséggondozó programjához való csatlakozással. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képességeit egyéni fejlesztő foglalkozásokon próbáljuk felzárkóztatni.

A hétkezdő Istentiszteletek és a reggeli áhítatok segítségével megérezhetik gyerekeink, hogy mindennek középpontjában Isten áll. Fontosnak tartjuk, hogy mindenki a saját felekezete szerint gyakorolja élő hitét. Ugyanakkor a helyi református gyülekezettel is aktív és mindennapos a kapcsolat.

Nevelési céljaink egyike a nemzeti értékeink, ünnepeink, a magyar kultúra tiszteletének kialakítása. Ezért a városunkban megtartott nemzeti ünnepeken iskolai szinten veszünk részt.

Iskolánk külső és belső szellemiségét a kezdetektől egészen napjainkig az egymásért való tenni akarás, a meghitt, családias légkör jellemezte.

Célunk, hogy Isten által kijelölt jó úton haladjunk ahhoz, hogy a mai igényekhez alkalmazkodni tudó keresztyén iskolát működtessünk, ahol mindenki: felnőtt és gyermek egyaránt békességben, lelki közösségben élheti mindennapjait.

Az igényesség mellett minden rendezvényünket, nyilvános vagy belső alkalmainkat a szeretet és a lelkiség hatja át. Nem csak a közösen összeállított műsor, versenyfelkészülés fontos számunkra, hanem az azt körbevevő környezet szépsége, meghittsége, ezért törekszünk arra,

hogy a dekorációkat saját kezűleg, saját ötletek alapján készítsük el, ezzel is erősítve közösségünket.

Ünnepi alkalmaink, rendezvényeink mindig a gyerekekért, a gyerekekről szólnak. Arra törekszünk, hogy az iskola valóban otthonukká váljon, ide mindig hazajöhessenek, jó szót, kedvességet, bátorítást, bizalommal teli légkört kapjanak.

Fontosnak tartjuk a gyerekek életszakaszában elkövetkező változások, átmenetek megkönnyítését. Hisszük, hogy türelemmel, bátorító szóval az alsó tagozatból is könnyebb lehet a kilépés. A tagozatváltást elősegítvén a leendő ötödikes kollégák többször meglátogatják a negyedik osztályos gyerekeket, kirándulni mennek velük, foglalkozásokat tartanak nekik.

Munkánk során a legfontosabb célnak tartjuk, hogy olyan gyerekeket neveljünk, akik a tanulás mellett kitűnnek a szeretetben, a jóságban, bizton támaszkodva a fundamentumra, amit Jézus tanításaiból meríthettek a kazinczys évek alatt.

„ Mert sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak.”
Máté 22,14

❖ Édenkert Református Óvoda Arnót

- ***Az óvoda története***

Az Arnóti Református Egyházközség 2021. évben ünnepli alapításának 20. évfordulóját. Azon ritka gyülekezetek közé tartozik, melyet a 21. században alapítottak a településre beköltöző reformátusok. Ebből adódóan fontos számukra a gyülekezeti misszió kérdése, különös tekintettel a fiatal családosok irányába. Ez immár nyolcadik esztendeje olyan módon is megerősödött bennük, hogy a gyülekezeti gyermekmisszión túl intézményes formában is szeretnének gyermekekkel foglalkozni. A Tiszáninneni Református Egyházkerülettel összefogva több ízben szándéknyilatkozatot nyújtottak be a település önkormányzati óvodájának fenntartására. A sikertelen próbálkozások után a gyülekezet talán még eltökéltebben tekintett arra a célra, hogy megvalósuljon Arnóton egy református óvoda, különös tekintettel arra a tényre is, hogy a település közvetlen körzetében nincs ilyen intézménye egyházunknak.

2016-ban vásárolta meg az egyházközség azt a telket, mely a gyülekezeti ház mellett lehetőséget biztosított arra, hogy az óvoda tervezése elinduljon.
2018-ban hirdette meg Magyarország Kormányának a támogatásával a Magyarországi Református Egyház azt az óvodaprogramot, mely felkarolta a gyülekezet kezdeményezését is és forrást biztosított egy kétcsoportos óvoda felépítéséhez és elindításához a Tiszáninneni Református Egyházkerület fenntartásában, mint a Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola tagintézménye.

- ***Az óvoda bemutatása***

Az óvoda természeti környezete
Arnót község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolctól 6 km-re, keletre található, a Kis-Sajó bal partján, a Sajó hordalék kúpján.
Óvodánk a Kis-Sajótól pár száz méterre, a református gyülekezeti ház szomszédságában épült. Ez a teljesen új építésű óvodaépület és játszó udvar természeti közelsége lehetőséget ad a környezet megismerésére, szeretetére, védelmére. Célunk, hogy a hozzánk járó gyermekeknek élménypedagógiai módszerek felhasználásával, komplex fejlesztések nyújtásával, egyenlő esélyek megteremtésével segítséget nyújtsunk az őket körülvevő világ megismerésében és megértésében. A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szerezzenek a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezetről. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel.
Az óvodán kívüli programok szervezésénél kihasználjuk a helyi lehetőségeket és a partneri lehetőségeket. A szűkebb és tágabb élő társadalmi környezet megismerésére a korcsoportnak megfelelő sétákat és kirándulásokat szervezünk.
Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete
Intézményünket elsősorban olyan családok veszik igénybe, akik a nevelési értékeinket keresik és elfogadóan támogatják, hiszen a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg a keresztyén szellemiség óvodánkban, melyet felekezeti hovatartozástól függetlenül szeretnénk biztosítani.
Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szeretetteljes légkörben, a hitre való nyitottság példájával szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való, szoros együttműködés. Olyan együttműködésre törekszünk melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

- ***A református óvodai nevelés feltételrendszere***

Személyi feltételek
A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.
Óvodánkban 4 fő óvodapedagógus és 2 fő óvodai dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek, dolgozók, óvodatitkár, konyhai kisegítő, kertész-karbantartó munkakörök betöltése a mindenkori költségvetés és a fenntartó döntésének függvénye, alkalmazásuk az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulna hozzá.
. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.
Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Intézményegység vezető	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	3	Főiskolai
Dajka	2	Óvodai dajka szakképzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	-
Pedagógus II.	2
Pedagógus I.	2
Gyakornok	-

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
Differenciáló, fejlesztő pedagógiai ismeretek	1

Tárgyi feltételek

Az újonnan épült óvodaépületünket, valamint a játszóudvarunkat oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek változó testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését és tegyék lehetővé nagyfokú mozgás- és játékigényük kielégítését.
Óvodánk kettő csoportszobával rendelkezik, melyekben jó minőségű, főként természetes alapanyagú, esztétikus játékszerek és bútorzat biztosított. A tudatosan kialakított tárgyi környezet a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását is támogatja.
Csoportszobáinkhoz egy közös terasz is tartozik, ahonnan könnyen megközelíthető az udvar. Játszóudvarunkat játékeszközök elhelyezésével tettük változatos mozgásra alkalmassá. Óvodánk földrajzi fekvése, a Kis-Sajó közelsége lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait.
Óvodaépületünkben sószoba is kialakításra került, mely az egészségmegőrzésre, a prevencióra, az immunrendszer erősítésére helyezi a hangsúlyt.
Óvodánkban kialakításra került tornaszoba, mely felszereltségével minden igényt kielégít a gyermekek mozgásának fejlesztésére.
Rendelkezünk logopédiai és -külön-fejlesztő szobával, ahol a szakemberek zavartalanul foglalkozhatnak a gyerekekkel.
Óvodánk épülete és szellemisége is nyitott, befogadó a családok számára, ahol nem csak a közös helyiségek, hanem egy külön kialakított szülői tér is rendelkezésükre áll a mindennapokban.
Nevelői szobánk mellett található könyvtárunkban, a könyvbeszerzés folyamatos.

Játékeszközeink, gyermek és szakkönyveink, dekorációink, foglalkoztató segédeszközeink és berendezési tárgyaink segítik a bibliai történetek megértését, a gyermekek közvetlen tapasztalatszerzését a környező világról, természetről.
A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek.
közvetítenek.
Az oktatási miniszter által jóváhagyott JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről által előírt eszközökkel rendelkezünk.

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
Keresztyén nevelés	A 1995. évi Református Közoktatási tv. értelmében: a magyarországi református közoktatási intézmények célja és feladata, hogy tanulóit művelt keresztyén emberekké, az egyetemes értékek tisztelőjévé, a magyar haza és a nemzet, hűséges, áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani, közvetíteni. Tanulóinkat egyházunk hitvalló tagjaivá, nem református tanulóinkat vallásuk szabad gyakorlása biztosítása mellett, saját felekezetük és a református értékek megbecsülésére neveljük.	Keresztyén világnézet kialakítása. A keresztyén emberre jellemző erkölcsi tulajdonságok, a keresztyén közösségi magatartás kifejlesztése. Közvetítjük a vallási, erkölcsi, etikai értékeket. Alapvető tudományos igényesség ismereteket, normákat adunk át, mely tanítványaink életét befolyásolja és alapot ad az iskola befejezése utáni életszakaszukra is. Kialakítjuk a keresztyéni magatartási és viselkedési szokásokat, melynek célja, hogy hitüket a mindennapjaikban éljék meg. Fejlesztjük tanítványaink pozitív érzelmeit, mely bennük belső harmóniát, békességet teremt.	Hitoktatás felekezeti hovatartozás szerint. Egyházi ünnepek, csendes napok, hétkezdő istentiszteletek, napi áhítatok, szülői találkozók az Ige tükrében. Bibliai integráció valamennyi közismereti tantárgyban. Tanulók, pedagógusok és szülők körében szervezett bibliaórák, imaórák. Részvétel egyházi rendezvényeken. Református gyermek- és világirodalom felhasználása a nevelő-oktató munkában. Kapcsolat ápolása a diósgyőri református gyülekezettel és más gyülekezetekkel. Pedagógusok személyes példamutatása a nevelő-oktatómunkában és a magánéletben. *„Vigyázz, hogy feddhetetlen légy, ügyelj, hogy becsületes maradj, mert a jövő a béke emberéé.” (Zsolt, 37,37)*

Partner-központú működés	Az iskola nevelő-oktató munkájában együttműködik a gyermek, a szülő és a pedagógus, és minden olyan partner, aki elfogadja, segíteni akarja és tudja a pedagógiai program megvalósítását. (református intézmények, Református Pedagógiai Intézet, VPI, könyvtárak, gyülekezetek) Nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.	Folyamatos kapcsolattartás partnereinkkel. Terv szerint meghatározott időben igény-és elégedettségmérések lebonyolítása. Az eredmények, javaslatok, észrevételek beépítése az intézmény működésébe. A partnerek számára a rendszeres visszacsatolás megvalósítása.	Partnertérképünk elkészítése és folyamatos frissítése. Partneri igény és elégedettségmérés eszközeinek (kérdőívek, interjútervek) készítése és folyamatos karbantartása Kapcsolattartási formák kialakítása és működtetése (nyílt napok, könyvtári órák).
Gyermek-központú-ság	Célunk, hogy munkánkat, mindennapi tevékenysé-günket a gyermekek okos szeretete hassa át. Derűs iskolai légkörben és környezetben biztosítjuk gyermekeink testi-lelki fejlődését. Figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein.	Rendszeresen megkérdezzük a gyermekeket, kikérjük véleményüket, várjuk javaslataikat iskolai életünk, programjaink alakításával kapcsolatban.	Kérdőíves felmérések, klímatesztek, fókuszcsoportos beszélgetések szervezése. A diákpresbitérium adta lehetőségek kihasználása (diákfórum, iskolanapok).

Teokrácia - demokrá-cia	Isten van a középpontban, Ő gyakorolja a hatalmat, utasításokat ad a kiválasztott és szuverén módon elhívott vezetők által. Személyes példamutatással neveljük tanulóinkat az emberi jogok tiszteletben tartására.	Tudatosítjuk a gyermekekben a közösség demokratikus működésének szabályait. A közéletben való szerepeket, az egyén érdekérvénye-sítésének demokratikus formáit elsajátíttatjuk.	Személyes példamutatás. Szerepjátékok a tanítási órákon. Feladatvállalás az osztályközösségben. Az osztályban felmerülő problémák megoldásának módjai. Bibliai történetek.
Huma-nizmus	Az ember, az emberi élet tisztelete és védelme. A másokkal szembeni tolerancia, a másság elfogadása. A hátrányos megkülön-böztetés minden formájának kerülése. A humanista emberkép kialakítása.	Erősítjük a pozitív szokásokat és a humánus magatartásmintákat. Tudatosítjuk gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetükben megismerhető keresztyén erkölcsi értékeket.	Személyes példamutatás. A tanítási órákon a tananyag adta lehetőségek felhasználása. Integrált oktatási és nevelési formák alkalmazása. Egyházi és állami ünnepek, csendes napok. Hagyományok ápolása.
Nemzeti értékeink, a magyar kultúra tisztelete	Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet kialakítása. Fogékonyság az élő és élettelen természet szépségei iránt.	Lakóhelyünk megismerése. Szűkebb és tágabb környezetünk, Magyarország megismerése, különös tekintettel református városaink megismerése: Debrecen, Sárospatak, Vizsoly, Kecskemét, Nagykőrös… Múltunk megismerése, jelképeink tisztelete. Lokálpatriotizmus kialakítása. Magyarságtudat erősítése.	Projektmódszer. Séták, kirándulások, erdei iskolák, tananyag adta lehetőségek felhasználása, múzeumok, templomok. Ünnepeink méltó megtartása. Hagyományápolás. .
Az európai és egyetemes kultúra értékeinek	Keltsük fel minden tanulóban az igényt az idegen nyelvek, az ének-zene, egyházi ének, a rajz és	Anyanyelvén túl minden gyermek ismerje meg legalább egy idegen nyelv alapjait.	Idegen nyelvek tanítása csoportbontásban. Angol nyelvterületek megismerését célzó versenyek,

meg-ismerése	művészetek, a világirodalom, egyetemes történelem, és médiaismeret tanulására, más népek kultúrájának a megismerésére.	Az Európai Unió országainak megismerése. Egyetemes kulturális értékek megismerése.	Nemzetközi ünnepek, országok napjainak megtartása. Osztálykirándulások, Nemzetközi, testvériskolai kapcsolatok ápolása.
A személyi-ség teljes körű fejlesztése	Az iskola valamennyi tevékenysége közvetve, vagy közvetlenül a gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja. Segítjük tanulóinkat, hogy művelt, alkotásra képes boldog, elégedett emberré válhassanak. Munkájában a nevelést és az oktatást egységben szemléli és kezeli.	Láttassuk meg, és fejlesszük minden gyermekben személyiségének saját értékeit: - az ember Istentől kapott rendeltetésének tudata; az emberi hivatás elkötelezett vállalása a családban, az Egyházban és a hazában; az evangéliumi normák által szabályozott emberi szabadság védelme és megtartása. A tárgyi tudás mellé a gyermek szerezze meg mindazokat a kommunikációs képességeket is, amelyekkel tudását hasznosítani tudja.	Helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása. Bibliakörök, hétkezdő istentiszteletek, napi áhítatok. A tanulók személyre szóló, folyamatos értékelése.
Korszerű ismeretek et nyújtó szilárd alapozás, a tanulók képességei-nek és kulcskom-petenciái-nak fejlesztése	Az iskola készítsen fel az eredményes továbbtanulásra, a gyakorlati életre. Rendelkezzenek a tanulók a mindennapi életben hasznosítható tudással, ismeretekkel. Sikeresen alkalmazkodjanak a munkaerő piaci elvárásokhoz. A kompetencia alapú oktatás segítse a HH és HHH tanulók	A tantestület folyamatos továbbképzésének, önképzésének ösztönzése. A képességfejlesztés széles skálájának kialakítása. Az alapkészségek fejlesztésének középpontba állítása, valamint a megszerzett ismeretek alkalmazása, a legkülönfélébb környezetekben. A kooperatív munka módszereinek tudatos	Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások megtervezése. Differenciált oktatás megvalósítása. Kooperatív módszerek elsajátítása és alkalmazása. A képességfejlesztés modern taneszközeinek (IKT eszközök) alkalmazása. Továbbképzések. A célok megvalósulását szolgáló módszerek, oktatásszervezési módok, tanulás - szervezési eljárások: tantárgytömbösíts, tevékenykedtetésre épülő

	esélyegyenlőségének biztosítását. Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével erősödjön a tanulók motiváltsága. Terjedjen el az oktatás valamennyi területén a digitális írásbeliség. Váljon belső igénnyé az intézményi innováció. Megfelelő útmutatókat és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközöket biztosítson a tanulók számára, például webes felületeket működtet, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok.	alkalmazása, az ehhez szükséges ismeretek és attitűdök kifejlesztése. Kompetenciaalapú oktatás kiterjesztése. Élet közeli tanulási környezet kialakítása. A tanulási stratégiák alkalmazásában a sokszínűségre törekvés, a játékosság, a szimuláció gazdag eszköztárának biztosítása.	tanulásszervezés, projektoktatás, *témahét.* *Az* SNI-s tanulók esetében az integrált nevelést segítő ***sérülés specifikus fejlesztés***, egyéni továbbhaladás, értékelés biztosítása.
Kiemelkedő fontosságú a tanítás minősége	A tanulmányi eredményekben, versenyeken, a továbbtanuláskor tükröződjön az iskolában folyó minőségi munka.	Hatékony, minőségi oktatás. A befolyásoló tényezők megállapítása. Korszerű tanulási módszerek, technikák alkalmazása. Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése.	Tanórai és órán kívüli differenciált formák. Versenyeztetés (házi és külső megmérettetések szervezése, országos református versenyek) Mérések, diagnosztikus vizsgáztatás. Szakmai napok. „Jó gyakorlatok átvétele”: intézmények közötti szakmai együttműködések kialakítása.
Az önművelés és az élethosszig tartó tanulás igényének	Az iskola készítsen fel az önművelésre, az új ismeretek megszerzésének önálló technikáira.	Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és probléma megoldáshoz. Kialakítjuk a folyamatos önművelés igényét. Szakmai együttműködések	Minden gyermek számára képességeinek, érdeklődésének és céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítunk.

kialakítása		kialakítása: színházakkal, múzeumokkal, könyvtárakkal, helyi társadalom szereplőivel közös programok szervezése, környezetvédelem, üzem-látogatás, erdei iskola, stb.	Egyéni pályázatokon, kutatótevékenységekben való részvételt szorgalmazunk. (Tudományos dolgozatok versenye) Megtanítjuk a gyermekeket a korszerű ismeretszerzési módok az IKT használatára. (számítógép, Internet, videó, interaktív tábla stb.).
Esélyegyen-lőség biztosítása	Az iskolában minden tanulónak esélyt adunk szociokulturális hátrányainak leküzdésére A hátrányos megkülönböztetés minden formájának elítélése és kiküszöbölése. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását. *„… ugyanaz a szeretet legyen bennetek, egyet akarva ugyanarra törekedjetek.” (Fil. 1, 2-3)*	A tanulási és beilleszkedési hátrányokkal küzdő tanulók azonosítása. Az egymás iránti felelősség, az elfogadás, segítőkészség kialakítása tanulóinkban. A hátránykompenzáció megfelelő formájának kiválasztása. Folyamatos segítő munka és értékelés. Az önkormányzati iskolákból érkezett tanulók bibliai ismeretének bővítése, felzárkóztatása hittanból.	Differenciált foglalkozások a tanítási órákon. Felzárkóztató foglalkozások és egyéni korrepetálások, fejlesztő foglalkozások. Lelki gondozás (lelkész és hitoktatók) Szükség esetén a szakszolgálatok segítségének igénybe vétele. (Nevelési Tanácsadó) Ifjúságvédelmi felelős szakszerű segítő munkája.

1.1.1 Pedagógiai alapelvek

- A szülőkkel együtt működve felelősséget vállalunk tanulóink testi, értelmi, erkölcsi fejlődéséért, közösségük kialakításáért és fejlődéséért, a társadalmi életre való felkészítéséért.
- A szülők és tanulók gondolati, lelkiismereti és vallási szabadságát tiszteletben tartva, vallási-világnézeti semlegességet biztosítva gondoskodunk tanulóink erkölcsi neveléséről.

- ❖ Pedagógiai munkánk során mindig figyelembe vesszük a gyermek mindenek felett álló érdekét, és nem engedjük meg a hátrányos megkülönböztetés semmilyen formáját.
- ❖ Tanulóinkat egyenrangú partnernek tekintjük, de életkori sajátosságaikat és a köztük lévő különbségeket figyelembe vesszük.
- ❖ Nevelő-oktató munkánk során hangsúlyt fektetünk a motiválás, a rendszeresség, és a fokozatosság fontosságára, az összetett és változatos módszerek differenciált alkalmazására, és a következetességre.
- ❖ Minden lehetőséget megadunk tanulóinknak a személyes tapasztalásra és öntevékenységre, amihez ingergazdag környezetet biztosítunk.
- ❖ Családias, az iskola minden tagjára kiterjedő szeretetteljes légkörben foglalkozunk tanulóinkkal: bevonjuk őket iskolai életük megszervezésébe, és számíthatnak jóindulatú segítségünkre tanulmányi munkájukban és életük egyéb területén.

1.1.2. Az általunk vallott értékek

- ➢ Értékrendünk középpontjában a demokratizmus, a humanizmus, az egyéniség tisztelete és fejlődése, az alapvető közösségek (család, haza, Európa, a világ) együttműködésének kibontakoztatása, az esélyegyenlőség, a szolidaritás és a tolerancia állnak.
- ➢ Fontosnak tartjuk országunk és környezete megismerését, a nemzeti hagyományok ápolását, és a nemzeti identitás fejlesztését. Emellett hangsúlyozzuk az európai, humanista értékrend fontosságát, Európához tartozásunkat, és más népek megismerésének, megbecsülésének jelentőségét.
- ➢ Pedagógiánkban kiemelten szerepet szánunk a tehetséggondozásnak, a felzárkóztatásnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az egészség- és környezetvédelemnek, és a partnerközpontúságnak.

1.1.3. Céljaink

1.1.3.1. Kiemelt céljaink:

• szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedék nevelése a ránk bízott gyermekekből, • tanulóinkkal megismertetni, elfogadtatni és nekik átadni az általános emberi és nemzeti értékeket, • mintát adni nekik az értékes életre, saját képességeik megismerésével felkészülni az élethosszig tartó tanulásra.

1.1.3.2. A szülő bevonásával olyan tanulót szeretnénk nevelni, akinek a viselkedését a következő, benne meggyőződéssé vált tulajdonságokkal lehet jellemezni:

• erkölcsös, humánus, együttműködő,
• fegyelmezett, udvarias, kötelességtudó,

- érdeklődő, probléma-érzékeny, kreatív,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- elfogadja a sajátjától eltérő nézeteket,
- becsüli a szorgalmat, a tanulást, a tudást, a munkát,
- öntevékenyen, helyes módszerekkel tanul,
- művelt, tudását folyamatosan bővíti,
- a társadalmi normák szerint viselkedik, jól kommunikál,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
  - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
  - a természet, a környezet értékeit,
  - más népek értékeit, hagyományait,
  - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- sikerorientált, van elképzelése a jövőjét illetően,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolt, gondozott.

Tudjuk, hogy e tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen az itt felsorolt személyiségjegyek közül minél többel.

1.1.4. Feladataink

- a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra épülő személyiségfejlesztés, az általunk vallott alapvető emberi, erkölcsi értékek elsajátításának elősegítése,
- a tanulók váljanak alkalmassá a mindennapi életben hasznosítható, boldoguláshoz szükséges ismeretek, képességek, készségek tervszerű, korszerű nevelő-oktató munkán alapuló elsajátítására és bővítésére:
  - narratív, lényegkiemelő képesség,
  - a helyes életvezetés, önállóság, öntevékenység képessége,
  - a problémamegoldás, a komplex információk kezelésének képessége,
  - kritikai, döntési képesség,
  - a tanulni tudás képessége,
  - kommunikációs képesség, idegennyelv-tudás,
  - a modern információs technológiák használatának képessége,
  - az együttműködés, szolidaritás képessége
- olyan - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó - ismeretek közlése, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

1.1.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 1- 8. évfolyamon

1.1.5.1.Erkölcsi nevelés

Keresztyén nevelésünkben érvényesülnie kell annak a pozitív magatartásformának, mely az evangéliummal összhangban van. Életünk zsinórmértéke a Biblia, a gyermeknevelés szempontjából is fontos útmutatást ad. Ez a keresztyén magatartás megkönnyíti a csoportba, a

közösségbe való beilleszkedést és biztosítja a gyermekek számára az érzelmi stabilitást.
„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.” Példabeszédek 22,6
Elengedhetetlen a gyermekek alapos ismerete, és a felállított szabályok megélése.
Gyermekeinkkel már a beiratkozásnál megismerkedünk. Minden szülővel egyénenként elbeszélgetünk, és biztosítjuk segítségünkről őket. Az iskolánk támaszkodik a családi nevelés értékeire és szoros együttműködésre törekszik.
Iskolánk egyházi fenntartású intézmény, így tanulóink hittanoktatásban vesznek részt. Minden évfolyamon heti két órában zajlik hitoktatás. A hitoktatás megszervezésére a tanuló beiratkozáskor történő választása alapján kerül sor. (református, római katolikus vagy görög katolikus). 4 – 5. évfolyamon heti egy órában minden tanuló egyházi ének oktatásban részesül.
A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

1.1.5.2. Magyarságtudat, nemzeti öntudat, hazafiság, népszeretet

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók életét, munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.
Lehetőség szerint pályázati kereten belül (Határtalanul pályázat) vegyenek részt felső tagozatos diákjaink osztálykirándulásokon a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalásokat szerezzenek a külhoni magyarságról. Fűzzék minél szorosabbra a magyarországi és határon túli diákok kapcsolatát.
Célunk, hogy tanulóink érezzenek késztetést a határon átnyúló magyar-magyar kapcsolatok építéséhez, személyes kapcsolatok kialakításához, elmélyítéséhez.
Minden tanévben a Nemzeti Összetartozás Napján lehetőségekhez képest ünnepeljünk együtt.

1.1.5.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a diák-presbiteri rendszer.

1.1.5.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az iskolánkban, az osztályon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

1.1.5.5. A csaldi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért iskolánk kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. A bibliai tanítás példáin keresztül neveljük a gyerekeket a szeretet fontosságára.

1.1.5.6. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Az iskola ösztönözze a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Az iskola sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy az iskolánk a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

1.1.5.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az iskolánkban a nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulókban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, szolgálatot, adakozást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

1.1.5.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

Az iskolánk diákjainak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A nevelés során fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

1.1.5.9. Pályaorientáció

Az iskolának - a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket. Fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

1.1.5.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

Az iskolának segíteni kell, hogy a tanulóik felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Az iskola a diák-presbitérium tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

1.1.5.11. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

1.1.5.12. A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban.
Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

1.1.6. A nemzeti alaptanterv által meghatározott kompetencia alapú oktatás

A kompetencia alapú oktatás célja az, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés” megvalósítására törekszik.
Kompetencia alapú fejlesztésen a készségek, képességek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük. A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.
A NAT2020 az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. Anyanyelvi kommunikáció
2. Idegen nyelvi kommunikáció
3. Matematikai kompetencia
4. Természettudományos és technikai kompetencia
5. Digitális kompetencia
6. Szociális és állampolgári kompetencia
7. Kezdeményezőképesség és vállakozói kompetencia
8. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség
9. A hatékony, önálló tanulás

A különböző kompetenciaterületekben megjelenő ismeretek, készségek, és ezek hátterében a meghatározó képességek és attitűdök számos tanulási helyzetben és összefüggésben alkalmazhatók különféle célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására, ezért több műveltségterülethez is köthetők. Több kompetencia egymásba fonódik, így részben fedik egymást, továbbá az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik területhez elengedhetetlen készségek formálódását, fejlődését. Hasonló egymásra építettség jellemzi a képességek kibontakoztatására és a tanulás fejlesztésére irányuló célok és az egyes műveltségterületek viszonyát. Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

1.1.6.1. A kompetencia alapú oktatás céljai

- a sikeres munka erőpiaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése kompetencia alapú oktatás elterjesztése
- a kompetencia-alapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése, és megvalósítása,
- a nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése
- az esélyegyenlőség érvényesítése
- újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése
- szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása
- egyéni fejlesztési tervek készítése
- digitális írástudás elterjesztése

1.1.6.2. Tanulási és innovációs készségek

A 21.században élünk, igyekszünk úgy nevelni gyermekeinket, hogy napjaink új kihívásainak tudjanak megfelelni. A felgyorsult technológiai fejlődés, digitális forradalom és információáramlás új képet formál a tudásról, munkáról, mindennapjainkról, melyekben való eligazodás új készségeket kíván. Elsősorban önálló gondolkodásra kell ösztönöznünk a fiatalokat, és a megszerzett tudás alkalmazására. Emellett kiemelt feladatként fogalmazódik meg közösségünkben a gyermekek tájékoztatása- tájékozódása a következő témakörökben is:

- Globális tudatosság
- Pénzügyi, gazdasági, üzleti és vállalkozói műveltség
- Állampolgári műveltség
- Egészségügyi műveltség
- Környezetvédelmi műveltség

Fontosnak tartjuk 21. századi tanulási és innovációs készségek, az un. 4K alkalmazását, fejlesztését:
elsősorban az együttes munkára, nyitottságra, közös gondolkodásra irányulnak, állandó reflexió és kontroll mellett:

- Kreativitás és innováció
- Kritikai gondolkodás és problémamegoldás
- Kommunikáció
- Kollaboráció (együttműködés)

Az életvitel és karrierkészségek
közé tartoznak azok a tulajdonságok, melyek a társadalomban való eligazodásukat, érvényesülésüket segítik akár munkáról akár tanulásról legyen szó:

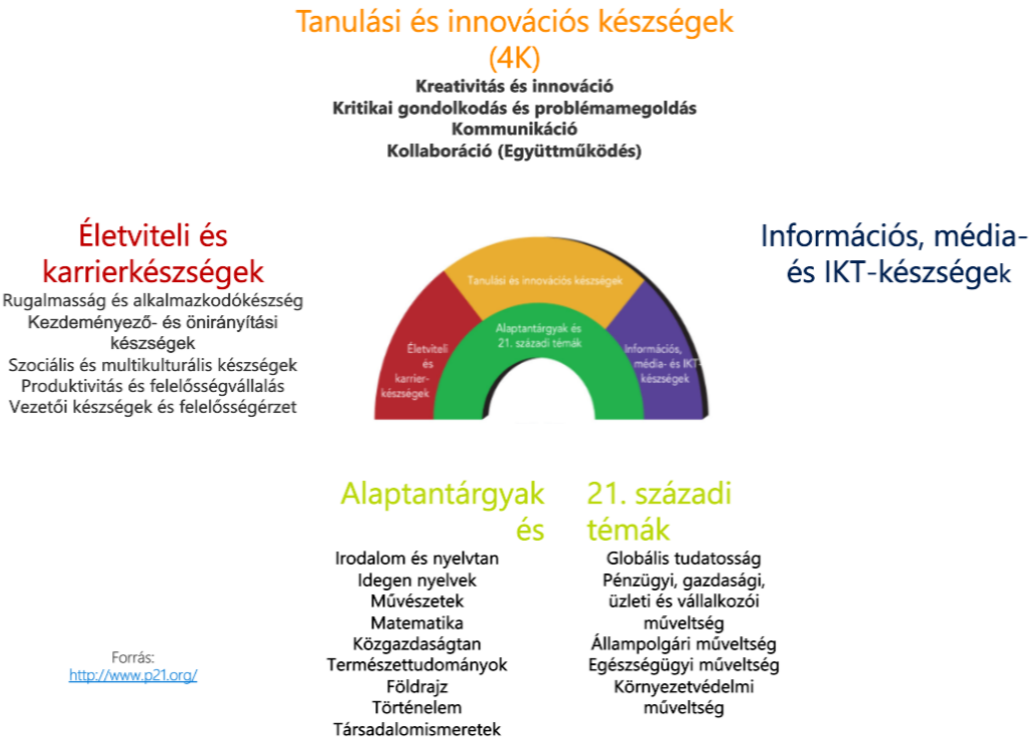
- rugalmasság és alkalmazkodóképesség,
- kezdeményezőkészség és önszabályozás,
- szociális és multikulturális készségek,
- produktivitás és elszámolhatóság,
- vezetői készségek és felelősségvállalás

Információs média és technológiai készségek:
melyek megkönnyítik életünket, ha eligazodunk sajátos szabályai között, és segítik a folyamatos fejlődést

- Információs műveltség,
- média műveltség,
- digitális műveltség

Alaptantárgyak és 21. századi témák:
Az iskolánkban a tanítási órákon a beillesztjük az oktatásba az említett kompetenciák fejlesztését. A tanulók kommunikációját, kritikai gondolkodásmódját, együttműködését bármely csoportos feladat fejlesztheti akár személyesen, akár különböző helyszínekről IKT eszközökön keresztül, információ gyűjtés, új tartalmak létrehozása területén. Kutatómunka keretein belül készíthetnek ppt-ket, melyeket interaktív tábla segítségével bemutathatnak, blogokat írhatnak, mely az IKT műveltségüket, digitális kompetenciájukat is segíti.

Célunk, hogy gyermekeink színvonalas oktatást, használható tudást kapjanak, és olyan készségekre tegyen szert, amelyek képessé teszik arra, hogy a hihetetlenül felgyorsult társadalmi változások közepette is megállják a helyüket, bármely területen is kívánnak életük későbbi szakaszában tovább tanulni, érvényesülni.

1.1.7. Tanítás rendje

Iskolánkban nappali rendszerű oktatás folyik, a foglalkozások –reggel 8.oo - tól délutántizenhat óra öt percig tartanak. A tanulók számára a délelőtti és délutáni foglalkozásokon való részvétel egyaránt kötelező.
A nevelést-oktatást - ha a törvény másképp nem rendelkezik - a nappali oktatás munkarendje szerint a kötelező és választható, tanórai és egyéb foglalkozások, egyéni és csoportos foglalkozások keretében csoportbontásokkal szervezzük meg.

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„…amint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is akképpen cselekedjetek azokkal.” (Lk. 6,31)

Minden ember önálló személyiség. A gyermeki személyiség kiteljesítése csak türelmes, összehangolt és az alapvető feltételeket magában foglaló nevelőmunka eredménye lehet.
A személyiségfejlesztés alapvető célkitűzése, hogy valóságos, önismeret által minden tanulónak áttekintése legyen saját személyisége összetevőiről, tehetsége, képessége határairól, lehetőségeiről. Minden tanulói tevékenység során a készségek, képességek fejlesztése kerüljön előtérbe.
A fejlesztés a tanulók fejlettségi szintjének, időszerű állapotának ismeretében az egyéni képességekhez, az egyén haladási üteméhez igazodjon.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
Teljes körű személyiség -fejlesztés	A tanulók testi - lelki - szellemi-érzelmi - hitbéli fejlődésének megalapozása. ***„Szívünkbe áradt az Isten szeretete." (Róma 5,5)***	A tanulói személyiség mind teljesebb körű tanári megismerése (osztályfőnöki és szaktanári feladat). Az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet és gondolkodás funkcióinak tudatos fejlesztése. Segítjük a növendékek korának megfelelően a hit kibonta-kozását, az istentiszteleti és más hitéleti alkalmak megszerettetését, és ez által, az Istennel való mélyebb kapcsolat kialakulását.	A gyermeket tanító pedagógusok folyamatos információcseréje az osztályfőnök vezetésével. Fejlesztő beszélgetések, egyéni felzárkóztatás és tehetséggondozás, speciális szakkörök. A tapasztalatok megosztása a szülőkkel. Szakszolgálat segítségül hívása. (Nevelési Tanácsadó) Tanórán kívüli foglalkozások. Zenei és művészeti képzések. Hétkezdő istentiszteletek, reggeli áhítatok.
Önismeret-fejlesztés	A tanulók valóságos önismeretének kialakítása, önfejlődés elősegítése. A helyes motivációs bázis megteremtése. *A Biblia a LÉLEK gyümölcseiről beszél: a szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. (Gal. 5,22-23; Jn 14,16-17)*	Akarati tulajdonságok fejlesztése: céltudatosság, állhatatosság kitartás, önfegyelem, elkötelezettség, engedelmesség, keresztyéni alázat. A gyermeki jogok és kötelezettségek megismerése. A jogok érvényesítésének gyakoroltatása. A kötelességtudat fejlesztése.	Rendszeres Bibliaolvasás. Önjellemzés, szerepjátékok, önismereti kérdőívek. Irodalmi élmények, tanmesék megbeszélése. A tanulók énképének és környezete megítélésének szembesítése. Szituációs játékok. Egyházi versenyek, alkalmak.
Értelmi és érzelmi intelligenci a fejlesztése	Istenbe vetett hit, bizalom elterjesztése a tanulók körében. A klasszikus és modern emberi értékek képviselete és közvetítése. Az élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.	Az önbizalom, alkotókedv megőrzése, fejlesztése, pozitív visszajelzésekkel történő megerősítése. A hívő emberi érzelmek kifejezésének képességét erősítenünk kell! Szövegértés fejlesztése.	Egyéni, testre szabott fejlesztés. Személyes példaadás. Biztatás, helyeslés, dicséret, jutalmazás formáinak alkalmazása. Önálló tanulás és ismeretszerzés képességének kialakítása, gyakoroltatása.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
	„ … a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, amelyeket cselekedett.” (Zsolt. 78,4)		
Konfliktus-megoldási stratégiák kialakítása	Konfliktuskezelő és stressz-csökkentő technikák megismertetése és gyakoroltatása. A gyermeki személyiségfejlődés, kapcsolatrendszer és kommunikáció zavarainak felismerése, az okok felkutatása és személyre szóló fejlesztőprogram kialakítása. *„Az Úr félelme az élet forrása (Zsolt. 14,27); és a bölcsesség kezdete.” (Péld. 1,7)*	Kétirányú gyermek-felnőtt kommunikációs bázis kialakítása. Egymás iránti tisztelet, türelem kialakítása és gyakoroltatása. A kulturált beszéd és viselkedési formák elsajátíttatása. Sértő megoldások elutasítása.	A család szerepének és funkcióinak erősítése. A stressz nélküli nyugodt légkör biztosítása. Problémamegoldások modellezése. Szituációs játékok, esetmegbeszélések, bibliai történetek. Önismereti csoport működtetése. Egyházi műsorok (TV, videó, DVD)
Pályaorien-táció kialakítása	Az egyén személyes tulajdonságainak és a pályakövetelményeknek az összehangolása. Alakuljon ki a reális énkép és pályaismeret tanulóinkban. Életpálya építés kompetencia megismerésével és kialakításával váljon képessé a tanuló a számára legmegfelelőbb szakma, hivatás kiválasztására.	Helyes pályaválasztás reális önismeret alapján. A tudás becsülete, kitartás, igényesség a munkában. Együttműködési képességek fejlesztése. A szociális és életpálya építés kompetencia fejlesztése, felkészítés a felnőtt élet szerepeire: munkavállalás, együttműködési készség fejlesztése, felelősség, egymás elfogadására nevelés.	Nyílt napokon való részvétel, pályaválasztási kiállítás meglátogatása. Pályaválasztási tanácsadás igénybe vétele. Tantárgy előkészítők, szakkörök, művészeti tevékenységek során az egyes foglalkozások megismerése. Pályaorientációs foglalkozások. Projektmunka. Tájékoztató DVD-k szakmákról.

1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, a melyek az Istenéi." (1Kor. 6,20)

**„Egészségedre mindazon által gondot viselj,
mert anélkül dolgodban el nem járhatsz"
(Apáczai Csere János)**

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésnek módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel.

Az egészség a szervezeteknek olyan harmonikus működési állapota, amely egyrészt biztosítja a szervek kiegyensúlyozott, zavartalan munkáját, másrészt lehetővé teszi az élőlény beilleszkedését a környezetbe. A WHO szerint a teljes testi, lelki, szociális jóléti állapot.

Az egészségnevelés nem szakítható ki a nevelési rendszer egészéből.

Az egészségnevelés legfontosabb feladatai:

- felvilágosító munka
- megelőzés (prevenció)
- egészségünk védelme, óvása

Alapelveink az egészségnevelésben

- Az iskolai egészségnevelés komplex feladat: minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését.
- Olyan állampolgárokat kell nevelnünk, akik számára az emberi élet tisztelete és méltósága a legfontosabb.
- Olyan széles látókörű, hatásos önismeretre támaszkodó fiatalokat neveljünk, akik az egészséget, mint értéket közvetíthessék az utánuk következő generációnak is.
- A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

Célunk, hogy

- az iskolai környezet biztosítsa az egészséges testi, lelki és szociális fejlődést,
- felkészítsük tanulóinkat az örömteli, szolgáló életre, felelős párkapcsolatokra és a családi életre,

- foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel,
- fejlesszük a beteg, sérült, fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- felkészítsük tanulóinkat a veszélyhelyzetek megelőzésére és kezelésére. (egyéni és közösségi szintű veszélyhelyzetek kezelése),
- megismertessük a környezet (háztartás, iskola, közlekedés, veszélyes anyagok) leggyakoribb, testi épséget veszélyeztető tényezőit,
- felkészítsük tanulóinkat az önálló közlekedésre, balesetek elkerülésének módjaira: támogatjuk a prevenciós programokat, figyelmet fordítunk a megelőző tevékenységekre a káros szenvedélyek, függőségek, szokások és életmódok kialakulásában. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás)
- megtanítsuk, hogyan kell sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megelőzése érdekében (böjt)
- tanulóink megtanulják, hogy az Istentől kapott forrásokat hogyan tudják gyakorlati módon, kreatívan felhasználni, mint Isten teremtett világának hűséges gondviselői.

1.3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Fejlesztési terület	Feladatok	Tevékenységi formák
Testmozgás	• a sportolás iránti igény felkeltése • egészséges testtartás kialakítása • sikerélmény biztosítása a mozgásban • megfelelő körülmények biztosítása a testnevelési órákon • lehetőségek és rendszeres testmozgás biztosítása a tanórán kívüli sportban • a fizikai testedzés a keresztyén életvitel részévé kell, hogy váljon	• mindennapos testmozgási lehetőségek • tömegsport foglalkozások • túrázás • minden testnevelés órán tartásjavító gyakorlatok • helyi szintű gyógy-testnevelés • a testnevelés órák színvonalának emelése. • fitnesz torna, aerobik. • délutáni sportolási lehetőségek. • udvari sportpálya korszerűsítése.
Táplálkozás	• az egészséges táplálkozás megtanítása • étkezési, ebédelési körülmények javítása • iskolai étkezés figyelemmel kísérése: étkezési kultúra, mennyiség és minőség, étlap • az iskolai étkezésben részt vevő gyermekek számának növelése	• az étlapok szakszerű összeállítása

Fejlesztési terület	Feladatok	Tevékenységi formák
Testi egészség	• személyi higiénia, testápolás helyes szokásrendszerének kialakítása • egészséges öltözködés • betegségek megelőzése • egészséges életmód kialakítása • elsősegélynyújtás alapismereteinek elsajátítása	• higiénés szokások kialakítása, folyamatos ellenőrzése, igények kialakítása • praktikus ismeretek nyújtása. Vásárlási szokások, öltözködési tanácsok • vetélkedő • gyermeknapi programok • gyógyszerek ismertetése
Lelki egészség	• egészség, az élet tisztelete • országos és helyi statisztikák megismerése • önismeret, egészséges személyiségfejlődés elősegítése • káros anyagok, szenvedélyek elutasítása. (drog, dohányzás, alkohol) • veszélyek felismerése • stressz-mentes körülmények biztosítása az iskolában (elegendő szünetek, iskolai hangulat, tantermek) • egymás tisztelete (gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt, felnőtt-felnőtt) • szűrővizsgálatok • személyi higiénia (testápolás, öltözködés, pihenés, alvás) • serdülőkori problémák kezelése: barátság, párkapcsolatok, szexualitás	• ön-és társismereti tréning • pszichológus, Nevelési Tanácsadó segítségül hívása • mentálhigiénés szakemberek meghívása • „Drogstratégia” • oktatófilmek • vetélkedők • előadások szülőknek, gyerekeknek, (kétgenerációs egészségnevelés) • iskolaorvos, védőnők, fogorvos, nőgyógyász előadása, beszélgetések • teljes nemdohányzó intézmény
Környezet -egészség	• környezeti ártalmak megismerése • környezetvédelmi akciók szervezése • az egészséges környezet megóvása • veszélyhelyzetek felismerése • önálló közlekedés (ismeretek, gyakorlás) • balesetvédelem (ismeretek)	• szellőztetés, világítás, asztalok, székek, padok biztosítása (megfelelő méretek) • ülésrend • munkavédelmi szabályok megismerése és betartása • balesetvédelmi ismeretek alkalmazása • környezetvédelmi szakkör • egészségnevelési akciók • világnapok megtartása

1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Elsősegélynyújtáson értjük azt a cselekedetet, amikor egy megsérült, illetve hirtelen megbetegedett embernek segítünk, illetve ellátjuk.
Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása részben tanírási órákon belül valósul meg: természetismereti órák, biológia órák, osztályfőnöki órák.
Tanórán kívüli lehetőségek: erdei iskolák (a túrázás balesetvédelmi ismeretei), témahét és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

1.3.2.1. Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja

- Minél több tanuló legyen képes a saját illetve mások testi épségét, egészségét veszélyeztető állapotot felismerni, szaksegítséget hívni és a hivatásos segélynyújtó helyszínre érkezéséig lehetőségeihez mérten megfelelően elsősegélyben részesíteni az arra rászorulókat.
- Az elsősegélynyújtás gyermekkorban történő oktatása a későbbi elfogadható tudás alapja lehet.
- Hajlandóság kialakításának egyik eszköze a gyermekkorban megkezdett oktatás.
- Az elsősegélynyújtás szerepe a betegség/sérülés kimenetelét tekintve kulcsfontosságú
- A jó elsősegélynyújtó mindent megtesz a feltétlenül szükséges beavatkozások elvégzése érdekében, de ismervén korlátait, csak a szükséges beavatkozásokat végzi el. Nem kezd olyan ellátásba, mely az adott helyszínen felesleges, vagy nem kivitelezhető, esetleg kifejezetten káros. Az elsősegélynyújtónak tisztában kell lennie alapvető biológiai, anatómiai ismeretekkel, alapvető elsősegélynyújtási műfogásokkal, az életveszélyes, vagy ahhoz vezető állapotok felismerésével. Fontos a megfelelő kapcsolatteremtő képesség.

1.3.2.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

a) elméleti
b) gyakorlati

Elsősegélynyújtási terv

	Cím	**Téma**	**Megvalósulás formái**
1.	Elsősegélynyújtás, balesetvédelem	Az elsősegélynyújtás fogalma, Elsősegélynyújtási kötelezettség, Segítségnyújtás fokozatai	Testnevelés, osztályfőnöki óra, erdei iskola, tanulmányi kirándulás
2.	Vérzések	A vérzések típusai, A vérzéscsillapítás lehetőségei, Fül-, orr-, szájvérzés, Egyszerűbb kötözési módok	Biológia, környezetismeret

3.	Légutak	Az ember légzési szervrendszere	Biológia, környezetismeret
4.	Utcai balesetek	Helyszínbiztosítás, betegvizsgálat, állapot stabilizálás, mentőhívás	Egészségnevelési projekthét
5.	Mozgásszervek sérülései	A csontrendszer sérülései, ellátásuk	Biológia, környezetismeret
6.	Égési sérülések	Égési sérülések típusai, égési sérülések ellátása, népi babonák az égési sérülések ellátására	Biológia, környezetismeret
7.	Mérgezések	Mérgezések fogalma, gázmérgezések, gyógyszermérgezés, alkoholmérgezés	Biológia, környezetismeret
8.	Vegyszer okozta sérülések	Vegyi anyagok a háztartásokban, vegyi anyagok a bőrön, vegyi anyagok a tápcsatornában	Kémia, biológia, környezetismeret
9.	Mentőautók felszereltsége	Mentőautó megtekintése, Segítségnyújtási szituációk	Egészségnevelési projekthét, Gyermeknap

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„Ti magatok is, mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá.” (1Péter 2,5)

A közösségre vonatkozó fogalmak, ismérvek:

A közösség*:* az együttműködés legmagasabb rendű formája, nagyfokú öntevékenységet és innovációt feltételez.

A közösség általános ismérvei:

- közös bibliai értékrend
- közös érdek
- közös célok és döntések
- közös erőfeszítések
- jellemző a „mi-tudat”

Közösségfejlesztés: értékteremtő közösségek létrehozása és fejlesztésére irányuló tudatos tevékenység.

Szociális kompetencia fejlesztése: empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség. Az SNI, HH és HHH tanulók beilleszkedésének segítése, és a másság elfogadása a tanulói közösségben.

A közösségi nevelés lényege*:* a tevékeny közösség nevelőerejének tudatos, szakszerű kiaknázása, keresztyén értékek erősítése az egyéni fejlődés érdekében.

A közösségi nevelés változatai:

- csoportokban nevelés
- társas kapcsolatok alakítása
- közösségi érzés fejlesztése
- közösségi tevékenységekben való részvétel
- Iskolai közösségfejlesztési programunk kialakítása a fent elsorolt ismérvek figyelembevételével történt.
- Gyülekezeti életbe való bekapcsolódás
  „Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek.” (Péld. 1,7)

Általános alapelvek:

- Az iskola a szocializációs folyamat egyik legfontosabb színtere. Tanulóink beilleszkedési, normakövetési tapasztalatai meghatározóak lesznek későbbi életükben. Munkájuk, családi életük, baráti tapasztalataik során szembesülniük kell mások eltérő véleményével és döntéseivel. Alkalmanként el kell fogadniuk a rájuk nézve kedvezőtlen közösségi döntéseket is. Ezért a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatoknak az egész iskolai életet át kell hatniuk.

Milyen közösségeket akarunk fejleszteni?

Mindazon iskolai közösségeket (gyermek és felnőtt közösségeket egyaránt), amelyek tevékenységük, munkájuk során hatással vannak egymásra és a tanulók közösségére.

- osztályközösségeket
- a Kisdiákok Presbitériumát, mint a diákönkormányzat szervezeti formáját
- indirekt módon a családok, mint közösségek fejlesztését (mint a szocializáció elsődleges szintjét)
- szülői közösségeket az osztályokon belül

1.4.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

Fejesztendő közösségek	Módszerek, eszközök, eljárások	Célérték: mikor tekintjük fejlettnek a közösségeket?
Osztályközösségek	• szociometriai felmérés készítése a csoportstruktúra megismeréséhez. • a közösségi értékrend kialakítása az iskolai értékrend figyelembe vételével, ami a bibliai értékeket is magában foglalja • a meggyőzés módszerének alkalmazása a normakövetés számonkérésekor • a kooperatív tanulásszervezés módszerének alkalmazása az oktatás során • a drámapedagógia eszközeinek alkalmazása	• ha a közösség érzékenyen visszahat a többiek gondjaira • ha a közösen elfogadott normákat betartják és másokkal is, betartatják • ha a benne lévő egyének érdeklődnek a többiek iránt • ha jó a kommunikáció az egyének között • ha tagjainak biztosítja az esélyegyenlőséget • ha elfogadja a másságot (fizikai, szellemi, szociális, vallási, etnikai, egészségügyi tekintetben) • ha elutasítja az agressziót • ha működik az építő egymásrautaltság, az egyéni

Fejesztendő közösségek	Módszerek, eszközök, eljárások	Célérték: mikor tekintjük fejlettnek a közösségeket?
	• csoportösszetartást, csoporttudatot segítő tevékenységek alkalmazása: projekt, témahét • az önkormányzás, a felelősi rendszer kialakítása és működtetése • tanórán kívüli értékteremtő tevékenységek szerevezése (klubdélután, osztálykirándulás, kulturális programok, hulladékgyűjtés, hagyományápolás, műsorok) • egyéni elbeszélgetés a tanulókkal • megerősítés (dicséret, jutalmazás) • napkezdő áhítat • a pedagógus példamutató életmód gyakorlásával mintát jelent a gyermek számára	felelősség, az egyenlő részvétel a közös munka során
Kisdiákok Presbitériuma	• a diákpresbiterek feladatuknak megfelelően szervezik a tanulók tanítási órán kívüli közösségi életét, programjaittanulói érdekképviselet	• ha a diákpresbiterek rendszeres (havi legalább egy) programot nyújtanak a szabadidő hasznos eltöltéséhez • ha a diákpresbitériumon keresztül a gyerekek önmaguk is tevékenyen részt vesznek saját közösségeik alakításában • ha a diákpresbitérium törvény adta lehetőségei figyelembe vételével képviseli a tanulók érdekeit
Osztályok szülői közösségei	• hétvégi programok szervezése • szülői megbeszélések	• erősödik a szülő-szülő, pedagógus-szülő kapcsolat • tudnak együtt dolgozni a gyermekek érdekében • kialakul a feladatmegosztás, egyének szerepvállalása erősödik (bevonás mértéke nő) • segítik az iskolai projekt és témahét megvalósulását
A családok közössége	• a családi háttér meghatározó a gyermek számára nemcsak a tanulmányi munkában, de a	• ha sikerül példaadással, szakmai és lelki segítséggel a családok életét is jótékonyan befolyásolni

Fejesztendő közösségek	Módszerek, eszközök, eljárások	Célérték: mikor tekintjük fejlettnek a közösségeket?
	közösségi szerepek kialakításában is • a családi kapcsolatok mintául szolgálnak: kommunikáció, egymás segítése, együttműködés, elfogadás, tolerancia, őszinte véleménynyilvánítás, érdekérvényesítés módjai • fogadóórák, szülői értekezletek, nyílt órák, közös programok, amelyekre meghívjuk a szülőket, családokat, pszichológiai és nevelési jellegű előadások, keresztyéni együttlétek, *„Hallgasd, fiam, a te atyádnak erkölcsi tanítását, és a te anyádnak oktatását el ne hagyd.” (Péld. 1,8)*	• ha erősödik a szülő-gyermek, szülő-pedagógus kapcsolat, • ha kimutathatóan több család vesz részt az iskolai rendezvényeken, gyülekezeti alkalmakon

1.4.2. Közösségfejlesztő egyéb foglalkozások

„Minden te útaidban megismered őt, akkor ő igazgatja a te útaidat.”
(Péld. 3,6)

1.4.2.1. Tanórán kívüli lehetőségek

Rendszeres	Esetenkénti
• napközis foglalkozások • szakkörök • sportkörök • képességfejlesztő foglalkozások (tantárgyi és egyéb) • tehetséggondozó program • könyvtári foglalkozások • felzárkóztató foglalkozások • egyéni korrepetálás • Csomasz Tóth Kálmán Református Alapfokú Művészetoktatási Intézmény által működtetett tanszakok	• háziversenyek • sportbajnokságok • tanulmányi kirándulások • erdei iskolák • séták a városban • túrázás • kulturális intézmények látogatása • rendezvények • fakultatív tantárgyi kirándulások • vetélkedők • iskolai szintű projekt megvalósítása • témahét • Határtalanul pályázat

1.4.2.2. Hit- és erkölcstan oktatás

Iskolánkban, 1. osztálytól, felmenő rendszerben kötelező tantárgy a hit- és erkölcstan. Heti 2 órában református, vagy más felekezethez tartozó hittanoktatás történik. Az iskolába lépéskor, az első osztályos beíratáskor a szülő írásban nyilatkozik a református vagy más felekezetű hittanoktatás elfogadásáról.

1.4.2.3.Napközis foglalkozás

A gyermekek fejlesztésének fontos színtere a délutáni időszak, mely időtartamban jól elkülöníthető, ám a nevelés egészét tekintve: a folyamat eleme. Az ekkor végzett tevékenységek kölcsönhatásban vannak a délelőtti és a családi életen belüli történésekkel. Így együttesen alakítják a személyiséget.
A délután számtalan lehetőséget nyújt derűs, nyugodt légkör megteremtésére, melyben eredményesebb, kellemesebb a gyermeki jelenlét.
A szükséges személyi, tárgyi feltételek maximálisan adottak iskolánkban. A gyermek iskolai életében szerepet játszó felnőttek (osztályfőnök, délutános nevelő, gyermekfelügyelő...) összehangolt munkája és a kényelmes, biztonságos légkör megteremtése biztosít pozitív irányú fejlődést számukra, alsó és felső tagozaton egyaránt.

Céljaink, hogy tanulóink

- különböző szintű adottságokkal
- eltérő teljesítményű fejlódésükkel
- az iskolai és az iskolán kívüli tanulásukkal
- az egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel
- szervezett ismeretközvetítéssel
- spontán tapasztalataikkal összhangban

minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.
Minden gyermek részére biztosítjuk az esélyegyenlőséget

Feladataink:
a kötelező tanórai foglalkozásokon tanultak elmélyítése, átismétlése, a tanulók másnapra történő felkészülésének segítése, a házi feladatok elkészítésének támogatása, egyéni választás alapján a foglalkozások sportfoglalkozásokkal, szabadidős foglalkozásokkal történő kiegészítése.

1.4.2.4. Témahetek, projekthetek

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (témaheteket, témanapokat) szerveznek. A témanap vagy témahét szó jelentése benne van magában az elnevezésben. Adott napon (vagy héten) az iskola (vagy legalábbis bizonyos korcsoportok) minden tagja ugyanazzal a témával foglalkozik. Bár nagy különbség van jellegében, hangulatában, de főleg szervezésében egy témanap és egy akár teljes hetet kitöltő témahét között, abban megegyeznek, hogy a lényegük a következő: az iskola pedagógiai programjában rögzítetten szerepel egy vagy több (projekt) téma, amit a pedagógusok a hagyományostól eltérő formában dolgoznak fel, a lehető legkomplexebb módon. Úgy, hogy az a résztvevő gyermekeknek is jó kedvet és sikerélményt adjon. Ez a projektpedagógia segítségével lehetséges.
„A projektoktatás sem nem módszer, sem nem reformpedagógiai irányzat. Egy tanulási-tanítási stratégia. ... Nem a megtanítandó tananyagot helyezi a nevelés középpontjába, hanem a

lehetőségekkel és korlátokkal rendelkező individuumot. Az oktatás fő mozgatórugója nem a tanítás, hanem az aktivitásra támaszkodó tanulás." (Hegedűs Gábor)

1.4.2.5. Tanulmányi kirándulás

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek szűkebb és tágabb környezetének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. A kiránduláson részt nem vevő tanulók kötelezhetők a kirándulás időtartama alatt az iskolai órákon, foglalkozásokon való részvételre.

1.4.2.6. Erdei iskola

Az iskola pedagógiai programjának integráns részét képezi. Az erdei iskolában tanítás is folyik. Ennek illeszkednie kell az egyes tantárgyak helyi tantervében megfogalmazott képességfejlesztéshez, tananyaghoz. A szorgalmi időben valósul meg. Többnapos. Helyszíne az iskola székhelyétől különböző, természetközeli környezet. A természettel, a környezettel való személyes kontaktus kialakításának élménye szempontjából fontos az új helyszín. Az erdei iskolában a tanítás-tanulás folyamata a hagyományos iskolai ismeretközvetítéstől alapvetően különböző közegben szerveződik. A program megvalósítása a tanulók aktív megismerő tevékenységére épít. Az együttes tevékenységekre alapozva biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést.

1.4.2.7. „Határtalanul!"

Sikeres pályázat keretében minden évben a 7. osztályosok tanulmányi kiránduláson vehetnek részt. Megvalósulásának feltétele a nyertes pályázat. A kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő – pályázat által nem támogatott- költségeket a szülőknek kell fedezniük. Előnyben részesítjük célterületként Kárpátalját. A tanórai keretek között tanult tudást egészíti ki iskolán kívüli tudással, személyes tapasztalatokkal, szorgalmi időben.
A szomszédos országok magyarlakta területeire irányuló iskolai kirándulások révén a magyarországi diákok megismerik a határon túli magyarság életét, lehetőségük adódik személyes emberi kapcsolatok kialakítására. A Határtalanul! program a nemzeti összetartozás érzésének erősítésére törekszik, annak megértetésére a tanulókkal, hogy a magyarok összetartoznak, bárhol is éljenek a világon. A tanulmányi kirándulást gondos előkészítő munka előzi meg. Az utazás előtti előkészítő órákon és az ismeretelsajátítást segítő vetélkedőn keresztül tanulók érzelmileg ráhangolódnak az ismeretek befogadására. Az utazást követően itthon értékelő órákon feldolgozzák élményeiket, hangsúlyozva a nemzeti összetartozás fontosságának megélését. Ezt követően bemutató előadást tartanak az iskola diákságának és a nevelőknek – a mindenkori pályázati kiírásnak megfelelő tartalommal. Utazást követően 30 napon belül Nemzeti összetartozás - Határtalanul! témanapot szerveznek.

1.4.2.8. Múzeum, könyvtárlátogatás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel - ha az költségekkel is jár - önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

1.4.2.9. Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. Az intézményben a könyvtárszobában és a városi könyvtárban van erre lehetőség.

1.4.2.10. Diákpresbitérium

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákpresbitérium működik. Az iskolai diákpresbitérium munkáját a megválasztott küldöttekből álló diákpresbitériumi vezetőség irányítja. A diákpresbitérium tevékenységét az iskola főigazgatója által megbízott pedagógus segíti.

1.4.2.11. Diákétkeztetés

Az iskolánkba járó tanulók számára – igény esetén – egyszeri meleg étkezés(ebéd), illetve napi háromszori étkezés (tízórai, ebéd, uzsonna) biztosított Az étkezési térítési díjakat az intézmény által meghatározott módon kell befizetni.

1.4.2.12. Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes egyeztetés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók térítésmentesen használják.

1.4.3 A diák önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

„Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett.” ***(ApCsel. 20,28)***

Az iskolai diák önkormányzati munka színtere a Diákpresbitérium.
A diák önkormányzati tevékenységet tanulóink a Diákpresbitériumba delegált diákpresbiterek képviseletében gyakorolhatják. Tevékenységük kiterjed a tanulói érdekek képviseletére, tanulmányi, kulturális és szabadidős programok szervezésére. A törvényi előírásoknak megfelelően véleményezési és egyetértési jogot gyakorol.
Minden tanuló tagja az iskolai diákönkormányzatnak.
Az intézmény térítésmentesen biztosítja a diákönkormányzat zavartalan működésének feltételeit.

A diákönkormányzat tájékoztatásának formái:

- faliújság
- diákpresbiterek megbeszélései
- diákfórum

1.4.4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

Iskolánkban a főigazgatóhelyettes munkaköri leírásában szerepel a szabadidő szervezés koordinálása.

Tevékenységének tartalma és legfőbb jellemzői:

- Az iskola pedagógiai programjához kapcsolódó tanórán kívüli foglalkozások, programok előkészítése, szervezése.
- Ünnepélyek, iskolai rendezvények szervezésében nyújt segítséget
- Programajánlás, ismertetés, szervezés: színházi, bábszínházi és filmszínházi előadások, kiállítások, játszóházi programok, fesztiválok.
- Tanulmányi kirándulások előkészítése, szervezése, az osztályfőnökök munkájának segítése.
- Fakultatív jellegű (kis létszámú, speciális érdeklődésnek és igényeknek megfelelő) tanulmányi utak szervezése.
- Az osztályfőnökök és szaktanárok tájékoztatása kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekről, egyéb megszervezhető szabadidős tevékenységekről, igény szerint belépőjegyek biztosítása.
- Az iskolai hagyományok keretébe tartozó foglalkozások, rendezvények előkészítése, szervezése.
- Az egészséges életmóddal és a szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos tevékenységek szervezése.
- Az iskola által szervezett pályaorientációs feladatokban való részvétel.
- Együttműködés a Csomasz Tóth Kálmán Református Alapfokú Művészetoktatási Intézmény igazgatóival, tanáraival, egymás munkájának kölcsönös segítése.
- Tájékoztatás a tanulók részére szervezett református és egyéb szaktáborokról. Jelentkezések összegyűjtése, továbbítása.
- A tanulók számára kiírt pályázatok ismertetése, igény szerint segítség pályamunkák elkészítésében, továbbításában.
- A partneriskolákkal való együttműködés segítése.
- Környezetvédelmi programok szervezésének segítése.
- A Szülői Szervezet munkájának segítése.
- Tantestületi kirándulások előkészítése, szervezése.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,

- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon a főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezik.
- iskolai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.

1.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az osztályfőnököt a főigazgató bízza meg, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.
- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik a diákpresbitériummal, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.

- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Órát látogat az osztályban.

1.5.3. A szakmai munkaközösségek együttműködésének és kapcsolattartásának rendje

Az iskola pedagógusai szakmai munkaközösségeket hoznak létre. A munkaközösségek szakmai módszertani kérdésekben segítséget adnak az intézményben folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez.
A munkaközösségek számát, létrehozását a nevelőtestület határozza meg a mindenkori Szervezeti és Működési Szabályzatban.

Iskolánkban a következő munkaközösségek működnek

- alsó tagozatos munkaközösség
- felső tagozatos munkaközösség
- mérési munkaközösség

A szakmai munkaközösségek feladatai:

- a pedagógiai, szakmai és módszertani tevékenység irányítása, ellenőrzése,
- az iskolai nevelő és oktató munka belső fejlesztése, korszerűsítése,
- egységes követelményrendszer kialakítása: a tanulók ismeretszintjének folyamatos ellenőrzése, mérése, értékelése,
- pályázatok, tanulmányi versenyek, lebonyolítása,
- a pedagógusok továbbképzésének, önképzésének szervezése, segítése,
- az iskolai belső vizsgák tételsorainak összeállítása, értékelése,
- a költségvetésben rendelkezésre álló szakmai előirányzatok véleményezése, felhasználása,
- a pályakezdő pedagógusok munkájának segítése,
- javaslattétel az iskola főigazgatójának a munkaközösség-vezető személyére,
- segítségnyújtás a munkaközösség vezetője részére az éves munkaterv, valamint a munkaközösség tevékenységéről készülő elemzések, értékelések elkészítéséhez.

Együttműködés:

A nevelőtestület feladat átruházása alapján a szakmai munkaközösségek a következő tevékenységeket folytatják:

- Javaslatot készítenek saját tantárgycsoportjuk tantárgyfelosztására. Az iskola főigazgatója ez alapján készíti el a végleges tantárgyfelosztást, s az esetleges, szükséges változtatásokat megbeszéli a munkaközösségvezetővel.
- A munkaközösség pedagógus szükségletének megoldására álláshelyekre pályázati kiírást javasol.
- A szakmai célokra rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználásáról javaslatot tesznek az főigazgatónak.
- Javaslatot tesznek a pedagógusok továbbképzésben való részvételére.
- Megválasztják a munkaközösség vezetőjét, melyben a főigazgató egyetértési jogot gyakorol.

A szakmai munkaközösségek vezetői felelősek a munkaközösség munkatervében rögzített feladatok végrehajtásáért, irányító, koordináló tevékenységükkel elősegítik az iskolai oktatónevelő munka hatékonyságának növelését az adott tanévben kitűzött konkrét célok megvalósítását. Vezetői munkájukat munkaköri leírásuk alapján végzik. A munkaközösségek munkájukat éves munkaterv alapján végzik. A munkaközösség vezetői az illető részterületeknek a felelősei és a terv végrehajtásáért személy szerint felelnek, az időarányos végrehajtásról esetenként szóban, az év végi értekezlet előtt írásban beszámolnak.

- *A beszámolónak tartalmaznia kell:* az elvégzett munka értékelését, azt, hogy a munka hogyan segítette elő a munkatervi célkitűzések megvalósítását, javaslatokat.

A tantárgycsoportok munkaközösség vezetőjének további feladatai:

- A szaktanári feladatoknál részletezett tevékenységek megvalósítását elősegíti,
- Jelzi a főigazgatónak, melyek azok a területek a tantárgycsoporton belül, ahol a változtatás feltétlenül indokolt, milyen speciális oktatási-nevelési feladatok kitűzése szükséges ahhoz, hogy az adott tantárgycsoportban vagy tantárgyban a munka hatásfokát növelni tudják, s ezzel kapcsolatban tevékenységi formákat ajánl,
- Belső továbbképzéseket szervez,
- szervezi a munkaközösség tagjainak együttműködést, tapasztalatcseréjét, óralátogatását annak érdekében, hogy a szakmai, módszertani, didaktikai fejlődésük ezáltal is biztosítva legyen,
- Lehetőség szerint évente legalább egyszer mindenkinél a munkaközösségen belül órát látogat.
- Javaslatot tesznek munkaközössége tagjainak kereset kiegészítésére, illetve a főigazgató ilyen irányú javaslataival kapcsolatban véleményt nyilvánít.
- Különös figyelemmel kíséri a pályakezdő pedagógusok tevékenységét. A Gyakornoki Szabályzatban meghatározottak szerint segíti munkájukat. Számukra és mentoruk számára minden, a betanuláshoz szükséges információt, segítséget biztosít.
- Az éves terv szerint részt vesz a szakmai munka belső ellenőrzésében.

Az iskolai munkaközösségek kapcsolattartási rendje:

Kapcsolattartás az iskolavezetéssel:

A szakmai munkaközösségekkel illetve azok vezetőivel való operatív kapcsolattartásért az iskolavezetés részéről felelős

- a főigazgató: valamennyi munkaközösség,
- a főigazgatóhelyettes : valamennyi munkaközösség

A vezetők ennek megfelelően:

- minden hét első napján kiterjesztett vezetőségi értekezletet tartanak (főigazgató, főig.helyettesek, munkaközösség vezetők.)
- részt vesznek a munkaközösségek tanév elejei (munkaterv megvitató és elfogadó) továbbá tanév végi (beszámoló megvitató és elfogadó) értekezletén,
- jóváhagyják a munkaközösség vezető által ellenőrzött tanmeneteket,
- az éves belső ellenőrzési tervnek megfelelően ellátják a munkaközösség vezetők és munkaközösségi tagok teljesítményértékelésével kapcsolatos feladatokat
- gondoskodnak arról, hogy a munkaközösség vezetőkhöz eljusson minden olyan információ, amely a folyamatos munkavégzéshez szükséges. Ezeket az információkat a munkaközösség vezetők adják át az érintett szaktanároknak.

A munkaközösségek közötti kapcsolattartás rendje

- az éves munka tervezésében: az egyes munkaközösségek által összeállított éves munkaterveiket a munkaközösség vezetők a tanévet előkészítő nevelőtestületi értekezleten ismertetik, majd gondoskodnak arról, hogy a munkatervek felkerüljenek az iskola honlapjára,
- a nevelési-oktatási feladatok elvégzésében: a munkaközösségek közötti folyamatos, operatív kapcsolattartásért a munkaközösség vezetők felelnek.
- Ennek érdekében a munkaközösség vezetők félévente legalább egy megbeszélést tartanak. Közös álláspontot alakítanak ki a valamennyi munkaközösséget érintő, olyan oktatási, nevelési és módszertani kérdésekről, melyeknél célszerű egységességre törekedni iskolai szinten, például a munkaközösségi munkatervek és beszámolók szempontrendszere, tartalmi elemei, a minőségbiztosítás és teljesítményértékelés elvei, az iskolai belső szabályzatok, helyi tantervek felépítése, a tanulók beszámolási és értékelési rendszerének elvei, különös tekintettel a tanulmányi idő alatti vizsgák rendjére.
- a féléves és az éves munka értékelésében: a tanévzáró elemző értekezleten a munkaközösség vezetők a nevelőtestület előtt beszámolnak a munkaközösség által elvégzett munkáról, a feladatok teljesítéséről, ezáltal biztosítva a többi munkaközösség számára eredményeik megismerését.

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - a) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - c) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,(Nkt.)

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzék-szervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint:

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek- (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény az integrált településfejlesztési stratégia, ill. ennek hiányában környezettanulmány által megállapítható.)

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll.

Nevelésünk kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkori fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Tanulóink képességeik, szorgalmuk, eredményességük alapján sokban különböznek. Előfordul, hogy olyan gyerekekkel találkozunk, akik az átlaghoz szabott követelményeknek nem, vagy csak igen nehezen tudnak megfelelni. Mások éppen sokkal többre lennének képesek, mint amit elvárnak, megkövetelnek tőlük. Az iskola alapelveiben meghatározott képességfejlesztést az ilyen tanulók számára is biztosítani kell, csak éppen az átlagtól való eltérésüknek megfelelően.

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tehetséges gyermekek azok, akik kiváló képességeik révén kiemelkedő teljesítményt produkálnak. Kiemelkedő teljesítményre azok képesek, akik a következő területek bármelyikén kinyilvánított, vagy potenciális képességgel rendelkeznek:

- általános, a bibliai intelmeket figyelembe vevő intellektuális képesség
- specifikus tantárgyi képesség
- kreatív és produktív gondolkodás
- vezetési képesség, irányítási adottságok alapjai
- vizuális vagy előadó-művészet
- pszichomotorikus képességek

Tehetség területek:

- Interperszonális, (társas)
- Intraperszonális, (egyén)
- Logikai-matematikai,
- Nyelvészeti,
- Természeti,
- Testi-kinesztetikus,
- Térbeli-vizuális,
- Zenei tehetségterület.

Tevékenységi körök:

– **Tehetségazonosítás**
A tehetség azonosításának alapelvei
- A képesség és a teljesítmény két különböző dolog: gyakori az alulteljesítő tehetséges tanuló.
- A pszichológiai vizsgálati módszerek /tesztek/ segítséget nyújthatnak az azonosításhoz, de önmagukban nem tévedhetetlenek.

Minél több forrásból szerzünk a tanulóra vonatkozó információkat teljesítményéről, képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás.
A célok tudatosításából indul ki. A célok meghatározásához figyelembe veszi a tantervi előírásokat, az intézmény pedagógiai programját.

– **Tehetségfejlesztés**

- Differenciálás (tanórán és tanórán kívül)
- Gazdagítás, dúsítás (tanórákon kívül): Ez az irányvonal abból indul ki, hogy a tehetséges gyerekeknek mást és másképpen kell tanulniuk. A normál iskolai tanulás mellett személyre szóló képzést kapnak mely a tanórán belüli differenciálástól a különböző tanórán kívüli, délutáni foglalkozásokig terjed.

Célunk megfelelő légkörben fejleszteni a tehetséges gyerekekben a felismert erősségeket és segíteni gyenge oldalukat is. Biztosítani a feltöltődéshez szükséges szabadidős, lazító élményeket. A célok tudatosításából induljunk ki. A célok meghatározásához figyelembe kell venni a tantervi előírásokat, az intézmény pedagógiai programját.

1.6.1.1. A képességek fejlesztésekor figyelembe kell venni a következőket

- a legkorábbi életévekben lehet és kell megkezdeni
- nem csupán a tanítás-tanulás zárt keretei között mehet végbe
- nem szabad statikusan felfogni
- sokoldalú gyakorlati tevékenységet igényelnek
- s képességek csak a nekik megfelelő tevékenységek gyakorlásával alakulhatnak ki és fejlődhetnek

1.6.1.2. A képességek kibontakoztatásának folyamata

- az érdeklődés felkeltése
- az érdeklődés irányítása
- az érdeklődés elmélyítése
- optimális motivációs szint kialakítása
- egyéni adottságok felmérése

1.6.1.3. A képességfejlesztés pedagógiai feltételei

- tanterv, tananyag kiválasztása
- megfelelő tankönyvek, tanítási segédletek kiválasztása
- a pedagógus személyisége, alkalmassága és keresztyén szemlélete technikai, financiális háttér biztosítása

Alapelvek	**Célok**	**Feladatok**	**Eszközök, eljárások**
Minden tanuló saját, egyénre szabott fejlesztésben részesüljön	Az iskola minden tanulónak biztosít választási lehetőséget a neki legjobban megfelelő fejlesztéshez (tevékenységi formák, módszerek sokfélesége, differenciált versenyeztetés) A tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a	A tanulókban olyan képességek, készségek kialakítása szükséges, amely segíti a kreatív, önálló tanulást.	Speciális képzések: tagozatos csoportok, tanórai differenciálás. Diagnosztikus fejlődésvizsgálat (mérőlapok: 1-3. osztály) DIFFER-mérés. Képesség szerinti csoportbontás. Képesség-kibontakoztató foglalkozások. Differenciált házi feladatok.

	tanulási folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.		
A tanulók reális önismeret birtokában önmaguk is tevékenyen részt vesznek képességeik fejlesztésében	Kitartó erőfeszítés a tanulásban: önfejlesztés, kötelességtudat, igényesség kialakítása.	Sokoldalú, széles metodikai tudással rendelkező pedagógusok alkalmazása a képességfejlesztésben. Korszerű technikák, eszközök használatának megtanítása, használatuk az ismeretszerzésben. Az informatika adta lehetőségek kihasználása.	Tanórai és tanítási órán kívüli lehetőségek nyújtása. Egyéni feladatok, beszámolók, kutatási feladatok végzése könyvtárban, Interneten. Multimédiás anyagok megismerése IKT eszközök alkalmazása az ismeretszerzés és a beszámolás során.
A kiemelkedő képességű tanulóknak lehetőséget adunk tehetségük kibontakoztatására	A tehetség kibontakoztatása érdekében a tanulókban az önbizalom, a megmérettetés igényének, bátorságának és versenyszellemének kialakítása.	A tehetség korai felismerése és azonosítása. A tehetség kibontakoztatásához szükséges személyiségfejlesztés.	Tehetségfejlesztő szakkörök szervezése. Pályázatokon való részvétel. Projektmódszerrel egy-egy téma feldolgozása. Mentorok alkalmazása. Magasabb szintű versenyekre való egyéni és csapatfelkészítés. Levelezős versenyek, előkészítők, sport.

1.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási nehézséggel küzdő tanulók esetében az okok feltárása a legfontosabb feladatunk. Az okok a következők lehetnek:

- segítő szülői háttér részbeni vagy teljes hiánya
- alapkészségeik hátrányának felhalmozódása
- tanulási és magatartási zavarok együttes jelentkezése
- FI-MO-TA tünetcsoport (figyelemzavar, motorikus nyugtalanság, tanulászavar), amely egyre több gyereket érint

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
Minden tanuló saját, egyénre szabott fejlesztésben részesüljön	Az iskola minden tanulónak biztosít választási lehetőséget a neki legjobban megfelelő fejlesztéshez (tevékenységi formák, módszerek sokfélesége, differenciált versenyeztetés)	A tanulókban olyan képességek, készségek kialakítása szükséges, amely segíti a kreatív, önálló tanulást.	Speciális képzések: tagozatos csoportok, tanórai differenciálás. Diagnosztikus fejlődésvizsgálat (mérőlapok: 1-3. osztály) DIFFER-mérés. Képesség szerinti csoportbontás. Képesség-kibontakoztató foglalkozások. Differenciált házi feladatok.
A tanulók reális önismeret birtokában önmaguk is tevékenyen részt vesznek képességeik fejlesztésében	Kitartó erőfeszítés a tanulásban: önfejlesztés, kötelességtudat, igényesség kialakítása.	Sokoldalú, széles metodikai tudással rendelkező pedagógusok alkalmazása a képességfejlesztésben. Korszerű technikák, eszközök használatának megtanítása, használatuk az ismeretszerzésben. Az informatika adta lehetőségek kihasználása.	Tanórai és tanítási órán kívüli lehetőségek nyújtása. Egyéni feladatok, beszámolók, kutatási feladatok végzése könyvtárban, Interneten. Multimédiás anyagok megismerése IKT eszközök alkalmazása az ismeretszerzés és a beszámolás során.
Hátrányos helyzetű tanulóinknak segítünk a helyzetükből fakadó nehézségeik leküzdésében	Célunk, hogy a kedvezőtlen szociális körülmények ellenére minden tanuló a képességeinek megfelelő eredményt érje el.	Képesség-kibontakoztató foglalkozások szervezése. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek, attitűdök kialakítása.	Felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások szervezése. Tanulószobai segítségnyújtás. Tanulmányi kirándulásokon, erdei iskolákon való részvétel támogatása.

1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

„Minthogy azért külön-külön ajándékaink vannak a nékünk adott kegyelem szerint, akár írásmagyarázás, a hitnek szabálya szerint teljesítsük.” (Róma 12,6)

A gyermek iskolába kerülése nagy változást jelent mind a kisgyermek, mind a család életében. Ennek a változásnak a mértéke és hatása azonban nagyon különböző lehet az örömteli iskolába járástól, a sikeres tanulástól kezdve a kisebb-nagyobb kudarcokon át a

komoly problémákig. A sikeres tanulás alapja az életkornak megfelelő beszédészlelési és beszédmegértési teljesítmény, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb folyamatok jó működése. Ha itt zavarok vagy elmaradások vannak, azok egyértelműen vezetnek a következményes problémák kialakulásához. A szorongások, a bizonytalanság, az agresszivitás nem verbalizálódik, hanem nonverbális jelzésekben gyakorol hatást a kapcsolatokra. Ez okozza a kapcsolatteremtési zavarokat. A család, amelyben a problematikus gyerek él, rendszerint jelentős pszichés és szociális terhelésnek van kitéve, ezért megnehezül a családon belüli szociális-emocionális fejlődés.

Céljaink:

- Az iskolába beilleszkedés, tanulási, magatartási nehézségekkel érkező gyerekek kiszűrése, fejlesztése, beilleszkedésük megkönnyítése.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség mentén, vagy arra épülve jelentkező, járulékos (másodlagos, harmadlagos) tünetek kialakulásának megelőzése.

Alapelvek	**Célok**	**Feladatok**	**Eszközök, eljárások**
A szociális, szocio-kulturális hátrányok következtében létrejött magatartási, beilleszkedési nehézségek-kel küzdő gyerekek ellátása	A célcsoportba tartozó tanulóknak minél nagyobb mértékben sikerüljön alkalmassá válni a közösségi életre, megfelelni az iskola és a társadalom elvárásainak.	A szociális ellátás hátrányainak csökkentése. A deviancia, az antiszociális magatartás jeleinek felismerése. Kapcsolatfelvétel az érintett családokkal és a segítő intézményhálózattal (nevelési tanácsadó, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, rendőrség). Pozitív viselkedési normák kialakítása, tanítása és fenntartása a közösségen belül. Lelki gondozás.	Szociometriai vizsgálatok. Egyéni patronálás, foglalkozás. Dramatikus játékok. Közösségi programok. Helyzetgyakorlatok. Visszautasítási, elkerülő technikák gyakoroltatása. Bátorítani a nyitottságot, a hibák beismerését, megbocsátást. Fel kell ismerniük Isten kegyelmét. *(Zsid. 6-11)*
A tanulási kudarcok kísérőjelensé geként jelentkező magatartási nehézségek kezelése	Alkalmazkodási képesség javítása. Tanulási problémák kezelése.	A pedagógus ismerje fel a tanulási zavarok elsődleges tüneteit. Diagnosztizáláshoz igényelje a szakszolgálatok segítségét. (Nevelési Tanácsadó. Drogambulancia, pszichológus, pszichiáter) Lelkész lelki gondozása.	Differenciált óravezetés. Egyéni fejlesztő terápiák alkalmazása. Olyan területek feltárása és erősítése, melyekben a tanulók sikerélményhez jutnak. Kreatív személyiségbeállítódások erősítése. A szakszolgálat javaslatára egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítés az értékelés és minősítés alól.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
			Egyéni kapcsolatok javítása személyes, rövid elbeszélgetések alapján. Magántanulói státusz.
Reális énkép kialakítása	A problémákkal küzdő gyermek negatív én képének megváltoztatása.	Megtalálni azokat a gyermek számára leginkább alkalmas feladatokat, melyben sikeres lehet, és pozitív visszajelzéseket kaphat.	Differenciált tanórai és tanórán kívüli feladatadás. Felelősi rendszer működtetése mind az alsó, mind a felső tagozatban - Krisztusban egyek vagyunk, és mindenki arra van elhívva, hogy saját különleges ajándékait Isten és embertársai javára használja.
Esélyegyenlőség biztosítása	A célcsoportba tartozó tanulók számára biztosítsuk az egyéni továbbhaladásukhoz szükséges feltételeket.	Individuális tanulás előtérbe helyezése. Az alapozó időszak elnyújtása. Fejlesztő értékelés alkalmazása. A tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása IKT eszközhasználattal.	Sokszínű tevékenységformák biztosítása. Differenciált tanulásszervezés. Kooperatív technikák alkalmazása. Projekt-módszer. Tevékenységközpontú pedagógiák.

1.6.4 Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását;
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét;
- az SNI-igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő, korrekciós,habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

- SNI-s tanulók fejlesztéséhez szükséges eszközöket a KELLO által biztosítjuk.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul.
A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellá-

tásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.
Az alapító okiratban foglaltaknak megfelelő sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz, az egyéni előrehaladású képzéshez speciális szakképzettséggel rendelkező szakembert, bízunk meg.

Az iskolánk helyi tantervének melléklete tartalmazza a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot.

1.6.4.1.Meghatározó alapelvek:

- Fejlődéselv: figyelembe veszi az iskoláskort jellemző biológiai, pszichológiai és szociális fejlődést.
- A szakaszosság elve az ismétlődésekre hívja fel a figyelmet, amely egyre magasabb szintű követelmények vagy célok érdekében történik. Az SNI-tanulóknál az egyes szakaszokat még apróbb szakaszokra, lépésekre érdemes bontani az egyéni képességek függvényében.
- A megszilárdítás elve biztosítja azokat a személyiségre jellemző, fokozatosan megszilárduló tulajdonságokat, amelyek az aktivitás folyamatát és az egyes tevékenységeket meghatározzák. Bizonyos SNI-tanulóknál az érési folyamat lassúbb, sőt meg is rekedhet.
- A pozitívumok figyelembevételének elve lehetővé teszi a kedvező személyiségjellemzők kiemelését, az erősségek hangsúlyozását, a helyes önértékelés, önbizalom kialakulását. Az SNI-tanulóknál életbevágóan fontos elv, hiszen minden fejlesztés az egyénben meglévő pozitívumokra tud építeni.
- A támogatás elve azt hangsúlyozza, hogy nem a felelősséget kell átvállalni a tanulótól, hanem alternatívákat kínálni számára, és képessé tenni őt a helyes választásra. Az SNI-tanulók az akadályozottság miatt még nagyobb támogatást igényelnek, és minden tanulót azon a ponton kell megsegíteni, ahol éppen megrekedt, ahol éppen tart. Fontos szerepet tölt be a sokoldalú megsegítés, aktiválás, motiválás, a konkrétumtól az elvont felé haladás elve. A pályaválasztásnál is figyelembe kell venni az SNI-gyermekek eleve korlátozott lehetőségeit. Támogatásuk érdekében nélkülözhetetlen a csoportmunka.
- A habilitáció: képessé tétel vagy alkalmassá tétel – egyaránt vonatkozik a többségi tantervvel és az SNI-tanulók tantervével haladó gyermekekre. Minden személynél az egyéni képességekből kiindulva lehet továbbépítkezni és egyre életképesebbé tenni a diákokat az életpálya-építésre. Gyógypedagógiai értelmezés szerint a habilitáció a veleszületett ok, fejlődési rendellenesség vagy betegség miatt fejlődésükben megzavart és ezért a közösségi részvételben akadályozott személyekre irányul. Olyan szervezett tevékenységek és támogatások rendszere, amelyek segítségével e személyeknek a közösségi életben való részvétele javítható, kiteljesíthető.
- A rehabilitáció: helyreállítás, visszaállítás; tágabb értelemben minden olyan szervezett társadalmi tevékenység, amely az önhibájukon kívül hátrányos helyzetbe került személyek társadalmi újra beilleszkedését (integrációját) segíti elő.

A sajátos nevelési igényű tanulóknak sérülésük következtében sajátos a személyiségfejlődése. Ha ezt a sajátos személyiségfejlődést súlyosbítja a kommunikációs

nehézség is, a sérült személy az élet minden területén akadályozottá válhat. Ezért kiemelt jelentőségű a kompetenciaterületek fejlesztése olyan komplex módon, hogy az egész tanulási folyamatot áthassa, minden kompetenciaterületen megjelenjen. Ezt támasztja alá az a megfogalmazott gondolat is, mely szerint, egyféle képesség fejlesztése a gyakorlatban kivitelezhetetlen", de annak végiggondolása elengedhetetlen, hogy mely képességcsoport fejlesztése az elsődleges, és ez milyen hatással lehet más képességcsoportok fejlődésére.

1.6.4.2. Általános pedagógiai alapelvek

– *Pedagógusszerep támogató, segítő jellege*
  A hagyományos tananyag-közvetítést felváltja a tanulási folyamat irányítása, segítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni, speciális tanulási útjának biztosítását ez teszi leginkább lehetővé. A tanuló szükségleteit, igényeit figyelembe vevő pedagógiai gyakorlat alkalmas az együttnevelésre.

– *Képesség- és személyiségfejlesztés harmóniája*
  Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében különösen hangsúlyos. A szociális, érzelmi, társadalmi kompetenciák fejlesztése sok esetben elsődlegesebb szerepű a kognitív képességek fejlesztésénél. Az egyensúly megteremtése a befogadó pedagógusnak a sérüléshez, a tanuló életkori és egyéni sajátosságaihoz stb. való alkalmazkodó képességének függvénye. Pl. Értelmileg akadályozott tanuló szöveg feldolgozásakor, legyen együtt a többiekkel, kapjon olyan feladatot, amelyben érzelmei, társas kapcsolatai fejlesztése a cél, és csak másodlagos, hogy az adott irodalmi alkotás feldolgozása milyen mélységben történt meg nála.

Differenciálás, esélyegyenlőség

A sajátos nevelési igényű tanulók speciális nevelési szükségleteinek figyelembevétele a differenciálás egyik alapja az együttnevelés során. Az esélyegyenlőség megteremtése a sérülés fajtájának, súlyosságának megfelelő differenciálással érhető el.
A sajátos nevelési igényű tanuló kapjon segítséget, de csak akkor, ha arra valóban szüksége van. A segítségkérés módjára való megtanítás a pedagógus nehéz, de hasznos feladata.

Gyakorlatközpontúság

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-oktatása során a gyakorlatközpontúságnak a sérülés fajtájától függően más hangsúllyal kell szerepelnie. A mindennapi életben jól hasznosítható ismeretek közvetítése azonban minden – és nem csak sérült – gyermek tanításakor nagy jelentőségű, és motiváló hatása is felbecsülhetetlen.
Pl. a melléknevek tanításakor az értelmi sérült gyermek, különböző ízek, más alkalommal formák, eszközök tulajdonságait nevezze meg, míg a többiek a melléknevek fokozását tanulják.

Egyensúlyteremtés

Az egyensúly megteremtése érvényes a fent leírt területek mindegyikére. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében ez nem azt jelenti, hogy mindenből ugyanannyit szükséges megismertetni, átadni. Az ő esetükben a helyes egyensúly akkor alakul ki, ha sajátos nevelési igényeik kielégítésével zajlik a tanulási folyamat.
Pl. Nem lehet a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében csak a személyiségfejlesztést előtérbe helyezni. A meghatározott tantervi tartalmak elsajátítása szükséges.

Motiváló tanulási környezet

Sajátos nevelési igényű gyermekeknek más lehet motiváló hatású, mint a többieknek, ezért mindig minden körülményt figyelembe véve történjen a motiváló eljárás (eljárások) kiválasztása.
Pl. Beszédértési zavarral küzdő gyermekek esetében nem motiváló hatású egy mese meghallgatása.
Kis kísérő képek lapozgatásával az ő figyelme is felkelthető.

Tevékenység-központúság

Minden sérülési típusnál kiemelt jelentőségű. A sajátos nevelési igényű tanulók ismeretszerzése, feldolgozása a fogyatékosság típusától, súlyosságától és a tananyagtól függően zavart lehet. Ezért tevékenységgel, sok érzékszervet bevonva történjen a tanítás. Foghassanak, szagolhassanak, mozoghassanak, hallhassanak, láthassanak attól függően, hogy milyen kompenzációs lehetőségeket, gyakorlatokat adunk számukra, hogy a hiányzó ismeretet ily módon pótolják, vagy a meglévőt még jobban be tudják építeni.

Tantárgyi integráció

A hatékony szövegértési-szövegalkotási kompetencia, a szociális képességek, a személyiségfejlesztés elképzelhetetlen tantárgyi integráció nélkül az együttnevelésben. A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésének minden lehetőségét ki kell használni függetlenül a kompetenciaterülettől, tantárgytól, tananyagtól stb. Általános érvényűnek tekinthetjük, hogy a szövegértés-szövegalkotás szintje befolyásolja a többi műveltségterület tanítását, a szövegértés-szövegalkotás kompetencia fejlesztése ezért minden műveltségterület feladata.
Pl. Minden tanuló – beleértve a sajátos nevelési igényűt is – matematikatanulásának feltétele a szövegértés megfelelő szintje. Ezért matematikai feladatok megoldásakor is figyeljünk erre.
Mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik. A terv elkészítését mindig mérés előzi meg. A megfelelő mérő eljárás és ennek eredményei alapján készült fejlesztési terv kidolgozása a gyógypedagógus feladata.

1.6.4.3. A tanulásszervezés

Az integráló osztályokban elkerülhetetlen a differenciálás, vagyis az osztályon belül különböző szinteken, időleges és változó összetételben dolgozó csoportok létrehozásával folyjon a munka.

A differenciálásnál

- az egyes tanulók elé különböző célokat tűzünk ki;
- az ismereteket különböző mélységben és terjedelemben tesszük hozzáférhetővé számukra;
- a verbális információhordozók mellett/helyett más érzékleti csatornákat is működésbe hozunk;
- egyénhez igazítjuk a tanulási folyamat szerkezetét, tempóját, eszközeit;
- figyelembe vesszük a különböző tanulási stílusokat és szokásokat;
- a gyakorlás, az alkalmazás helyzeteit minél élet közelibb formákban alakítjuk ki;
- az elsajátított tudás ellenőrzéséhez különböző szintű lehetőségeket, tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek.

Az integráló osztályokban igen eredményesen alkalmazhatók a nyitott tanítási formák, pl. szabad tanulás, projektoktatás, kooperatív tanulás, állomások szerinti tanulás, heti terv szerinti tanulás, műhelymunka, ugyanis ezek messzemenően figyelembe veszik az egyén érdeklődését és tanulási sajátosságait.

*Sikerkritériumnak*a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, amelynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság" alkalmazkodást jelent az SNI-igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

Feltételek:

Az SNI-tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség), az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

- a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak egyes SNI-tanulók csoportjaira jellemző módosulásait;
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni fejlődési ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a folyamatos értékelésbe, hatékonyságvizsgálatba, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszközök, eljárások
A sajátos nevelési igényű tanulóinkat egyéni fejlesztés-	Egyéni fejlesztéssel a sajátos nevelési igényű tanulók is képességeiknek megfelelő	A sajátos nevelési igényű tanulók azonosítása. Fejlesztési feladatok meghatározása. Szakvizsgálatok elvégeztetése. Szakember biztosítása a	Egyéni és kiscsoportos foglalkozás, képességfejlesztés, részképesség zavarok kezelése.

ben részesítjük.	eredményt érhessenek el.	fejlesztőmunkához (fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus)	Fejlesztő pedagógus igénybe vétele. Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnökök, hitoktatók segítő tevékenysége.

1.6.5. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A gyermekvédelem minden gyermekre és fiatalra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermekek és a fiatalok gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatottak biztosítani. A gyermekvédelem sokrétű, összetett, komplex tevékenység (család - iskola - gyülekezet).

Célunk:

- a gyermekek problémáit minél korábban felismerni, és minél korábban kezelni, megelőzve súlyosabbá válásukat;
- lényeges, hogy a felderített eset után a jelzés időben kerüljön a megfelelő segítő szervezethez;
- a gyermeket elsősorban a család gondozza, nevelje! Ehhez pedagógiai segítséget adunk;
- a gyermekek evangelizációja - hitre jutása -, VISZ- programokkal, bábelőadásokkal stb.

1.6.5.1. Feladatok- a törvényi eljárások és módosítások értelmében

- Felderítés ⇒ jelzés⇒ segítségadás ⇒ tanácsadás.
- Folyamatos kapcsolattartás a helyi és a külső gyermekvédelmi szervekkel, a családdal, civil szervezetekkel, a gyermekek gyülekezeteivel.
- A veszélyeztetettség okainak tisztázása, feltárása.
- A hátrányok mérséklése, megszüntetése, gyülekezeti segítség kérése.
- A káros szenvedélyek elleni megelőző, felvilágosító munka (dohányzás, alkohol, drog) - kapcsolattartás az ökomenikus segélyszervezetekkel.
- A roma kisebbséghez tartozó tanulók esélyeinek növelése, segítése a napi munka során és pályázatok útján.
- Év elején és félévkor helyzetelemzés, beszámoló.
- Minden tanév elején a veszélyeztetettek számba vétele, statisztikai mutatók készítése (létszám, veszélyeztetettek száma, hátrányos helyzetűek, magatartási és tanulási zavarokkal küzdők, állami gondozottak).
- Az osztályfőnökök, szaktanárok tájékoztatása a megelőző, felderítő munka lényegéről, fontosságáról, az illetékességről, a gyors intézkedésről.
- Közös családlátogatás az osztályfőnökökkel.
- Az osztály és a diákönkormányzat (DP) megismertetése a gyermekvédelem rájuk vonatkozó ismereteivel (feltáró, segítő céllal); a jogok gyakorlásának bővítése.
- HH, HHH, SNI-s integráció segítése, elfogadás, tolerancia.

1.6.5.2. A gyermekvédelem rendszerében fontos feladatot látnak el a következő személyek, szervek, intézmények

Iskolán belül	**Iskolán kívül**
• gyermekvédelmi felelős • főigazgató • főigazgatóhelyettesek • osztályfőnökök • tantestület • szülői szervezet • iskolaorvos • védőnő	• Nevelési Tanácsadó Intézet • Családsegítő Szolgálat • Polgármesteri Hivatal • Gyámhivatal • Gyermekvédelmi Szakszolgálat • Rendőrség • Városi Bíróság • Családok Átmeneti Otthona • Gyermekek Átmeneti Otthona • ÁNTSZ Városi Kirendeltség

1.6.5.3. Feladatok és felelősök az iskolai gyermekvédelemben

Az iskola vezetője gondoskodik a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről. A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor tájékoztatja a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A gyermekek mindezt beírják a tájékoztató füzetbe a tanév első napján.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek-és ifjúságvédelmi munkáját, különösen a gyermekek erkölcsi, etikai értékének keresztyéni formálását, melynek eszközei:

- Az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol, milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot, ellátó intézményt kereshetnek fel.
- A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük való beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál családlátogatást tesz a veszélyeztetést feltáró okok feltárása érdekében.
- Gyermekbántalmazás vélelme esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot, hasonlóképpen akkor is, ha a veszélyeztető tényező pedagógiai eszközökkel nem szüntethető meg.
- A gyermekjóléti szolgálat, kérésére részt vesz esetmegbeszéléseken.
- A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi a polgármesteri hivatalnál, vagy a természetbeni ellátás formájában történő segítségnyújtást.
- Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a tanulók, szülők megfelelő ismerettel rendelkezzenek a szenvedélybetegségekről (alkohol, dohányzás, drog, játékszenvedély). Részt vesz a kábítószer ellenes program iskolai kidolgozásában. Pályázat útján szervezi a konkrét tájékoztatást.
- Segíti a veszélyeztetett tanulók pályaorientációját, ha a tanuló szülei erre alkalmatlanok. Kiemelten segíti a roma tanulók pályaorientációját.
- Tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról, (iskolai, iskolán kívüli) főleg szünidőben szervezett foglalkozásokra.

A gyermekvédelem fontos feladata a szenvedélybetegségek megelőzése. Fő feladatunk a megelőzés, a tájékoztatás (tanulóknak, szülőknek, pedagógusoknak). A tájékoztatás tartalma: Mit kell tudni a kábítószerekről? Tanácsadás, segítés, együttműködés a speciális szervekkel (rendőrség, drogambulancia). A parlament határozatának ismerete a kábítószer fogyasztásról, a szülői-pedagógusi titoktartás mértékéről. Tudnia kell minden tanulónak, pedagógusnak, szülőnek, hogy a kábítószer előállítása, fogyasztása, terjesztése **bűncselekmény!**

Különös figyelmet kell fordítanunk a gyermekbántalmazásokra. A gyermekbántalmazás elsősorban a családban meglévő válsághelyzetről árulkodik. Elsődleges feladat a megelőzés, valamint tanácsadás a nevelési problémákhoz. A szülők anyagi gondjainak megoldásában segítségnyújtás. (segélykérés, támogatás elindítása)

Kialakult helyzetben:

- Pontos információ a családról (környezettanulmány, védőnő bevonása);
- A gyermekjóléti szolgálathoz való fordulás;
- A gyermekeken észlelhető nyomok rögzítése (látlelet);
- A gyámhivatalnál feljelentés megtétele;
- Javaslat a gyermek kiemelésére a családból, elhelyezése, pszichés gondozásának kezdeményezése.

A pedagógusok jogait és kötelességeit szabályozó rendelkezések alapján a pedagógus köteles közreműködni a gyermek –és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében. Feladata a pedagógusnak az is, hogy a szülőket, tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, és a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.

1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

„Az Úr megtámogat minden elesendőt, és felegyenesít minden meggörnyedtet.” (Zsolt. 145,14)

„Hátrányos helyzetű tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetű, az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, illetve szülei - az iskolai felvételi körzet megállapításával összefüggésben a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás alapján készült statisztikai adatszolgáltatás, a gyermeket, tanulót megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint - legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, fejezték be sikeresen. Továbbá az a gyermek, az a tanuló, akit tartós nevelésbe vettek;” /Kt. 121.§ (1) /

Hátrányos helyzetű lehet:

Családja miatt:

- Felbomlott család (elváltak, meghalt valamelyik szülő vagy mindkettő)
- Rendezetlen kapcsolatban él (élettársi viszony - egy anya, több gyermek más-más apától)

- A szülők tartósan betegek, leszázalékoltak, pszichésen kiegyensúlyozatlanok, deviáns életvitelt folytatnak
- A szülők munkájuk, elfoglaltságuk miatt nem képesek a gyermekükkel foglalkozni.

Anyagi helyzet miatt:

- A család képtelen az átlagosnak megfelelő anyagi körülményeket biztosítani a gyermek számára, mert a családtagok: betegek, munkanélküliek, deviánsak, magas az eltartottak aránya, kevés a munkaképes eltartó, zsúfoltak a lakásviszonyok (kis lakásban több generáció él együtt).

Kisebbségi, etnikai hátrány miatt:

- A roma tanulókkal kapcsolatos előítéletek iskolánkra nem jellemzőek (a szülőktől, külső környezetből kapott-hozott negatívumoktól azonban nem mentes a gyermeki közösség sem).

Tanulási hátrányok miatt:

- A tanuló nem rendelkezik életkorának megfelelő képességekkel, részképesség zavara van, nincs kellően motiválva a tanulásra, az otthoni körülmények nem biztosítják a tanuláshoz való nyugalmat.

Célunk: Minden tanulónak esélyt adni szociokulturális hátrányainak leküzdéséhez.
Feladat, a szükséges foglalkozásokhoz:

- források biztosítása,
- a tanulás szociális készségének növelése,
- a hátrány csökkentése
- a hátrány megszüntetése

1.6.6.1 A hátrányok típusai és a segítségnyújtás módjai, eszközei, eljárásai

Család miatt	**Anyagi hátrány miatt**	**Kisebbségi, etnikai hátrány csökkentése**	**Tanulási hátrány csökkentése**
• Ingyenes részvétel biztosítása az iskolai és iskolán kívüli sport és kulturális programokon. • Részvétel szakkörökön, szünidei programokon. • Felvilágosító, mentálhigiénés, drog-prevenciós foglalkozások.	• Kedvezmények, juttatások (ingyenes tankönyv, kedvezményes étkeztetés, tanulóbérlet) • Tanulószoba, napközi • Kulturális rendezvények, kirándulások költségeihez való hozzájárulás.	• Anyagi problémák rendezéséhez tanácsadás (adósságkezelési programba való juttatásuk). • A házirend tudatosítása, a tanulók rendszeres iskolába járásának szorgalmazása. • Tanulási nehézségeik leküzdése egyéni fejlesztési lehetőségek, iskola	• Ha nincs lehetőség a nyugodt tanulásra a lakásviszonyok és családi konfliktusok miatt, napközi otthon, tanulószoba, képességfejlesztő, egyéni fejlesztő foglalkozás, könyvtárhasználat biztosítása. • Ha részképesség zavara van a tanulónak (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia), fejlesztő foglalkozást kell

Család miatt	Anyagi hátrány miatt	Kisebbségi, etnikai hátrány csökkentése	Tanulási hátrány csökkentése
• Családsegítő Szolgálat programjaiba való bevonás. • Az osztály SZM által szervezett kirándulásokra tanulók és szüleik meghívása. • DP-ben való munkálkodás, feladatadás. • Szülőkkel való találkozás, kötetlen beszélgetés - találkozó az Ige tükrében	• Táboroztatás, szünidei program. • Alapítványi, DP-támogatások. • Gyűjtési akciók (ruha, könyv, játék) • Alapítványi támogatás a tanulók részére (iskolai és külső)	és családsegítő intézmények segítségadásával (felzárkóztató foglalkozások, napközi, tanulószobai foglalkozásokon való részvétel szorgalmazása). • Ismerjék meg, ismertessék meg tanulótársaikkal nyelvüket, kultúrájukat, szokásaikat. • Pályázatok írása tanulmányaik segítéséhez. • A helyi zenei oktatás (ingyenes) formáiba való bekapcsolódásuk elősegítése. • A Roma és a Kisebbségi helyi szervezeteivel való kapcsolattartás.	igénybe vennie, logopédiai, pszichológiai tanácsadáson kell részt vennie. • Ha egészségi okok miatt, hosszan tartó betegség esetén magántanulói státuszában joga van a törvény adta lehetőségek igénybe vételére: magántanulói státusz. • Tanulászavar időbeni feltárása: Nevelési Tanácsadó segítségével, gyermekpszichológushoz való irányítás. • Differenciált foglalkoztatás tanórán, és tanórán kívül. • Kooperatívtanulásszervezés alkalmazása. • Differenciált pályaválasztás

1.6.6.2 A hátrányok leküzdésében tett erőfeszítéseinkkel, munkánkkal akkor lehetünk elégedettek (sikerességi mutatók)

- ha az anyagi támogatások révén a rendszeres iskolába járás, az iskolai étkeztetés, a tankönyvek és felszerelések biztosítottak lesznek tanulóink számára.
- ha a közösségi programokon, táborozáson való részvétel csökkenti az elkallódást, a káros szenvedélyek, deviáns magatartási formák kialakulását, erősödését, a konfliktusokat a szülő-iskola és a gyermek-iskola között.
- ha a Pedagógia Szakszolgáltató Központ időbeni, szakszerű ellátása, útmutatása következtében csökken a tanulási kudarcnak kitett tanulók száma, mérséklődik a beilleszkedési zavar.
- ha a külső szervezetek (állami, gyermekjóléti intézmények, ökomenikus segélyszervezetek, missziók) segítése folytán a családokban –kedvezőbb helyzetbe kerülve- javul a megélhetés esélye, csökkenhetnek az életvezetési hibák.

- ha térítésmentes képességfejlesztő foglalkozások biztosításával könnyebbé válik a pályaorientáció, a középfokú továbbtanulásra való felkészülés.

1.7 A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásánakrendje

A diák önkormányzati tevékenységet tanulóink a Dák Presbitériumba delegált diákpresbiterek és diákpresbiter-helyettesek képviseletében gyakorolhatják. Tevékenységük kiterjed a tanulói érdekek képviseletére, tanulmányi, kulturális és szabadidős programok szervezésére. Minden tanuló tagja az iskolai diákönkormányzatnak.

1.7.1 A Diákpresbitérium (diákönkormányzat) jogai

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt,
- a fegyelmi büntetés megállapításánál.

1.7.2. Döntési jogköre kiterjed:

- saját működésére és hatásköre gyakorlására,
- a működéshez rendelkezésre álló anyagi eszközök felhasználására,
- egy tanítás nélküli nap programjára,
- tájékoztatási rendszerének létrehozására és működtetésére,
- vezetőinek, munkatársainak megbízására.

1.8. Kapcsolattartás tanulókkal, a szülőkkel, az iskola partnereivel

1.8.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

- Egyházi ünnepek, világnapok, helyi és városi akciók, rendezvények szervezése, tanévnyitó ünnepély, ünnepi tanévnyitó istentisztelet az első tanítási napon
- szabadidős programok, kirándulások, erdei iskolák, Mikulás délután
- hétkezdő istentiszteletek, reggeli áhítatok
- farsang az alsó és felső tagozat részére
- iskolanapok rendezvénysorozat
- gyermeknap a DP szervezésében
- DP folyamatos működése
- ballagás

1.8.1.1. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- A nehezen nevelhető tanulók szülei részére szakember által vezetett szülői értekezlet szervezése – évente legalább 1 alkalommal.

- Szülői fórum szervezése az időszerű, gondot okozó nevelési akadályok megvitatására tagozatonként.
- Bibliaóra a tanulók körében.
- Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős által szervezett önismereti tréning.

1.8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülő, mint a szolgáltatás **megrendelő**je kérheti:

- gyermeke számára a magasabb óraszámú tehetséggondozó csoportban való részvétel lehetőségét,
- a tanórán kívüli foglalkozások lehetőségét,
- az iskolai lelkész, az ifjúságvédelmi felelős segítségét.

A szülő, mint a tanulási folyamat **segítője** az alábbi területeken tevékenykedhet:

- Támogathatja az iskolai alapítványt (pénzbeli támogatás).
- Gazdagíthatja az iskola eszköztárát (tárgyi támogatás).
- Segítheti az iskola esztétikai arculatának kialakítását (szellemi, társadalmi munka).
- Iskolai projektek, témahetek alatt a tanulók kíséretében, anyaggyűjtésben, a produktumok elkészítésében segédkezhet.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat **szereplője** erősítheti, színesítheti az oktatási-nevelési munkánkat:

- egyes tanórákon (pl. egészségnevelés témában),
- szülői értekezleteken,
- iskolai projektek, témahetek alatt,
- szabadidős tevékenységekben,
- szülői találkozókon, melynek témáját igei alapon választjuk meg,
- kulturális területen.

1.8.2.1. A kapcsolattartás rendje

- A szülői szervezet intézménnyel kapcsolatos véleményét, javaslatait a szülői szervezet elnöke vagy helyettese juttatja el az intézmény vezetőségéhez (válaszadás és intézkedés 30 napon belül).
- A szervezetet annak elnöke, egyeztetve az intézmény vezetőjével tanévenként legalább két alkalommal hívja össze.
- Egy osztály tanulóinak szülői szervezetével a gyermekközösséget vezető osztályfőnök közvetlen kapcsolatot tart. E kapcsolattartás biztosítja, hogy a szülők folyamatosan tájékozódjanak az osztály életéről. A szülői értekezleteken közösen alakítják ki elképzeléseiket az osztály életéről (szokásrend, osztályhagyományok, programok), megteszik felajánlásaikat a programok szervezéséhez. (anyagi támogatás, társadalmi munka).

1.8.2.2. A szülők tájékoztatásának formái

Az intézmény a közoktatási törvénynek megfelelően a tanulókról, az iskola életéről, működéséről a tanév során rendszeresen tájékoztatást ad.

Szóbeli tájékoztatás	Írásbeli tájékoztatás
Szülői értekezletek: • Tanévenként 3 rendes szülői értekezlet (munkaterv szerint) • Rendkívüli szülői értekezlet (szükség szerint a felmerülő gondok megbeszélésére) • Bemutatkozó szülői értekezlet (az 5. évfolyam osztályaiban. Új pedagógusok, új követelmények megismertetése) • Ünnepélyes szülői értekezlet: aktuális megemlékezéssel egybekötve • Réteg szülői értekezletek: A tanulók egy bizonyos csoportjának szülei részére (tanulási nehézségek, beilleszkedési és egyéb akadályok) • Beiskolázáshoz kapcsolódó tájékoztató szülői értekezlet • A kompetencia alapú oktatás gyakorlata, intézményi innovációk	**Tájékoztató füzet** • A tanuló magatartásáról, szorgalmáról és tanulmányi előmeneteléről rendszeres tájékoztatást kap a szülő a Kréta Naplón keresztül. • Ezen keresztül, adunk tájékoztatást az iskolai élet kiemelkedő eseményeiről. • Alsó tagozatban üzenő füzet, és a Kréta Napló az, mely a mindennapi tájékoztatás és kapcsolattartás eszköze • Szöveges értékelés az 1. évfolyamon, félévkor és évvégén. A 2. évfolyamon félévkor.
Fogadóórák: • Rendes fogadóóra tanévenként több alkalommal, munkatervben rögzített időpontban. • Behívásos fogadóóra: a tanulmányaikban jelentős visszaesést mutató tanulók szülei részére. • Az SNI tanulókkal és szüleikkel történő folyamatos kapcsolattartás. • Az iskolavezetés fogadóórái: az intézmény vezetője és helyettesei heti fogadóórát tartanak.	**Írásos szülői tájékoztató** • A tanév első szülői értekezletén minden szülő írásbeli tájékoztatót kap a tanév legfontosabb, tervezett eseményeiről: a tanév rendjéről, tanítás nélküli munkanapokról, támogatásokról, programokról, amelyekre a szülőket is várjuk. **Honlapunk** • http://refkazinczy.tirek.hu/
Nyílt tanítási órák: • Minden évfolyamon évente egy alkalommal az éves munkatervben meghatározott időpontban. • Március hónapban a leendő első évfolyam érdeklődő szülei részére az alsó tagozatban. • Új tanulásszervezési módszerek, technikák bemutatása.	**Hirdetőtábla a szülői váróban** • aktuális hirdetések • tájékoztatás programokról, eseményekről. • a szülők körében végzett kérdőíves felmérések értékelései.
Családlátogatások: • Az első osztályba lépő gyermekek családi körülményeinek megismerése (tanítók döntése alapján)	**Meghívók** • iskolai rendezvényekre • szülői szervezeti ülésekre

Szóbeli tájékoztatás	Írásbeli tájékoztatás
• Az ötödik osztályban a gyermek hátterének megismeréséhez (osztályfőnök szükség esetén) • Problémás gyermek esetében az osztályfőnök, iskolai lelkész és az ifjúságvédelmi felelős (esetenként a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat bevonásával).	

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1. A vizsgaszabályzat célja

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.
A tanulmányok alatti vizsgák lebonyolításakor figyelemmel kell lenni a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet rendelkezéseire.
A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.
(20/2012. EMMI Rend. 64. § (1))
A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

1.9.2. Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi osztályzatai megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a tanulmányait magántanulóként végzi,
- a hiányzása a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

Ha a tanuló hiányzása az adott félévben meghaladja az adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozóvizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot,a nevelőtestület dönthet az osztályozóvizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú. Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, a tanuló a tanév végén nem osztályozható, magasabb osztályba való lépése csak sikeres osztályozóvizsga letétele mellett lehetséges. A vizsgára a tanulót a szülő írásban jelentkezteti és felkészíti.
Egy osztályozóvizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.
A tanítási év lezárását szolgáló osztályozóvizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

1.9.3. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:

- írásbeli határozat alapján engedélyezték,
- tanulmányait a ... évfolyamon valamely tantárgyból emelt szinten kívánja folytatni, és megelőzően csak középszinten tanulta,
- átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni, és az előző iskolájából eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.

1.9.4. Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, évet ismételni köteles.
- a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le, - az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

Javítóvizsga az augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban szervezhető. Ha az osztályozó vagy különbözeti vizsgára a tanév közben kerül sor, és a tanuló elégtelen osztályzatot kap, akkor a vizsgát követő három hónapon belül kell a javítóvizsga időszakot kijelölni számára.
A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

1.9.5. Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.
Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:
- neki fel nem róható okokból elkésik, távol marad,
- megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.

A pótló vizsgát – az főigazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

1.9.6. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra,* azaz:
osztályozó vizsgákra,
különbözeti vizsgákra,
pótló vizsgákra,
javító vizsgákra
vonatkozik.
Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít,
- aki vendégtanuló,
- aki magántanuló,

A magántanulók félévkor és évvégén osztályozó vizsgát tesznek annak az osztálynak a Pedagógiai programban meghatározott órahálója szerint, amely osztályba beírták. A vendégtanulók félévi érdemjegyüket óralátogatások során szerzett érdemjegyeik alapján szerzik, év végi jegyüket osztályozó vizsga keretében.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira .
akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény főigazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.
Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.
A vizsgatárgyak részeit és követelményeit a szakmai munkaközösségek állapítják meg helyi tantervünk alapján.

1.9.7. Felmentés a készségtantárgyak alól

2011. évi CXC. tv. 55. § (1) Az igazgató a tanulót kérelmére – kiskorú tanuló esetében a szülő kérelmére – felmentheti – a szakmai képzés kivételével – az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokolttá teszi. Ha a kérelem az összes tanórai foglalkozás alóli felmentésre irányul, akkor a 45. § (6) bekezdése szerinti eljárást kell lefolytatni**.** Az igazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a készségtárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokolttá teszi. Az igazgató az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól a szülő kérelmére felmenti a tanulót, ha másik köznevelési intézménnyel is tanulói jogviszonyban vagy vendégtanulói jogviszonyban áll, az ott szervezett tanórai és egyéb foglalkozásokon történő részvétel érdekében, egyéb esetekben – kivéve, ha az intézmény e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik – felmentheti.

1.9.8. A tanulmányok alatti intézményi vizsgákkal kapcsolatos általános szabályok

Az iskolában a vizsgák a főigazgató által megbízott vizsgabizottság előtt zajlanak. A vizsgák írásbeli, szóbeli, illetve gyakorlati vizsgarészekből állhatnak. Az egyes tantárgyak évfolyamonkénti követelményeit a helyi tanterv tartalmazza. Az írásbeli maximális ideje vizsgatárgyanként legfeljebb 45 perc. Egy napon legfeljebb 3 írásbeli vizsgát lehet megtartani, a vizsgák közötti pihenőidővel. Az írásbeliről jegyzőkönyv készül a megfelelően kialakított ülésrenddel, az esetleg előforduló rendkívüli események, szabálytalanságok leírásával, a dolgozatokat beszedő felügyelőtanár aláírásával. A javító tanár piros tollal javítja ki a dolgozatokat, rávezeti az eredményt és aláírja. A szóbeli vizsgán a vizsgázó alkalomhoz illő ruhában legalább 10 perccel a meghirdetett vizsgakezdés előtt érkezik meg. A vizsgabizottság jelenlétében tantárgyanként tételt húz, kiválasztja a hozzá tartozó segédeszközt, majd (az idegen nyelv kivételével) legfeljebb 30 perc felkészülési idő után önállóan felel. A szóbeli feleltetés időtartama nem lehet több 15 percnél. Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljesen tájékozatlan, az elnök egy alkalommal póttételt húzat. A következő vizsgatárgy tételhúzása előtt a vizsgázónak legalább 15 perc pihenőideje van, ez alatt elhagyhatja a vizsgatermet. Egy napon legfeljebb 3 tárgyból szóbelizhet egy vizsgázó. A szóbeli felelet végén az elnök rávezeti a javasolt értékelést a jegyzőkönyvre. Ha a tanuló nagyon komoly indokkal nem tud megjelenni

a vizsgán, akkor írásban kérheti a főigazgatótól (az igazolást mellékelve), hogy másik napon vizsgázhasson.

1.9.8.1. A vizsgabizottság

A vizsgabizottság minimum három főből áll:
elnök, kérdező tanár,
ellenőrző tanár.

Az elnök
felel a szabályok betartásáért,
ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet

A kérdező tanár
csak megfelelő szakos tanári, illetve tanító végzettségű lehet,
lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az ellenőrző tanár lehetőség szerint szakos tanár legyen.

A főigazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Az írásbeli, szóbeli és a gyakorlati vizsga előtt a vizsgázónak tíz perccel korábban kötelező megjelennie.
A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az intézmény nem a Pedagógiai programban meghatározott követelményeket kér számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

1.9.8.2. Az írásbeli vizsgák általános szabályai

A vizsgázónak az év végi záróvizsga esetében a rendelkezésre álló maximális idő 45 perc.
Egy vizsganapon egy tanuló vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani.
A tanteremben minden padban csak egy diák ülhet.
A feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot.
A vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.
Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár ezt jegyzőkönyvben rögzíti, felvezeti a feladatlapra és jelenti az főigazgatónak.
Az írásbeli vizsga javítása:
a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot.

1.9.8.3. A szóbeli vizsgák általános szabályai

A szóbeli feleletet megelőzően minden vizsgázónak tantárgyanként legalább húsz perc felkészülési időt kell biztosítani.
Egy-egy tantárgyból egy tanuló esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet hosszabb.

A szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre.
A felkészülési idő legalább húsz perc
A felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja.
A felelet maximum tizenöt percig tarthat.
Ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonyságot, egy alkalommal póttételt húzhat.
Két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet.

Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít, és a vizsgabizottság dönt a szóbeli eredményéről. Szabálytalanság esetén a vizsgabizottság elnöke értesíti a főigazgatót, aki az előírások alapján dönt.
A gyakorlati vizsgák általános szabályai

1.9.8.4. Gyakorlati vizsgarészt tartalmaznak iskolánkban a következő vizsgatantárgyak:

testnevelés,
informatika,
ének-zene,
technika
vizuális kultúra.

A gyakorlati vizsgafeladatokat a vizsgabizottság elnöke javaslatára a főigazgató hagyja jóvá.
A gyakorlati vizsgarészt akkor lehet megkezdeni, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a feltételek meglétéről. A gyakorlati vizsgarész a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén kezdhető meg, illetőleg folytatható.
A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról.
A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll a rendelkezésére. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele.
A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztása tekintetében a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.
A gyakorlati vizsga maximum 45 perc időtartamú lehet
Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.
A gyakorlati vizsgarészt – a vizsgafeladatok számától függetlenül – egy érdemjeggyel kell értékelni.

1.9.9. Az értékelés rendje

Ha a vizsgatantárgy írásbeli vizsgarészt is tartalmaz, akkor az írásbeli vizsga lezárását követően a vizsgáztató tanár kijavítja a dolgozatot. Követelmény, hogy a dolgozat javítása pontozásos rendszerben történjék, az egyes részpontszámokat és az egyes részekre kapható maximális pontszámot egyaránt meg kell jelölni. Ha az írásbeli vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, az írásbeli maximális pontszáma – az idegen nyelv vizsgatantárgy kivételével – a teljes vizsgára kapható pontszám 60%-ával egyezik meg. Idegen nyelv esetébe az írásbeli pontszáma az összes pontszám 80%-ával azonos.

Ha a gyakorlati vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, a gyakorlati vizsgarész maximális pontszáma a teljes vizsgára kapható pontszám legalább 40%-ával egyezik meg.
Akár egy, akár több vizsgarészt tartalmaz a vizsgatárgy, az egyes vizsgarészekben elért pontszámok összege alapján az osztályzat a következőként határozandó meg:

0 – 30 % elégtelen
31 – 50 % elégséges
51 – 69 % közepes
70 – 84 % jó
85 – 100 % jeles

Nem egész százalékos eredmények elérése esetén a kerekítés általános szabályait kell alkalmazni. Amennyiben a tanuló a tanulmányok alatti vizsgát több évfolyam anyagából kívánja letenni, akkor a vizsgákat minden évfolyam anyagából külön kell teljesítenie

1.9.10. A vizsgatárgyak részei és követelményei

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény helyi tantervében található követelményrendszerével.
A hit - és erkölcstan tantárgy értékelése és minősítése az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint történik.

Vizsgatárgy	*Írásbeli*	*Szóbeli*	*Gyakorlati*
Magyar nyelv	x	x	
Magyar irodalom	x	x	
Matematika	x	x	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	x	x	
Angol nyelv	x	x	
Informatika			x
Biológia	x	x	
Fizika	x	x	
Kémia	x	x	
Földrajz	x	x	
Testnevelés		x	x
Ének-zene		x	
Vizuális kultúra		x	x
Technika		x	x
Hit- és erkölcstan	x	x	

1.9.11. Belső vizsgák

1.9.11.1. Év végi záróvizsga

Az iskola minden tanév végén a 7. és a 8. évfolyamos tanulók írásbeli és szóbeli záróvizsgát tesznek, melynek célja és feladata a középfokú oktatási intézményekben folytatódó tanulmányi munka megalapozása az általános iskolai ismeretanyag áttekintésével, a tanulók képességszint mérésére irányultan.

A záróvizsga részleteit az év végi záróvizsga szabályzata tartalmazza.

Osztály	Vizsgatárgy	Írásbeli	Szóbeli
7.	Magyar nyelv	x	
	Magyar irodalom		x
	Matematika	x	
	Angol nyelv	x	x
8.	Magyar nyelv	x	
	Magyar irodalom		x
	Matematika	x	
	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		x
	Angol nyelv		x
	Hit -és erkölcstan		x

A belső vizsgák értékelésére az intézmény értékelési rendje vonatkozik.

1.10. A felvétel és az átvétel szabályai

1.10.1. Belépés az iskola első évfolyamára

- A törvény és a fenntartó által előírt létszámkeretig minden gyermek beiskolázható, akinek a szülei az iskolát választották és elfogadják keresztyén nevelésünket, azonosulnak az iskola küldetésével, missziójával.
- 1995. évi Magyarországi Református Egyház köznevelési I. törvény 34.§ (1) meghatározottak szerint: Az óvoda és az általános iskola előkészítő foglalkozások, szülői találkozók alkalmával tájékozódik az intézmény iránt érdeklődő tanulók és családjuk felekezeti hovatartozásáról, egyházi kötődésének mértékéről, hitbeli elkötelezettségéről, érdeklődési köréről, és ezt figyelembe véve dönt a felvételről.
- A beiskolázás során alkalmazott eljárás:
    - elbeszélgetés a gyermek szüleivel az iskola küldetéséről, elvárásairól, házirendjéről.
    - iskolaelőkészítő foglalkozások az érdeklődő nagycsoportos óvodások részére

- A felvétel alapvető szempontja, hogy: A szülő a gyermekét keresztyén szellemiségben kívánja nevelni, és ebben hajlandó együttműködni az iskolával. (részvétel az istentiszteleteken, ünnepségeken, konfirmálás).
- A szülő az iskola sajátosságainak (lásd. Pedagógiai program) megismerése után, azokat magára és gyermekére nézve kötelezőnek fogadja el, aminek tudomásul vételét a felvételt megelőző személyes beszélgetést követően egy szándéknyilatkozat aláírásával erősíti meg.

- Részvétel személyes elbeszélgetésen- a család vallási elkötelezettségéről, nevelési elveiről a beiratkozást megelőzően, lehetőség szerint mindkét szülővel történő személyes elbeszélgetés során győződünk meg és ezt követően döntünk a gyermek felvételéről.
  - Felvételnél előnyt jelent:
    - a református keresztség és református gyülekezethez való tartozás,
    - testvére az iskolánk tanulója
    - az iskolánk óvodai intézményegységéből jelentkezik
    - részt vett az iskolaelőkészítő foglalkozásokon
  - Iskolánkban nincs felvételi vizsga.
  - Az iskola más településekről is fogadhat diákokat.

Túljelentkezés esetén az alábbi pontrendszer alapján kerül tanuló elutasításra. Azonos pontszám esetén sorsolással döntünk.

A feltételek súlyozása:
- A testvére intézményünk tanulója (1 pont)
- Az iskolanyitogató foglalkozásokon részt vett (alkalmanként 1 pont, összesen 5 pont)
-Az óvodás gyermek intézményegységünkbe jár (1 pont)
-A gyermek református vallású (1 pont)
-A család egyházfenntartási díjat fizető tagja református gyülekezetnek (2 pont)
-A család egyházzal való kapcsolata a lelkészi ajánlás alapján 4 pont)
-A család vallási elkötelezettségének megállapítása a szülői elbeszélgetés során (4 pont)
Maximálisan elérhető pontszám (18 pont)

A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte. A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének jellemzőit az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kiadásáról szóló kormányrendelet határozza meg.

1.10.2. Belépés felsőbb évfolyamokra

Felvételt nyerhet az a tanuló, aki bármilyen ok miatt iskolát változtat, ha azt az évfolyam létszáma lehetővé teszi. A felvétel során alkalmazott eljárás: elbeszélgetés a tanulóval, a tanuló szüleivel (az iskola küldetéséről, elvárásairól, házirendjéről).
Ha van olyan tantárgy, ahol hiányosságok várhatók, az ismereteket pótolni kell, különös tekintettel a hit- és erkölcstan tantárgy ismeretanyagára vonatkozóan.
Az egyes tantárgyak ismeretanyagára vonatkozóan szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával segítjük a tanuló belépését iskolánkba.
A második–nyolcadik évfolyamba történő felvételnél a tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola főigazgatója dönt a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatár, illetve az osztálytermekben elhelyezhető létszámok alapján.

1.10.3. A felvételi eljárás egyéb szabályai

Az első évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni.

- A gyermek születési anyakönyvi kivonata, TAJ kártyája, lakcímet igazoló hatósági igazolványa

- Szülő személyi igazolványa, lakcímet igazoló hatósági igazolványa
- Nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény, illetve sajátos nevelési igényű gyermek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye
- Gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételéhez szükséges igazolások:
    - tartósan beteg gyermek, (térítési díj 50%-ára jogosult)
    - 3 vagy több gyerekes család, (térítési díj 50%-ára jogosult)
    - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő család igazolása (térítési díj 100%-ára jogosult)
- Nyilatkozat a közös szülői felügyeleti jog gyakorlására (2014. március 15-től hatályos a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013.évi V. törvény XVIII. fejezet – A szülői felügyelet gyakorlása - előírásai az irányadó.) a *(honlapról letölthető dokumentum)*
- Előzetes jelentkezési lap leadása *(honlapról letölthető dokumentum)*
- Keresztlevél
- Lelkészi ajánlás *(honlapról letölthető dokumentum)*

A fent említett dokumentumok a beiratkozás elengedhetetlen részét képezik!

A második –nyolcadik évfolyamra történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló születési anyakönyvi kivonata, TAJ kártyája, lakcímet igazoló hatósági igazolványa
- a szülő személyi igazolványát, lakcímigazoló kártyáját
- a tanuló keresztlevelét
- a tanuló lelkészi ajánlását
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
- az előző iskola által kiadott iskolaváltoztatási igazolást,
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
- Gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételéhez szükséges igazolások:
    - tartósan beteg gyermek, (térítési díj 50%-ára jogosult)
    - 3 vagy több gyerekes család, (térítési díj 50%-ára jogosult)
    - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő család igazolása (térítési díj 100%-ára jogosult)
- elvált és élettársi viszonyban élő szülők esetén a szülői jogok gyakorlását igazoló okiratot/nyilatkozatot
- iskolaválasztással kapcsolatos szülők közötti vita esetén, annak eldöntésére irányuló bírósági határozatot

Amennyiben a szükséges dokumentumok valamelyike nem áll rendelkezésre, a beírás nem valósul meg.

1.11 Egyéni munkarend (magántanulói jogviszony)

Az eddig magántanulói jogviszonyként ismert jogintézményt felváltotta az egyéni munkarend intézménye: Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel rendelkezőt - az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Azonban valamennyi

tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarendugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem. Az egyéni munkarend engedélyezése iránti kérelmet az Oktatási Hivatal közigazgatási hatósági eljárás keretében bírálja el.

1.12 Tanulói jogviszony megszűnik:

• ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
• az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján.
A tanulói jogviszony megszűnését dokumentáljuk: törzslap, osztálynapló. Az intézmény vezetője a tanulói jogviszony megszűnését 5 napon belül közli a KIR-rel.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma.
A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

2.1.1. Kerettanterv

A választott kerettanterv megnevezése

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet bevezetéséről és alkalmazásáról szóló rendelet alapján az oktatásért felelős miniszter által kiadott irányelvek, a közzé tett kerettanterv, alapprogram alapján készült helyi tanterv 2020 szeptemberétől érvényes helyi tanterv.

Kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma.
A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv	3	3	2,5	2,5
Irodalom	4	4	2,5	2,5
Matematika	4	4	4	4
Hit – és erkölcstan	1+1	1+1	1+1	1+1
Egyházi ének				+1
Környezetismeret			1	1
Angol nyelv	+2	+2	+2	2+2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**2**	**2**
Egyházi iskola hittan órakeret	**1**	**1**	**1**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv	2	2	1	1+0,5
Irodalom	2	2	2	2
Matematika	4	4	3	3+0,5
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon –és népismeret		+1		
Hit – és erkölcstan	1+1	1+1	1+1	1+1
Egyházi ének	+1			
Természettudomány	2	2		
Kémia			1	2
Fizika			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Angol nyelv	3+1	3+1	3+1	3+1
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház			1	
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	27	29	28
Szabadon tervezhető órakeret	**1**	**2**	**1**	**2**
Egyházi iskola hittan órakeret	**2**	**1**	**1**	**1**
Rendelkezésre álló órakeret	**30**	**29**	**31**	**31**

2.1.2.1 A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Angol nyelv	2	2	2	2
Szabadon tervezett órakeret	**2**	**2**	**2**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv				0,5
Matematika				0,5
Hon –és népismeret		1		
Angol nyelv	1	1	1	1
Szabadon tervezett órakeret	**1**	**2**	**1**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**30**	**29**	**31**	**32**

2.2 Kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma

1995. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyház köznevelési törvénye (a 2013. évi V. törvény, a 2019. évi IV. törvény és a 2019. évi VIII. törvény módosításaival egységes szerkezetben)
A Nemzeti alaptanterv, illetve a kerettanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló jogszabályokban megfogalmazott hitoktatás tantárgy a hit- és erkölcstan és az egyházi ének tantárgy keretében valósul meg. Ezen tantárgyak óraszáma nem vehető figyelembe a tanuló kötelező és választható óraszámának napi és heti összegzésekor.

Az iskolában a hit- és erkölcstan kötelező tantárgy. A nem református felekezetű tanulók – a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – felekezetüknek megfelelő görög katolikus, ill. római katolikus hittan oktatásban részesülhetnek. A nem református hittanoktatás megszervezéséért, annak tartalmi vonatkozásáért az egyházak felelősek.

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
évfolyam	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*
Hit – és erkölcstan	2	2	2	2
Egyházi ének				1

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
évfolyam	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*
Hit – és erkölcstan	2	2	2	2
Egyházi ének	1			

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

2.3.1 A tankönyv választás elvei

- Feleljen meg a hatályos tankönyv ellátás rendjét szabályozó törvényeknek, rendeleteknek.
- Milyen a tartalmi kidolgozottság? Szaktudományos igényesség.
- Miféle tanításfelfogást képvisel a feldolgozás módja?
- Teremt-e lehetőséget az önálló tanuláshoz, differenciáláshoz?
- Miféle képesség- és készségfejlesztési feladatok megoldásához ad lehetőséget?
- Feleljen meg a kompetencia alapú oktatás kritériumainak.
- Mennyire motiváló a könyv tartalma?
- Milyen a nyelvi megformáltság?
- Feleljen meg az iskola helyi tantervének és az iskola oktatási-nevelési célkitűzéseinek.
- Segítse az évfolyamok közötti tananyagok egymásra épülését.
- A szövege legyen érthető és az adott életkorhoz igazodó, fejlessze a logikus gondolkodást, az ábrák legyenek funkcionálisak és áttekinthetőek.
- A taneszközök, segédeszközök legyenek kompatibilisek a tankönyvekkel, munkafüzetekkel.
- Fontos, hogy bármilyen tantárgyhoz kapcsolódik is, a tankönyv megfeleljen az iskola szellemiségének, ha ez lehetséges, keresztény szemléletet tükrözzön.
- A könyv legyen esztétikus, figyelemfelkeltő hatású, hogy a diák örömmel vegye kézbe
- A hangsúly az egyéni és egyedileg szervezett ***csoportos tanulási folyamatra*** helyeződjön
- A törvényi előírások alapján a szabad tankönyvválasztás pedagógiai elvének sérülése nélkül figyelembe veendő a munkaközösségek javaslata.

A tankönyvlista minden évben egyeztetésre kerül a Szülői Szervezettel és a Diák Presbitériummal (diákönkormányzat), figyelembe véve a tankönyv ingyenes igénybevétele

biztosításának kötelezettségét, melynek alapján az iskola biztosítja a tankönyvek térítésmentes igénybevételét.

2.3.2 A taneszköz választás elvei

- Helyi tantervünk tantárgyi rendszeréhez – tartalmilag – kapcsolódó legyen;
- Segítse a képességfejlesztő tanítási-tanulási folyamatot;
- Tegye lehetővé a differenciálást.
- Megvalósuljon a digitális oktatási tartalmak integrálása a kompetenciafejlesztő oktatás alkalmazása során.
- Az élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez szükséges, egyenlő hozzáférést biztosító *IKT infrastruktúra* megteremtésea meglévő eszközök használata.

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A tanulás a pszichikum módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiségfejlődését, fejlesztését. Ez az iskola alapfeladata.

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.
- A tanulók tegyenek szert fokozatos önállóságra a tanulás tervezésében.
- Vegyenek részt a kedvező körülmények (külső feltételek) kialakításában.
- Az iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet kialakítása.
- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a stressz- és feszültségoldó képességének alapozásával.

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- ismerje meg a tanulási technikákat;

- keresse a számára a legeredményesebbet;
- tanuljon képességének megfelelően, legjobb tudása szerint;
- fejlessze önmagát: értelmi és egyéb képességeit;
- legyen akaratereje a tanuláshoz, de tudja elviselni a kudarcokat is;
- ismereteit adja át a tőle gyengébbeknek, segítse azokat;
- az alapkészségek kialakítása (az értő olvasás, az íráskészség, a számfogalom fejlesztése)

2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az *eredményes tanulás módszereinek, technikáinakelsajátíttatása,* gyakoroltatása:

- az előzetes tudás és tapasztalatok mozgósítása;
- az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése;
- a csoportos tanulás módszerei, a kooperatív csoportmunka;
- az emlékezet erősítése, a célszerű rögzítési módszerek kialakítása;
- a gondolkodási kultúra művelése;
- az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása;
- az élethosszig tartó tanulás eszközeinek megismerése, módszereinek elsajátítása;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a stressz- és feszültségoldó képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;

2.5 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.
Diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből szülői kérésre legfeljebb heti két óra

- a iskolai sportkörben sportoló tanulók számára a választott szakosztályban heti 2-2 órás kötelező sportköri foglalkozáson való részvétellel,
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,
- egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

2.6.1 Választható tantárgyak

Választható tantárgyak 20/2012.(II.28) EMMI rendelet értelmében a tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra. Helyi tantervünk kötelező, illetve kötelezően választható tanítási órákat tartalmaz. A helyi tanterv határozza meg, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie.

Iskolánkban kötelezően választandó tantárgyak a hit és erkölcstan 1-8. évfolyamon, , valamint az egyházi ének 4. és 5. évfolyamon.
A hitoktatás megszervezésére a tanuló beiratkozáskor történő választása alapján kerül sor (református, római katolikus vagy görög katolikus). 4 – 5. évfolyamon heti egy órában minden tanuló egyházi ének oktatásban részesül.
Helyi tantervünkben az idegen nyelv oktatása keretében első évfolyamtól az angol nyelv a szabadon választható tantárgy.
A szabadon választható foglalkozásokon való tanulói részvételhez, a szülő, gondviselő az iskolába való jelentkezéssel hozzájárul és tudomásul veszi az ezzel járó jogokat és kötelezettségeket. A szabadon szervezhető, illetve választható tanórákat az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamba lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

A tanórán kívüli foglalkozások iránti igényeket az iskola május 20-ig felméri, majd a felmérés eredményétől függően a következő tanév szeptember első hetében, írásbeli lista alapján meghirdeti az ingyenes foglalkozásokat. Az intézményünkben a szülők és a tanulók körében végzett tájékozódás és a nevelőtestületben meglévő személyi feltételek alapján szervezzük a foglalkozásokat.

A tanulók jelentkezése önkéntes. Az iskola – a szülő által a főigazgató felé benyújtott írásbeli igény alapján – az alsó és felső tagozaton délutáni foglalkozást szervez, Szakkörök, énekkar, sportkör érdeklődési kör és önkéntesség alapján választható. Jelentkezés esetén a tanév végéig a részvétel kötelező. Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokon a részvétel a szaktanár vagy tanító javaslatára kötelezően ajánlott.
Év közbeni változtatásra a szülő írásbeli kérelme alapján van lehetőség.
A szakkörök óraszáma a tanulók igényeinek, és a pedagógusok leterhelésének függvényében változhat.

2.6.2. Pedagógusválasztás szabályai

Az elsős beiratkozás esetében a szülőnek lehetősége van jelezni addigi tapasztalatai alapján, hogy mely pedagógus által vezetett osztályba szeretné gyermekét beíratni. Az alábbi szempontok: • a párhuzamos osztálylétszámok kiegyenlítettek • a fiú-lány arány hasonlóan oszlik meg • a kiemelt figyelmet igénylő lévő tanulók száma osztályonként kiegyenlített teljesülése esetén vehetők figyelembe az egyéni kérések. Az idegen nyelv választásával a szülő egyben pedagógust is választ.
A választható foglalkozások lehetőséget biztosítanak nem csak a tehetség kibontakoztatására, hanem a pedagógusválasztásra is. Vitás esetekben az intézmény vezetője dönt. Egyéb pedagógusválasztásra, pedagógus létszámunk és a tantárgyfelosztásunk nem tesz lehetőséget.

2.7 Projektoktatás

A projektoktatás tanítási-tanulási folyamat megszervezésének az a formája, amelyben a művelődési folyamatok részeként olyan konkrét, a résztvevők általi közös tevékenység keretében meghatározott, főbb lépéseiben megtervezett és elfogadott feladatok kerülnek megvalósításra, amelyek lehetővé teszik a problémamegoldó gondolkodás, a tervszerű cselekvés, az önállóság, a kooperációs- és kommunikációs képesség (tovább) fejlesztését.

A projektoktatás középpontjában a **tervszerűen kialakított, problémaközpontú cselekvés** gondolata áll.

Közösségi helyzetből fakadó, szívből jövő tervszerű cselekvés, amely az iskolai tevékenység tipikus egységét jelenti, adja a veleszületett gyermeki képességek hasznosításának legfőbb garanciáját. A megfelelő vezetés mellett megvalósuló tervek nem csupán a rövidebb távú tevékenységeink céljainak teljesülése által biztosítják azok sikerét, hanem sokkal inkább ezekben, a tevékenységekben rejlő lehetőségekből nyert tanulási tapasztalat által. A koncepciótanulással kapcsolatos fogalmai (pl. az aktivitás, a céltudatos tervezés hangsúlyozása, valamilyen tárgyi vagy szellemi produktum létrehozására irányuló törekvés). A projektoktatással iskolánkban leginkább a "projekthét" formájában találkozhatunk,mely egy-egy témahét keretében történik teljes iskolai lefedettségben.
A témahetekt címe:
a) Magyar Diáksport Napja
b) „PÉNZ7" pénzügyi és vállalkozói témahét
c) Digitális Témahét
d) Fenntarthatósági Témahét
e) Egészségnevelési témahét
A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon vesz részt a témahetekhez, témanaphoz kapcsolódó programokon, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, valamint egyéb foglalkozásokat a témahét, témanap keretében megszervezheti.
A témahét összeállítása során arra törekszünk, hogy a tananyagba beilleszthető, a mindennapi oktató-nevelő munka során hasznosítható, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő programot állítsunk össze.

2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az igazságosság, amely annak a biztosítását jelenti, hogy a személyes és társadalmi körülmények, (nem, társadalmi-gazdasági helyzet, etnikai származás) ne jelentsenek akadályt az oktatási lehetőségek kihasználásában.
A befogadás, amely azt jelenti, hogy mindenki számára biztosított az oktatás alapvető szintje mindenki legyen képes írni, olvasni, egyszerű számításokat elvégezni.
Az iskolai kudarc kezelése segít leküzdeni a társadalmi hátrányokat.

2.8.1 Az esélyegyenlőség biztosításának célja

Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemosható, egymást nem helyettesíthető fogalmak, hanem egymás kiegészítői. Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is. Előmozdítása aktív cselekedet eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.
Ki kell alakítani a

- megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- az emberi méltóság tiszteletben tartását,
- a társadalmi szolidaritás kialakítását.

Az iskola esélyegyenlőségi programjának célja, hogy biztosítsa az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat.
A program közvetlen célcsoportja: a sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és pedagógusaik.

A program közvetett célcsoportja*:* az iskola valamennyi tanulója és pedagógusa, az iskolával együttműködő szakmai szolgáltatók, a témában érintett civil szervezetek képviselői, valamint döntéshozók, ill. a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában érintett nem pedagógus szakemberek, és természetesen a szülők.
Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása mellett biztosítjuk a tanítványok optimális képzésével az esélyteremtést.

2.8.2 A tehetség, a képesség kifejlesztését segítő tevékenységek

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezése,
- egyéni foglalkozások a tehetséges tanulókkal,
- versenyeken való részvétel és azokra való felkészülés,
- iskolai könyvtár, Internet és más eszközök egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás segítése.
- tehetségfejlesztő műhelyek, szakkörök megszervezése

2.8.3 A tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkózását segítő program

- csoportbontásokkal egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezése,
- egyéni foglalkozások,
- felzárkóztató órák megszervezése,
- osztályfőnöki órák keretében a tanulás módszerének segítése,
- előadók, szakemberek meghívása,
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Az intézmény figyelembe veszi a különböző tanulási képességeket. A diákok csoportbontás keretében tanulnak a képességeik alapján.
A támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálását és az esélyegyenlőség előmozdítását az iskola minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- a beiratkozásnál,
- tanításban, ismeretközvetítésben,
- a gyerekek egyéni fejlesztésében,
- az értékelés gyakorlatában,
- tanulói előmenetelben,
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában,
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
- a továbbtanulásban, pályaorientációban,
- a humánerőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében,
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és
- társadalmi környezettel.

Az intézménybe járó SNI tanulók, valamint az összes HH/HHHtanuló normál tanterv szerinti integrált oktatásban vesz részt.Ezen tanulók tanításával járóplusz feladatok figyelembevételével együtt is megállapítható, hogy az intézmény főállásúpedagógusainak száma minden feladat ellátási helyen elegendő a feladat ellátásához.
Külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük.

Az iskola színes programokat kínál a tanítványai számára a tanítási órákon túl a délutáni órákban tanulók számára a tanítási órákon túl a délutáni órákban. Ezek a foglalkozások minden tanuló számára elérhetőek.

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

2.9.1 Szöveges értékelés

(Knt.54§.) (3) „Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

- A tanulók tanulmányi teljesítményét, előrehaladását a tanítók a szöveges értékelés mellett egységes jelrendszerrel értékelik az első évfolyamon, ill. a 2. évfolyam első félévében.

  Az értékelő jelek rendszere:

Piros csillag	jeles	(5)
Piros pont	jó	(4)
Piros kör	közepes	(3)
Fekete kör	elégséges	(2)
Fekete pont	elégtelen	(1)

2.9.2 Értékelés érdemjeggyel

A 2. évfolyamon félévtől a 8. évfolyam év végéig a pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben minden tantárgyból rendszeresen érdemjegyekkel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: kitűnő (csak tanév végén) jeles(5),- jó (4) – közepes (3),- elégséges (2), - elégtelen (1).
A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tantárgyat tanító nevelő értesíti az elektronikus naplón keresztül. Értesítési kötelezettségének határideje :

- szóbeli felelet esetében 1 nap,
- írásbeli felelet 7 nap,
- témazáró dolgozat 14 nap.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 – 30 %	elégtelen
31 – 50 %	elégséges
51 – 69 %	közepes
70 – 84 %	jó
85 – 100 %	jeles

2.9.3 A számonkérés formái

A tanulók fejlődésének nyomon követése folyamatosan jelen van szóbeli és írásbeli értékelés formájában. Az iskola fontosnak tartja a tanulók fejlődésének nyomon követését, a szülők felé a rendszeres visszajelzést.
A tanórákon szóban és írásban számolnak be a gyerekek a tudásukról. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult, de a tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

2.9.3.1 Írásbeli feladatok értékelése

- Írásbeli számonkérések: Egy adott témakörben szerzett tudás mérése önálló feladatok, megoldásán keresztül.
Fajtái:

- írásbeli felelet (max. 15-20 perc időtartamban),
- házi dolgozat,
- témazáró dolgozat (200%-os súlyozással számít)(45 perc időtartamban)

Gyakorlati számonkérések:
A számonkérés ezen, formája elsősorban a készségtárgyak esetében alkalmazható.
Ide tartozik az önállóan végzett gyűjtőmunkák ellenőrzése és értékelése is.

2.9.3.2 Szóbeli értékelés

- Szóbeli számonkérések:

- szóbeli felelet: az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeresellenőrzése, önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján,
- óraközi munka: az órái munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége,
- önálló kiselőadás: egy adott téma önálló feldolgozása és előadása

Az értékelés funkciói és alkalmazása

Formatív értékelés: Fejlesztő értékelés, a tanulás folyamatában folyamatosan jelen lévő funkció, amely tanárnak, tanulónak és a szülőnek ad információt és korrekciós lehetőséget.

Funkciója:

- ✓ visszacsatolás a tanulóhoz és tanárhoz,
- ✓ a hibák azonosítása a tananyagon belül,
- ✓ összefoglalás előtt,
- ✓ a továbbhaladás feltétele

Szövegesen, százalékokban vagy érdemjeggyel értékelünk.

Szummatív értékelés: A tanítás-tanulás végén összegzi az eredményeket.

Funkciója:

- ✓ a tanulók minősítése,
- ✓ az ismeretek alkalmazásában elért jártasság, gyakorlottság ellenőrzésére,
- ✓ a továbbhaladáshoz szükséges legfontosabb jelenségek, fogalmak, összefüggések, törvények ismerete, értelmezése
- ✓ a továbbhaladás feltétele
- ✓ a helyi tanterv minimum követelményeinek teljesítése.

Előzetese bejelentés után íratjuk, egy nap legfeljebb kettő íratható. A feladat megfogalmazása egyértelmű, a feladat elvégzésére éppen elegendő időt biztosítunk, indokolt esetben (pl.: szakértői vélemény alapján) a beszámolás más módja is elfogadható.

Diagnosztikus értékelés. Helyzetfelmérés, információt ad a tanuló vagy a csoport tanulási folyamatának tervezéséhez.

Funkciója:

- ✓ előzetes készségek és tudás felmérése,
- ✓ tanulók jellemzői alapján a tanítási mód kiválasztása,
- ✓ tanulási problémák esetén az okok meghatározása.

Alsó tagozaton százalékkal, felső tagozaton témazáró jegyként értékeljük.

Az iskola tanévenként két alkalommal (szeptemberben és májusban) készít diagnosztizáló mérést minden évfolyamon, melyben a tanuló írásban ad számot az elsajátított ismereteiről, tantárgyi tudásáról és képességeiről.
A mérőlapok kiértékelésével a tanulók egyéni fejlődését tudjuk nyomon követni. Szükség esetén egyéni fejlesztéssel avatkozunk be a lemaradó tanulók megsegítése érdekében.
Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.

A mérések irányultsága:

- 1. évfolyam: év elején egy iskolaérettségi vizsgálathoz hasonló mérőlap; év végén magyar és matematika,
- 2. évfolyam: év elején magyar és matematika; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 3. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 4. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 5. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem,
- 6. évfolyam: év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem,
- 7. évfolyam: év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem.
- 8. évfolyam év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem mérőlap

2.9.3.3. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A részletes feltételeket iskolánk vizsgaszabályzata tartalmazza.

2.9.4 Helyi diagnosztikusmérés

Az iskola mérési értékelési rendszerének új eleme, innováció az intézmény életében.

2.9.4.1 7. osztályos év végi vizsga

2.9.4.1.1 A vizsga célja

A hetedik évfolyam végén célunk, hogy elősegítsük a tanulók felkészülését a sikeres középiskolai felvételre.
Hetedik évfolyam végén, kötelező tárgyként: magyar nyelv és irodalomból, matematikából, angol nyelvből vizsgát tesznek a tanulók.
A vizsga a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli.
A továbbhaladás feltétele a szóbeli és írásbeli vizsgán való részvétel. A vizsgát a tanítási év végéig (minden év augusztus 31-ig) pótolhatja.

2.9.4.1.2 A vizsga tartalma

Az írásbeli és szóbeli feladatsor összeállítását a szakmai munkaközösségek dolgozzák ki.

2.9.4.1.3 A vizsga menete

A tanulók az előre kiadott tételsor alapján, megfelelő előkészítés és felkészülés után, tanáraikból szervezett vizsgabizottság előtt vizsgáznak (vizsgaelnök, kérdező tanár).
A vizsga a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli.
A vizsgán szerzett jegy az év végi érdemjegy kialakításában témazáró dolgozatként szerepel.
A továbbhaladás feltétele a szóbeli és írásbeli vizsgán való részvétel. A hiányzó tanuló a vizsgát a tanítási év végéig (minden év augusztus 31-ig) pótolhatja.

2.9.4.1.4 A vizsga tárgyai

Magyar nyelv (írásbeli)
Magyar irodalom (szóbeli)
Matematika (írásbeli)
Angol nyelv (írásbeli, szóbeli)

2.9.4.2 8.osztályos záróvizsga

Nyolcadik évfolyam végén, általános iskolai tanulmányaik befejezésének zárásaként kötelező tárgyként: magyar nyelv és irodalomból, matematikából, történelemből, angol nyelvből, hit- és erkölcstanból vizsgát tesznek a tanulók. A vizsga a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli.
A vizsgán szerzett jegy az év végi érdemjegy kialakításában témazáró dolgozatként szerepel.
Mentesül a vizsga alól az a tanuló, aki az 5. 6. 7.évfolyam év végi és 8. félévi értékelésnél jeles (5) érdemjeggyel remdelkezik. Adott tantárgyból tanulmányi során tanulmányi versenyen megyei I-VI. vagy országos I-X. egyéni vagy csapat helyezést ér el, angol nyelvből sieres alpfokú nyelvvizsgát tesz.

2.9.4.2.1 A vizsga célja

Az általános iskolában szerzett tudás összegzésével, szinten tartásával megfelelő felkészítést adjon a továbbtanuláshoz, a tanulmányok befejezésének méltó zárása legyen. Fejlesztési irányt adjon a követő évfolyamok vizsgára való felkészítéséhez, a teljesítmény javításához.

2.9.4.2.2 A vizsga tartalma

Az írásbeli és szóbeli feladatsor összeállítását a szakmai munkaközösségek dolgozzák ki, az adott tanév november 15-ig.

2.9.4.2.3 A vizsga menete

A tanulók az előre kiadott tételsor alapján, megfelelő előkészítés és felkészülés után, tanáraikból szervezett vizsgabizottság előtt vizsgáznak (vizsgaelnök, kérdező tanár, lelkész).

2.9.4.2.4 A vizsga tárgyai

Magyar nyelv (írásbeli)
Magyar irodalom (szóbeli)
Matematika (írásbeli)
Történelem (szóbeli)
Angol nyelv (szóbeli)
Hit –és erkölcstan (szóbeli)

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladatok – mind a szóbeli, mind az írásbeli – a tanítási órán feldolgozott ismeretek gyakorlását, elmélyítését szolgálják. A házi feladat érdemjeggyel történő minősítése nem elfogadható. De a kiemelkedő munka, pl. önálló gyűjtőmunka jutalmazható.
A hiányzó házi feladat pótlólagos elvégzése szükséges, többszöri hiány esetén szaktanári figyelmeztetés jár a tanulónak.
Fontos, hogy a felkészülés mellett a gyerekeknek maradjon idejük életkori sajátosságuknak, gyermeki személyiségüknek megfelelő tevékenységekre; pihenésre, regenerálódásra, mozgásra, játékra.
Ennek tükrében az otthoni felkészüléshez az alábbi elveket és korlátokat alkalmazzuk.

- A tanultak begyakorlása érdekében a tanulók otthoni (iskolaotthoni és tanulószobai) felkészülés formájában szóbeli és írásbeli házi feladatot kapnak.
- Az osztályfőnökök és szaktanárok a házi feladatok, feladásakor figyelembe veszik a tanulók egyéni képességeit, életkori sajátosságait, aktuális állapotát és ezekből kiindulva differenciált formában adnak feladatokat az otthoni és napközis felkészüléshez.
- Emellett folyamatos tanácskozást folytatnak az osztályban tanító nevelőkkel, akik visszajelzésekkel tájékoztatják a házi feladatokkal kapcsolatos tapasztalataikról.

Az otthoni, és napközis felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok típusukban megegyeznek.
Írásbeli feladatok: a tanóra anyagához kapcsolódó, az órai munkához hasonló feladatok, ill. a korábbi évfolyamokon tanult ismeretekhez fűződő ismétlő feladatok. A feladatok a tanulók teljesítményétől és képességeiktől függően differenciálhatóak is.

*Szóbeli feladatok:*az órán tanult fogalmak, tételek, ismeretek megtanulása, megértése, ill. a témakör korábbi anyagainak ismétlése, és a kapcsolódó, korábbi évfolyamokon tanult ismeretek felidézése. Az írásbeli és szóbeli feladatok mennyisége együttesen nem haladhatja meg egy átlagos képességű diák esetén alsó tagozatban a 60 perc, felső tagozatban tantárgyanként a 30 perc intenzív tanulást.

Házi feladatok

- **hétvégére** (szombatra-vasárnapra) lehetőleg nem adunk házi feladatot, de a tantestület döntése értelmében indokolt esetben megengedett a házi feladat adása, ha az összességében nem befolyásolja a tanuló pihenését, regenerálódását.

Hétvégének a tantárgyak szempontjából az számít, ahol pénteken és hétfőn egyaránt van óra. Ennek megfelelően a csütörtök-hétfő vagy a péntek-kedd párosítások nem számítanak hétvégének. Munkaszüneti napok esetében az számít ide, ahol az előző és az azt követő napon is van óra

- **témahét alatt**, ha a délutáni elfoglaltság miatt nem biztosított a megfelelő felkészülési idő nem adunk házi feladatot, ha az azt követő napon is van ugyanazon tantárgyi óra!
- **az őszi, téli és tavaszi szünetekre** hasonlóan adunk házi feladatot, mint hétvégén, de kizárólag annyi, mint egyéb esetben egy következő órára való felkészüléshez!
- a nyári vakációra (az évközi terhelés csökkentése érdekében) adjuk fel a házi olvasmányokat.
-

2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Gyerekeink eltérő képességekkel rendelkeznek, más a munkatempójuk, terhelhetőségük, érdeklődésük, ezért az, hogy három csoportban tanulhatnak, képességeik szerint bontva, nagyban segíti a tehetséges tanulók kibontakozását, továbbfejlődését, ill. a felzárkóztatást. Hasonló képességű gyerekekkel könnyebben megy a tananyag megtanítása, elsajátíttatása, ill. rögzítése. Így eredményesebben tudjuk Őket felkészíteni kompetencia-mérésre a 6. és a 8. tanév végén, központi írásbeli felvételire 8. osztályban. Nem elhanyagolható, hogy a gyerekeknek jóval több így a sikerélménye, mindez pedig találkozik a szülők elvárásaival! Kikerülve iskolánkból eredményesebben boldogulnak a középiskolában is!

Iskolánkban a felső tagozaton csoportbontásban tanítjuk az angol nyelvet, a matematikát, magyart. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A csoportok kialakításánál a közel azonos képességű tanulók kerülnek egy csoportba. A csoportok a tanév közben is átjárhatók az ott tanító pedagógus javaslatára a főigazgató engedélyével.

A csoportbontás szempontjai 5. évfolyamra lépéskor • negyedik év végi jegyek • közös témazárók jegyei • szaktanárok és a tanító nénik véleménye a tanuló képességeiről, terhelhetőségéről.

A csoportbontás célja: • Az ismeretek elmélyítése, biztosítani tanulóinknak az egyéni haladás megfelelő tempóját, több idő jusson az alapkészségek, kiemelten a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására. • Az emelt szintű oktatás tananyagának beépítésével (átlagkövetelményeken túllépő tananyag) a csoportokat tehetséggondozási céllal szervezzük, ahol a középpontban a produktív gondolkodás fejlesztése áll. • A felzárkóztató differenciálás. • A továbbtanulás segítése.

2.12 A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

„A magyarsággal e hazában évszázadok óta együtt élő nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzése, anyanyelvük ápolása és fejlesztése, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosítása érdekében, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra," – biztosítjuk a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését.

Városunkban bolgár és roma nemzetiségi önkormányzat működik.

A helyi tantervek tervezésénél célkitűzésünk a helyi sajátosságok figyelembevétele, a helyi néphagyományok, hon- és népismeret beépítése a tananyagba.
Az egyes témák a következő tantárgyakba kerülnek beépítésre:

- magyar nyelv és irodalom
- történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- hon és népismeret
- ének – zene
- vizuális kultúra

A beépítésre kerülő témák :

- A településen élő nemzetiségek életmódjának megismertetése.
- Jellegzetesebb ünnepek, azokhoz kötődő népszokások, dalok, játékok.
- Jellegzetes népművészeti tárgyak, népdalok, egyszerű mozgások.
- Kulturális értékek, emlékhelyek, nyelvjárás-kifejezések.
- Tájegység, gazdasági, turisztikai nevezetesség, idegenforgalom.
-

2.13 A tanulók mérésének módszerei

2.13.1 Országos kompetenciamérés

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 79§ (1)-(6) , 80§ (1)-(8), 81§ (1)-(7) alapján :
Az alapkészségek, képességek országos mérésének minden tanévben ki kell terjednie a köznevelés hatodik, nyolcadik és tizedik évfolyamán minden tanuló esetében az olvasási-szövegértési, a matematikai alapkészségek és angol idegen nyelvi fejlődésének vizsgálatára. Az iskola vezetője, a tanuló és a pedagógus - jogszabályban meghatározottak szerint - vesz részt az országos mérés-értékelés feladatainak végrehajtásában.

2.13.2 NETFIT

Az iskola az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban, tanévenként megszervezi - az 1-4. évfolyamon tanulók kivételével - a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát azokon az évfolyamokon, ahol a testnevelés tantárgy tanítása folyik. Az érintett tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi.

2.13.3 Intézményi diagnosztizáló mérés

Az iskola tanévenként két alkalommal (szeptemberben és májusban) készít diagnosztizáló mérést minden évfolyamon, melyben a tanuló írásban ad számot az elsajátított ismereteiről, tantárgyi tudásáról és képességeiről.
A mérőlapok kiértékelésével a tanulók egyéni fejlődését tudjuk nyomon követni. Szükség esetén egyéni fejlesztéssel avatkozunk be a lemaradó tanulók megsegítése érdekében.
Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.

A mérések irányultsága:

- 1. évfolyam: év elején egy iskolaérettségi vizsgálathoz hasonló mérőlap; év végén magyar és matematika,
- 2. évfolyam: év elején magyar és matematika; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 3. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 4. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika és angol nyelv,
- 5. évfolyam: év elején magyar, matematika és angol nyelv; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem,
- 6. évfolyam: év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem,
- 7. évfolyam: év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem,
- 8. évfolyam: év elején magyar, matematika, angol nyelv és történelem; év végén magyar, matematika, angol nyelv és történelem mérőlap.

2.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei

„Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, a melyek az Istenéi.” (1Kor. 6,20)

**„Egészségedre mindazon által gondot viselj,
mert anélkül dolgodban el nem járhatsz”
(Apáczai Csere János)**

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésnek módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel.

2.14.1.1 Az egészség fogalma – egészségfejlesztés

Az egészség kincs, megóvása alapvető érdekünk és feladatunk. Egészség szavunk 1315-ben bukkan fel írásbeliségünkben. Az alapszó: az „egész". Azt jelenti: „ép", „teljes", „sérthetetlen". Valóban akkor vagyunk egészségesek, ha zavartalan az életműködésünk. Ez egyaránt vonatkozik a testi, a szellemi-lelki épségre, harmóniára.
Az egészség a szervezeteknek olyan harmonikus működési állapota, amely egyrészt biztosítja a szervek kiegyensúlyozott, zavartalan munkáját, másrészt lehetővé teszi az élőlény beilleszkedését a környezetbe. A WHO szerint a teljes testi, lelki, szociális jóléti állapot.
Az egészségnevelés nem szakítható ki a nevelési rendszer egészéből.

2.14.1.2 Az egészségnevelés legfontosabb feladatai

- felvilágosító munka
- megelőzés (prevenció)
- egészségünk védelme, óvása

2.14.1.3 Alapelveink az egészségnevelésben

- Az iskolai egészségnevelés komplex feladat: minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését.
- Olyan állampolgárokat kell nevelnünk, akik számára az emberi élet tisztelete és méltósága a legfontosabb.
- Olyan széles látókörű, hatásos önismeretre támaszkodó fiatalokat neveljünk, akik az egészséget, mint értéket közvetíthessék az utánuk következő generációnak is.
- A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

2.14.1.4 Célunk, hogy

- az iskolai környezet biztosítsa az egészséges testi, lelki és szociális fejlődést,
- felkészítsük tanulóinkat az örömteli, szolgáló életre, felelős párkapcsolatokra és a családi életre,
- foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel,
- fejlesszük a beteg, sérült, fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- felkészítsük tanulóinkat a veszélyhelyzetek megelőzésére és kezelésére. (egyéni és közösségi szintű veszélyhelyzetek kezelése),
- megismertessük a környezet (háztartás, iskola, közlekedés, veszélyes anyagok) leggyakoribb, testi épséget veszélyeztető tényezőit,

- felkészítsük tanulóinkat az önálló közlekedésre, balesetek elkerülésének módjaira: támogatjuk a prevenciós programokat, figyelmet fordítunk a megelőző tevékenységekre a káros szenvedélyek, függőségek, szokások és életmódok kialakulásában. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás)
- megtanítsuk, hogyan kell sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megelőzése érdekében (böjt)
- tanulóink megtanulják, hogy az Istentől kapott forrásokat hogyan tudják gyakorlati módon, kreatívan felhasználni, mint Isten teremtett világának hűséges gondviselői

2.14.1.5 Fejlesztési területek, feladatok, tevékenységi formák

Fejlesztési terület	Feladatok	Tevékenységi formák
Testmozgás	• a sportolás iránti igény felkeltése • egészséges testtartás kialakítása • sikerélmény biztosítása a mozgásban • megfelelő körülmények biztosítása a testnevelési órákon • lehetőségek és rendszeres testmozgás biztosítása a tanórán kívüli sportban • a fizikai testedzés a keresztyén életvitel részévé kell, hogy váljon	• mindennapos testmozgási lehetőségek • tömegsport foglalkozások • túrázás • minden testnevelés órán tartásjavító gyakorlatok • helyi szintű gyógy-testnevelés • a testnevelés órák színvonalának emelése. • délutáni sportolási lehetőségek. • udvari sportpálya korszerűsítése.
Táplálkozás	• az egészséges táplálkozás megtanítása • étkezési, ebédelési körülmények javítása • iskolai étkezés figyelemmel kísérése: étkezési kultúra, mennyiség és minőség, étlap • az iskolai étkezésben részt vevő gyermekek számának növelése	• az étlapok szakszerű összeállítása • dietetikus, belgyógyász szakemberek tanácsai szülőknek, gyerekeknek, tanároknak. • „egészségnap” szervezése (táplálkozás, testápolás, ételbemutató és kóstoló, testsúlymérés)
Testi egészség	• személyi higiénia, testápolás helyes szokásrendszerének kialakítása • egészséges öltözködés • betegségek megelőzése • egészséges életmód kialakítása • elsősegélynyújtás alapismereteinek elsajátítása	• higiénés szokások kialakítása, folyamatos ellenőrzése, igények kialakítása • praktikus ismeretek nyújtása. Vásárlási szokások, öltözködési tanácsok • vetélkedő • gyermeknapi programok • gyógyszerek
Lelki egészség	• egészség, az élet tisztelete • országos és helyi statisztikák megismerése • önismeret, egészséges személyiségfejlődés elősegítése	• ön-és társismereti tréning • pszichológus, Nevelési Tanácsadó segítségül hívása • mentálhigiénés szakemberek meghívása

Fejlesztési terület	Feladatok	Tevékenységi formák
	• káros anyagok, szenvedélyek elutasítása. (drog, dohányzás, alkohol) • veszélyek felismerése • stressz-mentes körülmények biztosítása az iskolában (elegendő szünetek, iskolai hangulat, tantermek) • egymás tisztelete (gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt, felnőtt-felnőtt) • szűrővizsgálatok • személyi higiénia (testápolás, öltözködés, pihenés, alvás) • serdülőkori problémák kezelése: barátság, párkapcsolatok, szexualitás • Célunk *a lelki egészség erősítése és fejlesztése,* a szükséges prevenciós folyamatok és tevékenységek kialakítása.	• „Drogstratégia” • oktatófilmek • vetélkedők • előadások szülőknek, gyerekeknek, (kétgenerációs egészségnevelés • iskolaorvos, védőnők, fogorvos, nőgyógyász előadása, beszélgetések • teljes nemdohányzó intézmény
Környezet-egészség	• környezeti ártalmak megismerése • környezetvédelmi akciók szervezése • az egészséges környezet megóvása • veszélyhelyzetek felismerése • önálló közlekedés (ismeretek, gyakorlás) • balesetvédelem (ismeretek)	• szellőztetés, világítás, asztalok, székek, padok biztosítása (megfelelő méretek) • ülésrend • munkavédelmi szabályok megismerése és betartása • balesetvédelmi ismeretek alkalmazása • környezetvédelmi szakkör • egészségnevelési akciók • világnapok megtartása

2.14.2 Az iskola környezeti nevelési elvei

„És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé igen jó.” (IMóz. 1,31)

„A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartó fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”

2.14.2.1 A környezeti nevelés feladata

- Az Isten által teremtett világ értékeinek felismerése, és felelősségteljes megóvása.
- A gyermekek felkészítése környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.
- Megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolat megalapozása és megerősítése az élő és az élettelen környezettel.
- A környezeti megismerése szándékának és képességének kifejlesztése.
- Az igény felkeltése a tanulókban és képessé tételük: a környezet változásainak, jelzéseinek a felfogására, összefüggő rendszerben történő értelmezésére, a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére, a problémák megkeresésére, okainak megértésére, kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ez által, a lehetséges megoldások megkeresésére, az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben, a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.

2.14.2.2 Az iskola működése környezetei nevelési szempontból

- Az iskolában a tantestület nagy része foglalkozik valamilyen szempontból környezeti nevelési kérdésekkel a tanulási órákon és azokon kívül.
- Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az iskolai életnek azon területe, ahol minden iskolában dolgozó pedagógus és nem pedagógus munkatársunk tevékenységére szükség van a siker eléréséhez (pl. takarítók, karbantartó, stb.)

2.14.2.3 Alapelvek

- Bibliai alapok - Isten teremtette a világot. Mózes első könyve: A teremtésről.
- A környezetvédelem *szemlélet, gondolkodás- és életmód*, nem tudomány, és nem pusztán egy önálló program.
- A környezetvédelem szemléletjellegéből adódóan kritikus, *az új és jobbmegoldások* keresésére irányul.
- A környezeti nevelésnek *hitelesnek kell lennie,* az iskolában látott és tanult dolgok nem állhatnak ellentétben egymással!
- A környezetvédelem *összhangban van az egészség-, a munka- és atermészetvédelemmel*, továbbá az *etikával*és az *anyanyelv védelmével*.
- A *bibliai integráció* megvalósulása a tantárgyakban segíti a környezeti nevelést is.

2.14.2.4 További alapelvek, értékek, szemlélet

- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése.
- Rendszerszemléletre nevelés.

- Holisztikus és globális szemléletmód kialakítása.
- Fenntarthatóságra nevelés.
- A környezetetika hatékony fejlesztése.
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés.
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.
- Tolerancia és segítő életmód.
- A környezettudatos magatartás és életvitel segítése.
- Az állampolgári – és egyéb közösségi – felelősség felébresztése.
- Az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése.
- Az egészség és a környezet összefüggései.
- Helyzetfelismerés, ok- okozati összefüggések.
- Problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség.
- Globális összefüggések megértése.
- Fogyasztás helyébe életminőség.
- Létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák.

2.14.2.5 Célkitűzés

- Isten ránk bízta a Földet, óvjuk!
- A tanulók környezettudatosságának fejlesztése.
- A környezettudatos szemlélet, és az ehhez szükséges ismeretek átadása.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztésének összehangolása a környezeti nevelési programmal.

2.14.2.6 Stratégia

- Az iskolában környezettudatos légkört kell kialakítani, a lehetőségekhez mérten a gyakorlatban is meg kell jeleníteni a környezetvédelmet. A legnagyobb nevelő hatása a látott dolgoknak, példának van.
- A környezettudatos légkörre lehet építeni célzott környezeti nevelési programjainkat: versenyek, pályázatok, erdei iskolák stb.

2.14.2.7 A környezeti nevelés tervezésekor és megvalósításánál figyelembe vett szempontok

- Környezetvédelmi felelős választása, akinek feladata, hogy a környezetvédelem szempontjából megítélje (támogassa, vagy ellenezze) és javaslataival segítse az iskolai életet.
- Részt veszünk a különböző környezet-, természet-, és egészségvédelmi versenyeken, vetélkedőkön, pályázatokon.
- Az osztálykirándulásokat felhasználjuk a környezeti nevelésre.
- Az erdei iskolákat szakmai igényességgel szervezzük.
- Az iskolában kitett reklámok mind a környezeti nevelés, mind a reklámtörvény kívánalmainak feleljenek meg.
- A papírgyűjtések mellett lehetőség szerint a szelektív hulladékgyűjtési akciókat is megszervezzük.
- Az iskolai környezettudatosságot be kell mutatni, ki kell hangsúlyozni, modellként kell felhasználni a környezeti nevelésben.
- Rendszeresen (évente 1-2 alkalommal) környezetvédelmi előadásokat kell szervezni a tanári kar, a szülők részére, aktuális témához kötődően.

- Élet közeli tanulási környezet biztosítása
- Gazdag eszköztár, játékosság, sokszínű tevékenységrendszer biztosítása

2.14.2.8 A környezeti nevelés színterei iskolánkban

- Hagyományos tanórai oktatásszervezésben
- Nem hagyományos tanórai keretben
- Tanórán kívül

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben	**Nem hagyományos tanórai keretben**	**Tanórán kívül**
• tantárgyakban (biológia, földrajz, természetismeret, kémia) • egyéb tantárgyakban rejlő lehetőségek kiaknázása (irodalom, történelem, rajz, idegen nyelv, fizika, technika stb.) • osztályfőnöki órákon	• a tanév során, lehetőség szerint felkínáljuk az erdei iskolában eltöltött néhány nap lehetőségét (szülői támogatással, alapítványi, pályázati lehetőségek igénybevételével minden gyermeknek megadjuk a lehetőséget)	• versenyek, vetélkedők (házi, városi, területi és megyei versenyeken való részvétel) • bekapcsolódás a város illetve országosan meghirdetett akciókba (hulladékgyűjtés, takarítás stb.) • jeles napok, a környezeti neveléssel kapcsolatos világnapok megtartása, akciók szervezése • gyűjtési akciók megszervezése (papír, szelektív hulladék, szárazelem) • kiállítások szervezése (rajz, fotó, egyéb) • pályázatokon való részvétel • szakkörök szervezése • publikálás (tanár, diák) • előadások szervezése (tanárok, diákok, szülők körében)

- **Játékok**: szituációs játékok, memóriafejlesztő játékok, érzékelést fejlesztő játékok, kapcsolatteremtő játékok, drámapedagógiai eszközök
- **Riportkészítés**: írott, képes, film, hanganyag
- **Projektmunka:** kreatív feladatok, közösségépítés, művészi kifejezés
- **Terepgyakorlatok:** iskolán belül, környezetünkben, a lakótelepen, városunkban, erdei iskolai terepen

2.14.2.9 Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan frissíteni, pótolni kell a környezeti nevelés szakkönyvtárát és kialakítani a multimédiás eszköztárat. Az erdei iskolai programok, és a nyári táborok számára megfelelő számban kell biztosítani a biológiai és kémiai vizsgálatokhoz szükséges eszközöket, vegyszereket. A pedagógiai program

végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök, és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye.

2.14.2.10 Erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok	Kidolgozzuk és a tantárgyakba beépítve tanítjuk az egyes környezeti tartalmakat.	Valamennyi szakos elfogadja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés.
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozunk az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali megbeszélésre osztályközösségi szinten.
Kisdiákok Presbitériumát segítő tanár	Lehetősége van a környezeti nevelés, egészségnevelés területeinek erősítésére	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok hátterének biztosításával.	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékosságban, környezetbarát irodai eszközök beszerzésében.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, világítási hálózat karbantartása,	Zöldesítései program, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, lombgyűjtés az udvaron
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások és kezdeményezések)	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának, partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

2.14.2.11 Pályázatok, melyek beépülnek iskolánk nevelési-oktatási folyamatába

- Iskolánk az **EFOP-3.3.7-17-2017-00062** azonosítószámú, „Informális és nem formális tanulási lehetőségek kialakítása a Kazinczy Ferenc Református Általános Iskolában” c. pályázatnak nyertese.

Az említett pályázat 2017. november 1-jén indult, és 2019. november 1-ig tartott.
A pályázati felhívásban rögzített fenntartási kötelezettségeket vállaljuk a projekt befejezésétől számított három évig. 2022. november 01.

Az EFOP támogatási rendszeréhez benyújtott EFOP-3.3.7-17-2017- 00062 azonosítószámú projektjéhez kapcsolódó fenntartási jelentések ütemezése megtörtént és a projekt fenntartási jelentések tárgyidőszakai az alábbiak szerint változtak:
1. sz. Fenntartási Jelentés 2021.06.02. 2022.06.01. 2022.06.16.
2. sz. Fenntartási Jelentés 2022.06.02. 2023.06.01. 2023.06.16.
3. sz. Záró Fenntartási Jelentés 2023.06.02. 2024.06.01. 2024.06.16

A fenntartási időszakban vállaljuk a következő kifejlesztett módszertan beépítését
A módszertani fejlesztések keretében kidolgozott szakmai anyagok évenkénti felülvizsgálatát és szükség szerinti aktualizálását az alábbi nem formális pedagógiai program megvalósítását iskolai tanévenként.
Alap és kulcskompetenciák erősítése

- angol szakkör

A problémamegoldó gondolkodás és a kreatív készségek fejlesztése

- társasjátékok

Az informális tanulás tartalmainak, szolgáltatásainak bővítését célzó feladatok, tevékenységek kidolgozása

- önállóság, kommunikáció és együttműködési képesség (SULIvárÓ)

Közösségfejlesztő program, közös játékok, vetélkedők, versenyek tartalmi fejlesztése

- A negyedik-ötödik osztályos átmenet segítése

2.14.2.12 Az iskola jövőképe a környezeti nevelés tükrében

Szeretnénk, ha iskolánk olyan intézménnyé válna, ahol a szülő és gyerekek által közösen kialakított iskolaudvaron természetes körülmények között zajlik néhány összejövetel.
A belső terek hangulatosabbak lesznek, több növény lesz mindenütt.
A diákjaink és dolgozóink figyelnek az intézmény energia- és vízfelhasználásra, csökken a hulladék mennyisége, melynek java részét szelektíven gyűjtjük.
Diákjaink cselekvő kezdeményező szerepet játszanak az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjedésében, a városrészben.
A szülők azért választják intézményünket, mert a diákok harmonikus, esztétikus, stressz mentes körülmények között tanulhatnak.

2.14.2.13 Rövid távú célok

- A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!
- Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartózó ismereteket.
- A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!
- Az iskola tisztaságának javítása, szemét mennyiségének csökkentése.
- Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.

- A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetünket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat!
- Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!
- Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét- meglapozva az élethosszig tartó tanulás!
- „Jó gyakorlat" átvétele, fenntartása folyamatosan

2.14.2.14 Konkrét célok

- Az iskola minden dolgozója érezze fontosnak a környezeti nevelést munkájában
- Továbbképzés szervezése a témában
- Iskolanap (gyermeknap) szervezése során is legyen kiemelt cél a környezettudatos magatartás
- Nyári táborok szervezése
- A szakórákon minden lehetőség megadása a környezeti neveléshez
- Tanórán kívüli foglalkozások (kiállítás, múzeumlátogatás)
- Természetvédelmi versenyekre felkészítés
- Számítógépek felhasználása környezeti nevelési céllal
- A szülők és helyi lakosok bevonása az iskola környezeti nevelési programjába

2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

2.15.1 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

2.15.1.1 A dicséret, jutalmazás elvei és a megvalósítás módjai

Iskolánk dicséretben részesíti ill., jutalmazza azokat a tanulókat, közösségeket, akik

- jó eredményeket érnek el- képességeiknek megfelelően
- a tanulmányi munkát kiemelkedően végzik, kitartó szorgalmat, példamutató közösségi magatartást tanúsítanak
- eredményes kulturális tevékenységet folytatnak
- kimagasló sportteljesítményt érnek el az iskola színeiben
- jól tervezik és szervezik a közösségi életet, s más módon járulnak az iskola jó hírnevéhez

A fenti elveknek megfelelően kiemelkedő tanulói teljesítmény ***egyéni*** dicséretet von maga után. A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát és a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget ***csoportos*** dicséretben kell részesíteni.
Elismerésként szóbeli és írásbeli dicséretek adhatók; az utóbbiakat a tájékoztató füzetbe és az osztálynaplóba be kell jegyezni. A dicséretes és sikeres tanulók nevét közzé kell tenni.

2.15.1.2 A tanulók fegyelmezése és megvalósításának módjai

Azt a tanulót, aki kötelességeit a Házirendben foglaltakat enyhébb formában megszegi, igazolatlanul mulaszt, tanulóhoz nem méltó magatartást tanúsít, fegyelező intézkedésbenkell részesíteni. A fegyelmező intézkedés nem megtorló jellegű, hanem a súlyosabb

fegyelemsértések megelőzésére szolgáló nevelési eszköz – jelentősen befolyásolja a tanuló magatartási osztályzatát.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, és magasabb jogszabályoknak előírtak szerint fegyelmi eljárás is indítható ellene. A fegyelmi eljárás megindításáról az iskola főigazgatója vagy a nevelőtestület dönt. Az a tanuló, aki az iskolai Házirendet súlyosan megsérti, **fegyelmi büntetésben** részesíthető.

2.15.2 A magatartás értékelésének elvei

A tanulók magatartásával, mulasztásával kapcsolatos észrevételeket a magatartásfüzet tartalmazza, amelyet a szaktanárok és osztályfőnökök vezetnek. A bejegyzéseket indokolt esetben kell alkalmazni, amikor a tanuló magatartása súlyosan zavarja az órai munkát, illetve a szóbeli figyelmeztetés hatástalan.

A tanulók magatartását az osztályfőnökök minden hónap végén érdemjegyekkel értékelik.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnökök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

2.15.3 A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg minden hónap végén.

Vitás esetekben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

1.sz. melléklet

A Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő programja

Iskolánk irányelve a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában

1. Általános elvek

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programunk, helyi tantervünk elkészítésénél figyelembe vesszük:
– a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény köznevelési, a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban történő nevelésére, oktatására.

2. Az Irányelv célja

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg,
- segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.

3. Intézményünkben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Ezzel intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, önmagához mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Iskolánk vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazását.
- A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenységet, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként

egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező **pedagógus,** aki:

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – **gyógypedagógus,** gyógypedagógiai tanár, aki:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékosság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

A fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

1. A tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) tanulók integrált nevelése – oktatása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Cél: az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált képességfejlesztés, a pozitív megerősítés, a sikerélmény és az önértékelés fokozása. A gyermekek között természetes együttélés képességének erősítése, a másság feltétel nélküli elfogadása. A szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, pozitív önértékelés,önkifejezés) fejlesztése.
Feladatok:

- A fogyatékosság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- A fejlesztési feladatainak megvalósításához speciális tanterv, tankönyv és oktatási segédletek megválasztása az osztályt tanító pedagógus és gyógypedagógus együttműködésével.
- A tanulók fejlődésének folyamatos nyomon követése az osztályfőnökök és a munkájukat segítő gyógypedagógusok közreműködésével.
- A gyermekek sérültségi fokát figyelembe vevő követelmények szerinti értékelés, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A rendszeres pozitív megerősítés, sikerélmény biztosítása.
- Sokoldalú szociális kontaktus.
- A sérült gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő többletszolgáltatások biztosítása.

A habilitáció, rehabilitáció főbb területei:
Cél: az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

Feladata:

- A tanítás, tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása,kompenzálása.
- Az eszköztudás fejlesztése.
- Felzárkóztatás.
- A tanulási technikák elsajátíttatása.
- Szociális képességek fejlesztése.
- Önálló életvezetés képességének kialakítása.

A fejlesztőprogram elkészítését a gyógypedagógus állítja össze, ami a sajátos nevelésű tanuló igényeire és egyéni tulajdonságainak figyelembevételével készül. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás.

2. A beszédfogyatékos tanulók integrált nevelése-oktatása.

Beszédfogyatékos az a tanuló, aki a receptív vagy expresszív beszéd, nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, a verbális tanulási folyamatok fejlődése miatt a társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett. A beszédfogyatékosság együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavaraival, tanköteles korban az olvasás, írás, helyesírás, számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral.
Beszédfogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.
Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédfogyatékosság jellegétől függ. A beszédfogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet
A beszédfogyatékos tanulók fejlesztésének célja, feladatai:

- A vele született vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok következtében keletkezett tartós illetve átmeneti beszéd és nyelvi fejlődési zavarok korrigálása.
- Sokoldalú percepciós fejlesztés, látási, hallási, beszédmozgási benyomások erősítése.
- Erkölcsi nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése. Az alapvető erkölcsi normák és erkölcsi szabályok elsajátítása.
- Kifejezőkészség, kommunikáció állandó fejlesztése. A beszédkedv fokozása, szókincs fejlesztés, nyelvi gátlások leküzdése. Az olvasás-írástanulásban mutatkozó fejlődési lemaradások leküzdése.
- Grammatikus gyakorlatok.
- Szövegalkotás szóban és írásban, szövegértelmezés.
- Az ismeretszerzés modern eszközeinek (internet) helyes használata.

A beszédfogyatékos tanulók fejlesztésének alapelvei:

- A tanulók iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeik kielégítésében az ép beszélő környezet biztosítása.
- A tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján, komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességeket figyelembe véve történik.
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a speciális eszközök, az értelmi képesség, a pszichikai sajátosságok, a beszédhiba típusának és súlyosságának figyelembe vétele szükséges.
- A fejlesztésben fontos a pszichológiai és fiziológiai összhang megteremtésére a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére való törekvés.
- A tanulók nevelése, oktatása során fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti keretei.
- A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.

A habilitáció, rehabilitáció főbb területei:

- Logopédiai egyéni és csoportos terápia: beszédmozgások, finommotorika , beszédre irányuló figyelem, emlékezet fejlesztése. Aktív és passzív szókincs bővítése. Verbális,nonverbális kifejezőkészség, beszédészlelés, - megértés fejlesztése. Olvasás, írás zavarmegelőzése.
- Szenzoros integrációs terápia: olyan mozgásos tevékenység, melynek segítségével a sérült idegrendszer az aktív részvételével fejlődik.

- Kommunikációs tréning: beszéddel, kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása.
- Bábterápia: személyiség, önértékelés fejlesztés.
- Drámaterápia: azon tanulóknál, akiknél a beszéd és nyelvi problémát pszichés okok okozzák.
- Egészségügyi rehabilitáció: audiológiai, foniátriai, gyermek-neurológiai, pszichológiai vizsgálat és ellátás. Relaxációs tréningek.

3. A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók fejlesztő programja

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológia megsegítést, gyógypedagógiai megsegítést igényelnek.
A pszichés fejlődési zavar megnyilvánulási formái:

- diszlexia
- diszortográfia
- diszkalkúlia
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,

– a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
– hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
– a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Az érintett tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, rehabilitációs célú órakeretben zajlik.
Célok:

- A tanulók mindenkori osztályfokának megfelelő optimális iskolai teljesítmény elérése, az ehhez szükséges pszichikus funkciók fejlesztése.
- Az általános értelmi képességek és a tanulási teljesítmények közötti diszharmónia (alulteljesítés) megszüntetése, csökkentése.
- A fejletlen vagy sérült pszichés funkciók korrigálása, kompenzálása, a megfelelő tanulási technikák elsajátítása.
- A szocializációs problémák leküzdése.

Alapelvek:

- Az egyes állapotok, tünetek, tünet együttesek jellemzőinek, hatásának ismerete, kezelése.
- A szakértői bizottság szakvéleményére épülő, egyénre szabott fejlesztési terv készítése.
- Egyéni sajátságok, szükségletek figyelembevétele.
- Állandó személyes kapcsolattartás, kontroll, pozitív megerősítés.
- Az önértékelési, önirányítási képesség javítása a tanulási szituációba való beilleszkedés céljából.
- Együttműködés a szülőkkel, az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, gyógypedagógusokkal, az érintett egyéb szakemberekkel.

Kiemelt feladatok:

- A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- A pozitív énkép és önértékelés kialakítása.
- A tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése.
- A kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása.
- A társadalmi együttélés szabályainak követése és önállóságra nevelés.

A habilitáció és rehabilitáció főbb területei:

- Testséma biztonságának kialakítása.
- A téri- és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten.
- A vizuomotoros koordinációk gyakorlása.
- A látás – hallás – mozgás koordinált működtetése.
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt
- fejlesztése.
- A fonológiai tudatosság és a beszédészlelési készség javítása.
- Az olvasás – írás tanítása (szükség esetén újratanítása) nyújtott ütemű, hangoztató-
- elemző módszerrel.
- Az olvasás – írás készségének folyamatos gondozása.
- A relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása.
- A szerialitás erősítése.
- A műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, eszközhasználat, képi vizuális megerősítés.
- Fokozott gyakorlás, az egyéni sajátságokhoz igazított technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása.
- Motiváció erősítése, az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.
- A társas kapcsolatok formáinak elsajátítása, ismertetése, gyakorlása, konfliktuskezelés képességének kialakítása.
- Önbecsülés, önfegyelem, akarat fejlesztése.
- Önszervezési képesség, önkontroll erősítése.
- A szociális hátrányokból adódó viselkedésnormák pozitív befolyásolása.
- A harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a tudatos magatartás fokozott fejlesztése.

3. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.1 Pedagógiai programunk szellemisége

3.1.1 Gyermekkép

Az Édenkert Református Óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Gyermekeinket szeretetteljes-befogadó, Isten előtt kedves nevelésben részesítjük, szem előtt tartva, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek fejlődő személyiségének formálásában. Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a másságot. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállók és kreatívok. Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

3.1.2 Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a társadalmi integráció lehetőségét.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

3.1.3 Óvodai nevelésünk alapelvei

Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk, melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és

önálló választások lehetősége áll. A pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodik.

- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A gyermeki személyiséget szeretet, elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelő hatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonynak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

3.1.4 Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok csökkentését, a személyiség kibontakozását, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével elősegítse.

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.

- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

3.1.5 Keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a 3-7 éves korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

Célunk, hogy a gyermekeket és a családokat megismertessük a keresztyén hittel, segítsünk nekik az Istennel való közösség megélésére. Szülők felé nyitás, lehetőség az egyházzal való kapcsolódásra, nekik is vonzóvá téve a református identitást, játékos, örömteli, értékeket hordozó közösségként jelenítve meg az egyházat. A gyermekeknek olyan bibliai történeteket és evangéliumot hirdető irodalmi alkotásokat közvetítünk, melyek korosztályuknak megfelelő módon fejleszti személyiségüket, értékrendjüket.

A jól kiválasztott bibliai történetek olyan tanító-nevelőhatással vannak gyermekeinkre, amelyet semmilyen más módszerrel nem pótolhatunk.

A bibliai történetek, példázatok kiválasztásának és átadásának alapvető kritériumai:

- az óvónő (katechéta) mindenkor kérje Isten bölcsességét és vezetését a felkészülésben és az átadásban,
- az Ige valódi üzenetétől ne térjen el,
- mindenképpen igazodjon a 3-7 éves életkor sajátosságaihoz.

Fontos, hogy a középpontban minden esetben Isten szeretete legyen. Az üzenet, tanítás mondanivalója bármikor megélhető a nap folyamán, éppen ezért van olyan nagy öröm abban, ha egész nevelésünket átjárhatja a keresztyén szellemiség. A helyes istenfogalom megtanítása mellett a személyes érintettség és az Istennel való személyes kapcsolat példát mutat az engedelmességről, alázatról, Isten iránti hűségről. A hiteles keresztény élet önmagában tesz tanulságot Krisztusról, és ez az, amit a bibliai történeteken keresztül kell átadnunk.

Az Ige pontos megértéséről az Úr gondoskodik Szentlelkének ereje által, mivel a kisgyermekek őszinte tisztasággal fogadják be az evangéliumot.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek, az étkezések előtti és utáni, rövid imádságok az Istennel való beszélgetést és a kapcsolat alakulását segítik. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Áhítat alatt a gyermekek elcsendesednek, melyet szeretetteljes ráhatással motiválunk. Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. Belső indíttatásból a Szentlélek vezetésével 2-3 mondatos imádságot a gyerekek is kezdeményeznek. Ezáltal megélik, hogy Istenhez bizalommal fordulhatnak, megszólítható és meghallgat. Kifejezhetik érzéseiket, kérhetnek, vagy szavakba önthetik hálájukat a teremtett világért.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.

- Várják a bibliai történetmondás alkalmait. Észreveszik mindazt a szépet és értékeset az életben, amit Istentől kapunk és azt hálaadással tárják az Úr elé.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- A történeteken keresztül emlékeznek arra, hogy azok a boldogok és áldottak, akik minden körülmények között egyedül a szerető Istenben bíznak.
- Az ismert történeteket és szereplőket fel tudják idézni. El tudják mondani, hogy ki a világnak az Atya, a Krisztus és a Szentlélek.
- Megismerik a keresztény ünnepeket, azok tartalmát, jelentőségét. Megismernek keresztény dalokat, verseket, igeverseket.

3.1.6 Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kívánalom óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:
„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:" a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát." – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését."
A református intézmények számára készült „Etikai kódex" ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.
A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).
Az óvodában dolgozóknak feladata, hogy lehetőséget teremtsenek arra, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei és a többi gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és anyanyelvét.

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzít. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődésről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés

során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosíja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

3.1.7 Kívánalom a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék.

Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják. Együttműködésünk egy folyamat, mely már az óvodába lépés előtt elkezdődik.

3.2 Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

3.2.1 Az egészséges életmód alakítása

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

A gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözékét, étvágyát, wc használat szükségességét, alvásigényét, fáradását. Saját szükségleteinek kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit pl, étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan, vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkendőt, rövid hajúak a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel.

A csoportszobában és az óvodán kívüli tevékenységeknél is elsődleges szempont a gyermekek egyéni és életkorukhoz igazodó szükségleteire figyelés, pl. ivóvíz folyamatos biztosítása, veszélyhelyzetek kiküszöbölése, intenzívebb erőkifejtést és pihenést biztosító tevékenységek váltakozása. Az egyéni megnyilvánulásaikat megfigyeljük, ahhoz igazodó fejlesztési utat, feladatokat határozunk meg, melyet a szülőkkel közösen igyekszünk megvalósítani, pl. alvásigényük, étkezésük, táplálkozási, wc használati szokásaik figyelembevételével. A fejlődésben tapasztalható tartós eltérés esetén felvesszük a kapcsolatot az óvoda orvosával, védőnővel, akik segítségével törekszünk az okok feltárására, és a szülőkkel közösen megvalósítandó korrekcióra.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend). A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többrétegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket

biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezhessenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

Az irányított, mindennapos mozgásfejlesztés és a szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor. A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztosítja az eszközöket, bíztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Az egyéni alvásigényt figyelembevéve biztosítjuk, hogy a nem alvó gyermekeknek nyugodt tevékenységet végezhessenek, míg a többiek pihennek.

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testiszellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- életvezetési készségek fejlesztése, melyek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz szükségesek,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük, képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

3.2.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, érzelmi biztonságot nyújtó személyisége, állandó értékrendje, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, kis zsákja van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek megismerése képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékuk és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába.

A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek

szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés. Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közösélmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezésmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértetéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezésmódok erősítése, a családhoz, óvodástársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,

- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

3.2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezésmódot. A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására. Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára. A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers, az anyanyelvi játék drámajáték és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Olyan ösztönző környezetet biztosítunk, mellyel kiemelten a képzelet és a kreativitás fejlődését segítjük elő. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A változatos tevékenységeket az óvodán kívüli programokkal színesítjük. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására késztetjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük. Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességiek.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,

- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása, a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevétele,
- fogalmaik, képzeteik gazdagítása az új tapasztalatok összekacsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

3.3 Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda gyermekcsoportjai vegyes életkorúak. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a folyamatos, rugalmas napirend és hetirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át

folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.
A napirendben és a hetente ismétlődő hetirendben a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget élőszavas mesélésre és közösségi játékélményre verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötött testnevelés foglalkozást szervezünk a tornaszobában vagy az udvaron.

A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben a gyermekek -a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében -az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – *iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység*ben vesznek részt. Ezen tevékenységek a napi és hetirendbe illeszkednek, alkalmanként a csoportszobán kívüli óvodai helyiségekben szerveződnek, illetve óvodán kívüli tevékenységekben is megvalósulhatnak.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvoda ajánlott napirendje:

6:30 -12.00	gyermekek folyamatos érkezése, fogadása játék, szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, mindennapos mozgás, áhítat /csendes percek - hitéletre nevelés gondozási teendők, folyamatos tízórai, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, (*verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás*) iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek, játék, egyéb tevékenységek a szabadban
12.00-	gondozási teendők, ebéd, készülődés a pihenéshez-gondozási teendők, mesehallgatás, pihenés
14.30- -17.30	folyamatos ébredés, gondozási teendők, folyamatos uzsonna játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek, hazabocsátás

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és a szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el.

3.4 Az óvodai élet tevékenységformái

3.4.1 Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, a kisgyermek életében a legfontosabb és az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.
Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömérzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, a szimbolikus játékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk.

Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tudatos jelenlétével tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittségre van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet polcok, a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása, mely megmutatkozik az óvoda napirendjében, időbeosztásában, játékos tevékenységszervezésében,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játékszituációk feltételeinek biztosítása: megfelelő hely, esztétikus és egyszerű, alakítható anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

3.4.2 Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az

önként vállalt naposi vagy egyéb munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő pozitív értékelést kapnak.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra. Megbízzuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés.

Célok:

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek és a felelősségvállalás,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,

- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

3.4.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat" környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:
a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
c) a játékos, cselekvéses tanulás;
d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
f) a gyakorlati problémamegoldás.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- tapasztalataik bővüljenek, rendeződjenek, mely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósuljon meg,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,

- a tanulás folyamatosan, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő
  segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

3.4.4 A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal: felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.

A környezettudatos magatartás alakítása, a fenntarthatósági szemléletformálás elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét.
A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és a néphagyományok, a szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, elsajátítja ezek védelmét, szeretetét. Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet.

Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit.

Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- elegendő alkalom, idő, hely és eszközök biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek elősegítése, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, a környezettudatos megatartás alakítása, a fenntarthatósági szemléletformálás,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet alaki, mennyiségi, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedezésével, így alakítva ítélőképességüket, tér-sík-és mennyiség szemléletüket,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdíszítés),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömének megéreztetése,

- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

3.4.5 Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés és verselés a kisgyermek egészséges lelki, mentális fejlődésének egyik legfőbb segítője. A gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez hozzájárul a mondókázás, a dúdolás, a verselés, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, így elősegítve az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, és közben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.
Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Célok

- az élőszavas meséléssel a gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítása,
- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésen és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtésével segítve a gyermekeket a ráhangolódásra, a mesék befogadására,
- az óvodapedagógusnak a meseválasztáskor szüksége van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére,
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- a gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb (mozgás, ábrázolás…) tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése,
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik,
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete,
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására,
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét,
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik,
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel,
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

3.4.6 Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbeli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi játékok sokaságával és a válogatott magyar kortárs művészeti alkotásokkal alapozzuk meg a gyermekek zenei anyanyelvét, alakítjuk a zenei képességeiket és zenei kreativitásukat. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. A gyermekek mindennapi tevékenységévé válik az éneklés, a zenélés, a néptánc, a népi játékok játszása a felnőtt- az óvodapedagógusi minta- spontán utánzásával.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be az óvodai nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint állami és egyházi ünnepekhez fűződik. A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.
Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése; a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,

- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítésével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- imádság előtti és utáni énekkel,
- étkezés előtti és utáni ének,
- elalvás előtti énekkel,
- név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kísérni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján, mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

3.4.7 Mozgás

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is

mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgásos tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Ezen szervezeti keretek között sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

Az irányított mozgásos tevékenységek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket. A mindennapos irányított testmozgás része a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok és táncok.

A spontán, a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

A mindennapos testmozgás történhet az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron- a szabadban- is, ha az időjárás engedi.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során

- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a gyerekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazása,
- a szabad levegő kihasználása,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

3.4.8 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerésé a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetei kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterüket, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység –s ennek öröme– a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek

mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre. A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhessenek benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és a koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékukhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival való megismertetés,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,

- kreatív, környezettudatos megoldások támogatása, a fenntarthatóságra való nevelés,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- képesek az alkotás örömének átélésére egyéni és csoportos formában,
- képesek a vizuális önkifejezésre,
- életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

3.5 Az óvoda pedagógiai dokumentumai

Az óvoda pedagógiai programja a Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjának a részét képezi.

Az intézményegység-vezető és azóvodapedagógusok által kötelezően vezetett dokumentumok az Ovi Kréta felületén:

- a felvételi előjegyzési napló,
- a felvételi és mulasztási napló,
- az óvodai csoportnapló,
- az óvodai törzskönyv,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

A gyermek fejlődésének nyomon követése az oviKréta felületén történik, a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek értékelését, valamint az egyéb megfigyeléseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valósághűbb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előre haladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata fél évente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékelik.

3.6 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek tevékenységformái:
  - a szabad játék,
  - az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,
  - mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,
  - a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.
- Az óvodás gyermekekhez érzelemvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

3.7 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
  - gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
  - védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
  - szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
  - civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (esetleg DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

3.8 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.
A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.
A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárscsoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetűből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket meg illető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről, a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
  munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógussal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az intézményegység-vezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése

3.9 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése, előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása, partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével, népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,

- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv…),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

3.10 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, különleges bánásmódot igénylő, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek - nevelése, oktatása.

Kijelölt intézményként a többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése-oktatása, azon különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- enyhén értelmi fogyatékosok,
- beszédfogyatékosok,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek,

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

3.10.1 Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,

a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében, korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

3.10.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

3.10.2.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel

járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszűntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat. Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység:

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés:

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.
Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb. A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi fogyatékosság – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékosság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (0–33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°. A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékosság, rendellenesség. A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést. Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

a) Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a

helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást. Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valósághű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai tevékenységek során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, -olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

b) Az aliglátó gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel. A látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza [2.2. *a)* pont], de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem. Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusan jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul. A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel [2.2. *c)* pont].

c) A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analizátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása. A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése. Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

d) A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi, érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékosság

gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósulhat meg. Abban az esetben, amikor az enyhébb látási sérülésekhez enyhébb fogyatékosságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

3.10.2.3. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztesége a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők. A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt. Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekére az adott intézmény pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben. A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra. A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben. A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.). Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek (a beszédtartományban mért hallásveszteség 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció. Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásaival, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében. A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék, ismerjék fel hány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket.

3.10.3 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére, sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,

- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

3.10.4 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül, ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

3.10.5. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás, megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,

- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

3.11 Az óvoda kapcsolatai

3.11.1 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, a gyermekek, a pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
  Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel:* beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, naponkénti párbeszéd, családlátogatás-igény szerint-, anyával való beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés.
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények,* melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja…)
- *Kirándulások, sportnapok,* melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek, családi istentiszteleti alkalmak*
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszélik a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.

- *Csoportos szülői értekezleten* évente két alkalommal beszélik meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az intézményegység- vezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.
- *Alapítványi rendezvények* jótékonysági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda munkatársai együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

3.11.2 Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében az Arnóti Református Egyházközséggel.
- Az intézményegység- vezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, tanácsülések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

3.11.3 Kapcsolat az iskolával

Az Arnóti Édenkert Református Óvoda a Felsőzsolcai Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola és Óvoda intézményegysége, ezért támogató-együttműködő partneri kapcsolat kialakítására törekszünk.

Elvei

- hatékony, egymást kölcsönösen gazdagító szakmai együttműködés
- információcsere fenntartása

Tartalma

- Kiemelt célunk az óvoda - iskola átmenet minél zavartalanabb, zökkenőmentesebb megkönnyítése. Ennek érdekében kölcsönös megbecsülésen, tiszteleten, érdeklődésen alapuló kapcsolatra törekszünk az iskola nevelőtestületével, elsősorban az alsós évfolyamos pedagógusokkal és az iskola vezetőségével.

Formái

Kapcsolatunkat a nyitottság, a tájékoztatás, egymás munkájának alaposabb megismerése, és az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

- közös ünnepségek, programok szervezése: víz világnapja, gyermeknap, sport nap,
- szülői értekezleten a szülők tájékoztatása az iskolai programokról,
- pedagógusok szakmai tanácskozása,
- kölcsönös látogatás: az óvodapedagógusok látogatása az első osztályban, leendő elsős tanítók óvodai foglalkozásai, évzáró, ballagó ünnepségen való részvétel,
- játékos angol foglalkozások,

3.11.4 Kapcsolat a gyülekezettel

Az Édenkert Református Óvoda „Anya gyülekezete” az Arnóti Református Missziói Egyházközség. Az arnóti református gyülekezeti ház ad otthont ünnepeinknek és itt kapcsolódnak be óvodás csoportjaink szolgálatukkal a családi istentiszteletek menetébe**.** Részt veszünk a gyülekezet alkalmain: tanévnyitó istentisztelet, pünkösdi családi nap, karácsonyi és anyák napi ünnepi istentiszteletek. A keresztyén nevelésünknek az is a célja, hogy segítse a gyermekek gyülekezeti és istentiszteleti betagolódását, otthonra találását.

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepségeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon, gyermek istentiszteleteken.

3.11.5 Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követese, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

3.11.6 Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

  Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
  Református EGYMI
  Gyermekjóléti Szolgálat
  Családsegítő Szolgálat
  Gyámügyi Hivatal

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

3.11.6.1. Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- Az intézményegység- vezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

3.11.6.2. Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

3.11.6.3. Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpátmedencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

3.11.7. Az óvoda kapcsolatépítő munkája akkor eredményes, ha:

- a gyermekek jogai, mindenek felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

3.12. Megemlékezések, ünnepek

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapoknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Október 31: A reformáció napja

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

Farsang

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párta készítése, éneklés dalosjátékok

Virágvasárnap

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése

Nagypéntek Az óvoda munkatársainak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről. Nevelés nélküli munkanap.

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe**.**

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösd

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

Évzáró

Közös délután, szeretetvendégség a szülőkkel

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napjaink

Víz világnapja (március 22.)
Föld napja (április 22.)

Óvodánk hagyományai, rendezvényei sportnap, kirándulás stb.

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program, szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)

FÜGGELÉK

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA, FELADATOK

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken
Évente egyszer egészséghét szervezése ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség= érték szemlélete
Évente egyszer gyógynövénynapot szervezünk ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavasz	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta	folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok, dajkák	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes örömét közvetíti; alakul egésztudatos szemléletmódjuk

2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Évente egyszer nyilvános sportnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavasz	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Óvodai sportnap rendezése, ahol sportválasztó és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok.	tavasz	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg
Óvodai foci- bajnokság a szülők bevonásával. Játékos verseny, ahol minden gyermek nyer, és egészséges versenyszellemet tanul. (egyéb sport is lehet, pl. akadályok leküzdése)	ősz	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok,	a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;
3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről	tél	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete

Bábelőadás óvodai szinten a televíziózás és számítógép, tablet korosztályhoz illeszkedő helyes használatáról.	tél	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	az IKT eszközök használatának jó megválasztásával példaadás
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légzőgyakorlatok, jógaelemek….stb	havon-ta	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri, - lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával
4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével.	folya-matos	intézményegység - vezető, gyermekvé-delmi szakember, óvodapedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Ovi -Zsaru Program minden nagycsoportban.	folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok, rendőrség	gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évsza-kon-ként	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése

Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folya-matos	intézményegység - vezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szep-tember	intézményegység - vezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen
6.Személyi higiéné			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Személyes higiéné elsajátíttatása	folya-matos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szep-tember	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Sószobák rendszeres használata	folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folya-matos	intézményegység - vezető,	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel
7. Környezetvédelem			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a

			jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Takarítási világnap. Óvoda szebbé tétele. Csoportonkénti programok szervezése. (babaszobatakarítás, babaruha mosása, udvarrendezés..stb.)	szept. 3. hét	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a természet, és társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer
Állatok Világnapja. Október 4. Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadaspark..stb.)	okt. 4.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folya-matos	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a

			népszokások eredetét és jelképeit
Óvodai nyílt rendezvény a szülők bevonásával. Foglalkozások. Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság.	nov.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése megalapozódik a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Márton nap. November 11.	nov. 11.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	tudatosan alakul gyermekeinkben a tevékenykedtetés során, környezetünk és a hagyományok megismerése
Könyvtárlátogatás.	dec.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	dec.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúrájuk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Minden csoport téli élményszerző kirándulást szervez a közeli szánkózódombhoz. A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás	január	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül

jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.			
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	január	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Séta a helyi vizes területhez. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	febr. 2.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Farsang. Csoportonkénti vagy közös óvodai rendezvény a szülők bevonásával.	febr.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit; fejlődésük megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	beépül gyermekeink nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.	márc.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik
Víz világnapja. Március 22. Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul;

			pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések.	április	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülőkkel.	április	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Föld Napja Április 22.	április 22.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése megvalósul
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeinkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Csoportonkénti programszervezés.	május	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag

			környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	intézményegység - vezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd

Az óvoda az egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi (védőnői) szolgálat közreműködésével készítette el.

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

LEGITIMÁCIÓ

A Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület a 2026. augusztus 28-án határozatképes tanévnyitó értekezletén egyhangulag elfogadta.

Felsőzsolca, 2026.09.01.

……
nevelőtestület képviseletében

Jóváhagyta

Felsőzsolca, 2026.09.01.

……
Nagy György
Főigazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Nevelőtestület nyilatkozata:

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2026. év augusztus hónap 28. napján tartott értekezleten elfogadta, a főigazgató jóváhagyta.

Kelt: Felsőzsolca, 2026. augusztus 28.nap

....

Jegyzőkönyvvezető / Hitelesítő pedagógusok főigazgató

A Szülői Szervezet nyilatkozata:

A Pedagógiai Programot a Szülői Szervezet 2026. év szeptember 16. napján tartott ülésén megtárgyalta, véleményezési jogát gyakorolta.

Kelt: Felsőzsolca, 2026. év szeptember 16. nap

.....

Szülői Közösség képviselője

A Diákpresbitérium nyilatkozata:

A Pedagógiai Programot az intézmény Diákpresbitériuma 2026. szeptember 15. napján tartott ülésén megtárgyalta. véleményezési jogát gyakorolta.

Kelt: Felsőzsolca, 2026. év szeptember hónap 15. nap

.....

Diákönkormányzat képviselője

A Pedagógiai Program nem tartalmaz olyan feladatot, intézkedést, vagy kötelezettségvállalást, amely a fenntartó számára plusz anyagi, pénzügyi vagy költségvetési terhet jelentene.

Kelt: Felsőzsolca, 2026. augusztus 28.nap

..... PH.

Főigazgató